

Pekka Pernu

”KIINA ON MAAILMAN SUURIN KEHITYSMAA” – KIINAN VALTIOIDENTITEETIN
RETORINEN ANALYYSI PRESIDENTTI HU JINTAON PUHEISTA

Pro gradu –tutkielma

Kansainväliset suhteet

Syksy 2013

Lapin yliopisto, yhteiskuntatieteiden tiedekunta

Työn nimi: ”Kiina on maailman suurin kehitysmaa” - Kiinan valtioidentiteetin retorinen analyysi presidentti Hu Jintaon puheista.

Tekijä: Pernu, Pekka

Koulutusohjelma/oppiaine: Kansainväliset suhteet

Työn laji: Pro gradu –työ _x_ Sivulaudaturtyö__ Lisensiaatintyö__

Sivumäärä: 107

Vuosi: 2013

Tutkin pro gradu –tutkielmassani Kiinan valtioidentiteettiä, sellaisena kuin se presidentti Hu Jintaon puheissa näyttäytyy. Tutkielman tavoitteena oli tutkia valtioidentiteetin ulkoista ja sisäistä ulottuvuutta presidentti Hun puheista, ja tuottaa puheista valtioidentiteetin retorinen analyysi. Lisäksi tutkielman tarkoituksena oli lisätä ymmärrystä Kiinasta, sekä sen itseymmärryksestä omasta identiteetistään ja toiminnastaan kansainvälisessä järjestelmässä.

Tutkimusongelman ratkaisemisen ja tutkimuskysymyksiin vastaamisen teoreettisena taustana on käytetty Alexander Wendtin teoretisointia valtioidentiteetistä sekä Paul Ricoeur’n teoretisointia narratiivisesta identiteetistä. Wendtin valtioidentiteetin käsite kuvaa tässä tutkimuksessa valtioidentiteetin ulkoista puolta, kun taas Ricoeur’n narratiivinen identiteetti tavoittaa valtioidentiteetin sisäisen puolen. Analyysi perehtyy siihen, millaisia valtioidentiteetin ja narratiivisen identiteetin ulottuvuuksia Hu Jintaon puheista nousee. Tutkimusaineistoa analysoidaan Chaim Perelmanin esittämän retorisen analyysin keinoin.

Tutkimuksen aineisto koostuu presidentti Hu Jintaon 34 puheesta, jotka hän on pitänyt ensimmäisen presidenttikautensa aikana. Aineistoon on valittu kaikki ne puheet, jotka löytyvät Kiinan ulkoministeriön Internet-sivuilta suoraan englanniksi käännettynä. Puheista nousevia Kiinan valtioidentiteetin ulottuvuuksia on analysoitu seitsemässä Wendtin ja Ricoeur’n teoretisointien kategoriassa. Näiden kautta olen tutkinut Hu Jintaon retorista tapaa rakentaa argumentaation keinoin yhteistä identiteettiä, tyyppi-identiteettiä, rooli-identiteettiä ja kollektiivista identiteettiä sekä kuvailla Kiinan ”minuutta”, Kiinalle tärkeitä asioita ja Kiinan tulevaisuuden suuntaa.

Tutkimuksen tuloksena aineistosta nousevat esiin muun muassa Kiinan sotahistoria, Taiwanin kysymys, tieteellisen kehityksen ideologiaan nojaava sosialistinen ja harmoninen yhteiskunta sekä puhe maailman suurimmasta kehitysmaasta, joka on samalla maailmantalouden moottori ja globaalien rauhan puolestapuhuja. Aineistosta nousee esiin myös ihmiskunnan kehitykseen suuresti vaikuttava Kiina, joka arvostaa kehitystä, taloutta ja harmoniaa, ja joka on jatkossakin sitoutunut sosialismiin kiinalaisin piirtein. Hun argumentaationsa tukena käyttämät keinot ovat laajoja ja monipuolisia, mutta selkeimmin argumentaatiokeinona nousevat esiin syy-seuraussuhteisiin perustuvat peräkkäisyysiteet.

Asiasanat: kansainväliset suhteet, Kiina, valtioidentiteetti, narratiivinen identiteetti.

Suostun tutkielman luovuttamiseen kirjastossa käytettäväksi _x_

SISÄLLYSLUETTELO

1 JOHDANTO	4
1.1. Tutkimuksen tausta ja lähtökohta.....	5
1.2. Aineisto, rajaus ja metodi	9
1.3. Tutkimusongelma ja tutkimuskysymykset	11
1.4. Keskeiset käsitteet	13
2 KIINA MAAIMANPOLITIIKAN TOIMIJANA	15
2.1. Kiinan poliittinen järjestelmä.....	19
2.2. Presidentti Kiinan poliittisessa järjestelmässä	23
3 IDENTITEETTI KANSAINVÄLISISSÄ SUHTEISSA	26
3.1. Valtioidentiteetti.....	31
3.2. Narratiivinen identiteetti	38
4 RETORIIKAN TUTKIMUS METODINA.....	45
4.1. Perelmanin argumentaatioteoria.....	48
5 KIINAN VALTIOIDENTITEETTI.....	56
5.1. ”Yksi maa, kaksi järjestelmää”	56
5.2. ”Kiina on muuttunut historiallisesti”	63
5.3. ”Kiina on maailman talouskasvun moottori”	69
5.4. ”Maapallo on kaikkien ihmisten yhteinen koti”	75
5.5. ”Kiinalla on ollut suuri vaikutus ihmiskunnan kehitykseen”	82
5.6. ”Kiinasta on tullut maailman neljänneksi suurin talous”	84
5.7. ”Kiina on sitoutunut sosialismiin kiinalaisin piirtein”	87
6 JOHTOPÄÄTÖKSET	90
LÄHTEET	99

1 JOHDANTO

Tutkin pro gradu -tutkielmassani Kiinan valtioidentiteettiä, sellaisena kuin se presidentti Hu Jintaon puheissa näyttäytyy. Tutkielmani tavoitteena on tuottaa presidentti Hun puheista retorinen analyysi valtioidentiteetin näkökulmasta. Olen kiinnostunut Kiinan muuttuvasta asemasta maailmanpolitiikassa, maan omakuvasta maailmanpolitiikan toimijana ja siitä, miten Kiina asemoi omaa paikkaansa kansainvälisessä järjestelmässä muuttuvassa maailmanjärjestyksessä. Kiinasta on nopeassa tahdissa tullut yksi maailmanpolitiikan suurvalloista, jolla on potentiaalia haastaa Yhdysvaltojen hegemonia maailmanjärjestyksen ainoana supervaltana. Samalla Kiina kuuluu niiden maiden joukkoon, joilla on mahdollisuus muuttaa ja horjuttaa kylmän sodan jälkeistä yksinapaista maailmanjärjестystä. Mikäli edessä on pysyvä muutos yksinapaisuudesta kaksi- tai moninapaiseen järjestelmään, on Kiinalla siinä suurella todennäköisyydellä keskeinen rooli.

Kiinan nousua maailmanpolitiikan ytimeen on vauhdittanut sen nopea taloudellinen kasvu, joka on nostanut sen jo yhdeksi maailmantalouden merkittävimmistä toimijoista. Kiinan talous on Yhdysvaltojen jälkeen maailman toiseksi suurin bruttokansantuotteella mitattuna, ja lisäksi se kuuluu maailman nopeimmin kasvavien talouksien joukkoon noin kymmenen prosentin vuosivauhdilla. Tosin vuosina 2011 ja 2012 talouskasvu on hieman hidastunut vuoden 2011 9,3 %:sta (World Bank 2013) vuoden 2012 7,8 %:iin (Yao ja Wang 2013).

Maailmanjärjestyksen muutoksen ja maailmanpolitiikan voimasuhteiden heilahduksesta kertoo jo nyt Yhdysvaltojen voimakas taloudellinen riippuvuusuhde Kiinaan. Kiina on USA:n suurin yksittäinen velkoja ja omistaa yli 35 prosenttia Yhdysvaltain valtion joukkovelkakirjalainoista. Omistusten arvo on jo yli tuhat miljardia dollaria, mikä on noin 7 prosenttia Yhdysvaltain bruttokansantuotteesta (Barboza 2011).

Taloudellisesta vaikutusvallasta ja voimasta seuraa vääjäämättä myös poliittista valtaa. Siksi on tärkeää pyrkiä lisäämään ymmärrystä Kiinasta maana ja valtiona. Myös ymmärryksen lisääminen Kiinan valtioidentiteetistä on tärkeää, sillä konstruktivistisen ymmärryksen mukaan identiteetit edeltävät ja ohjaavat valtioiden

intressejä, ja sitä kautta niiden toimintaa (ks. esim. Wendt 1999, 231). Tästä konstruktivistisesta näkökulmasta katsottuna on ensin kyettävä jäljittämään valtioiden toimintaa ohjaavat intressit ja identiteetit, jotta voidaan ymmärtää valtioiden ulkopoliittikkaa ja niiden toimintaa kansainvälisellä pelikentällä. Tämän tutkimuksen tarkoituksena ei ole analysoida tarkemmin Kiinan ulkopoliittikkaa tai Kiinan konkreettista toimintaa kansainvälisessä järjestelmässä. Tarkoituksena on pikemminkin selvittää retorisen analyysin keinoin ja valtioidentiteetin teorian avulla, millaista identiteettiä Kiina itselleen rakentaa toimintansa kivijalaksi, ja miten se tapahtuu. Tällä tavoin pyrin antamaan oman kontribuutioni keskusteluun Kiinasta maailmanpolitiikan toimijana.

1.1. Tutkimuksen tausta ja lähtökohta

Olen ollut pitkään kiinnostunut Kiinasta maana, Kiinan toiminnasta maailmanpolitiikassa ja kiinalaisesta kulttuurista. Kansainvälisten suhteiden opiskelijana olen seurannut tarkasti Kiinan roolia kansainvälisessä järjestelmässä, ja pyrkinyt hyödyntämään opintojani ymmärryksen lisäämiseen itäisestä supervallasta. Kiina on kansainvälisten suhteiden tieteenalan näkökulmasta kiinnostava paitsi sen alati kasvavan poliittisen painoarvon vuoksi, myös sen vahvistuvan taloudellisen vallan vuoksi. Kiina on saavuttanut aseman, jossa sitä ei ole mahdollista sivuuttaa maailmanpoliittisissa kysymyksissä. Kiinasta on tullut maailmanpolitiikan pelikentän kovanaama, jota muut mieluummin miellyttävät kuin suututtavat. Kiinan kasvavan taloudellisen ja poliittisen painoarvon vuoksi pidän Kiinaan liittyvää osaamista ensiarvoisen tärkeänä. Jo kandidaatin tutkielmassani alkuperäinen suunnitelmani oli tutkia Pekingin olympialaisten merkitystä kiinalaisessa identiteettiprojektissa. Vielä tuolloin Kiinaan liittyvä tutkimus ei toteutunut, mutta sain uusia näkökulmia Kiina-tutkimukseen asuessani puoli vuotta Pekingissä vuonna 2010. Maassa oleskelu ja siellä suoritettu tutkintoni kuuluva Aasia-opintojen sivuainekokonaisuus nostivat uudelleen kiinnostukseni tehdä pro gradu –tutkimus Kiinaan liittyvästä aiheesta.

Mielikuvani Kiinasta oli jokseenkin yksioikoinen ennen kuin sain tilaisuuden asua maassa. Kiina on etnisesti kirjava, maantieteellisesti laaja, sosio-ekonomisesti epätasapainoinen, mutta samalla poliittisesti - ainakin näennäisesti – yksimielinen. Toisaalta (poliittinen) kuri on kaikkialla, toisaalta ei missään. Näennäisestä yksimielisyydestä huolimatta Kiina on valtava ja värikäs kattaus ristiriitaisuutta ja erilaisuutta puettuna yhtenäiseen asuun. Tästä lähtökohdasta heräsi ajatus tutkia tätä näennäistä yhtenäisyyttä, ja erityisesti valtiojohdon näkökulmasta. Mitä Kiina on? Mitä Kiinan valtiojohto haluaa sen olevan? Millaisena valtiojohto haluaa Kiinan muille maille esittää? Miten Kiina toimii kansainvälisessä järjestelmässä, ja miten se pyrkii edistämään tavoitteitaan järjestelmän sisällä? Ryhdyin etsimään vastauksia näihin kysymyksiin identiteettipolitiikan viitekehystä. Päädyin tutkimaan sitä, millaista identiteettiä Kiinan valtiojohto haluaa maalleen rakentaa. Mitä se haluaa olla, ja mitä se ei halua olla? Mihin se haluaa kuulua, mihin taas ei? Identiteettipolitiikan avulla halusin etsiä vastauksia myös siihen, millaista poliittista pelitilaa Kiina pyrkii itselleen rakentamaan kansainvälisen järjestelmän sisällä.

Lähestyn Kiinan identiteettikysymystä Alexander Wendtin valtioidentiteetin teoretisointien kautta. Esittelen wendtiläisen valtioidentiteetin ymmärryksen yksityiskohtaisemmin teoriaosuudessa, joten avaan käsitettä tässä kohdassa vain ohuesti. Wendtin valtioidentiteetin ymmärrys rakentuu neljän pilarin varaan, sillä hän luokittelee valtioidentiteetin käsitteenä neljään kategoriaan: yhteiseen identiteettiin, tyyppi-identiteettiin, rooli-identiteettiin ja kollektiiviseen identiteettiin. Alun perin ajatukseni oli tarkastella aihepiiriä kansallisen identiteetin näkökulmasta. Päätin kuitenkin hylätä kansallisen identiteetin käsitteen omassa tutkimuksessani, sillä ymmärrän sen valtioidentiteettiä laajempina kansallis-historiallisena kokonaisuutena ja jatkumona. Siinä missä kansallinen identiteetti syntyy ikään kuin valtion sisällä esimerkiksi erilaisten historiallisten tapahtumien summana, on valtioidentiteetti paremmin valtion poliittisen eliitin määriteltävissä. Tulkintani mukaan kansalliseen identiteettiin liittyä valtioidentiteettiä keskeisemmin myös tunnustamisen ajatus. Kansallinen identiteetti ei ole pelkästään valtion (ja kansalaisten) näennäisesti hyväksymä omakuva itsestään, vaan siihen sisältyy olennaisena osana myös muiden toimijoiden tunnustus. Esimerkiksi Suomen kansallinen identiteetti on oltava

jotain, minkä voivat yhtä lailla hyväksyä suomalaiset ja ruotsalaiset, tai vaikkapa suomalaiset ja saksalaiset. Samaan seikkaan on kiinnittänyt huomiota Sami Moisio tutkimuksessaan Suomessa käydystä geopoliittisesta kamppailusta EU-jäsenyydestä. (Moisio 2003).

Yksi vaihtoehto valtioidentiteetin tutkimukselle olisi ollut lähestyä aineistoa valtioiden imagotutkimuksen tai valtiobrändien näkökulmasta. Valtioiden harjoittamalla identiteettipolitiikalla sekä erilaisilla imago- ja brändikampanjoilla pyritään usein samaan lopputulokseen. Kaikkien yhteisenä tarkoituksena on luoda valtioille parempia toimintaedellytyksiä kansainvälisessä järjestelmässä, ja edistää niiden omia tavoitteita. Oli kyse sitten identiteetin tai imagon rakentamisesta, on valtiojohdon perimmäinen pyrkimys tuottaa omalle maalleen suotuisia olosuhteita tulevaisuutta varten. Näen imago- ja bränditutkimuksen kuitenkin lähtökohtaisesti paremmin markkinointiin sopivina käsitteinä. Tässä tutkimuksessa pyrkimykseni on tarkastella Kiinan harjoittamaa identiteettipolitiikkaa maan päämiehen tuottaman identiteettipuheen kautta. Vaikka myös esimerkiksi imagon rakentamisella voidaan tehdä identiteettipolitiikkaa, tulkitsen kansainvälisten suhteiden näkökulmasta wendtiläisen valtioidentiteetikäsityksen hedelmällisemmäksi viitekehyykseksi. Se antaa mahdollisuuden tutkia identiteetin eri ulottuvuuksia, kun taas imagon tutkimus paljastaisi korkeintaan yksittäisiä ja irrallisia seikkoja siitä, millaisena Kiina itsensä haluaa esittää. Identiteetin tutkimuksen yksi keskeisistä ajatuksista on myös dikotominen jako ”meihin” ja ”toisiin”. Tämän ymmärryksen mukaan toiseuden ja toisaalta itseyden kautta luodaan ja vahvistetaan omaa identiteettiä (ks. esim. Hall 2005). Myös tästä näkökulmasta aineiston tarkastelu identiteetin käsitteen kautta tuottaa paremman lopputuloksen. Ulkopoliittisissa puheissaan presidentti Hu Jintao paitsi tuottaa Kiinan haluamaa omakuvaa ja asemoi maataan kansainvälisen järjestelmän pelikenttään, hän myös tekee sen suhteessa muihin kansainvälisen järjestelmän toimijoihin, ja harjoittaa näin ollen identiteettipolitiikkaa.

Tarkastelen tässä tutkimuksessa valtioidentiteettiä valtion omakuvana itsestään kansainvälisessä järjestelmässä. Tulkitsen valtioidentiteetin käsitettä siten, että keskeistä siinä eivät ole kansalaisten tai muiden kansainvälisen järjestelmän

toimijoiden tulkinnat, vaan keskiössä on nimenomaan valtion poliittinen eliitti, heidän tulkintansa ja heidän pyrkimyksensä. Ymmärrän poliittisen eliitin valtiolle ”kertoman” valtioidentiteetin olevan sidoksissa kansalliseen identiteettiin, mutta poliittisella eliitillä on mahdollisuus vaikuttaa suoraan sen sisältöihin omien tavoitteidensa mukaisesti. Esimerkiksi Kiinan tapauksessa tulkitseen valtiota jonkinlaisena institutionaalisen symbolina, jolle poliittinen eliitti kykenee ja pyrkii puheillaan kertomaan ja määrittelemään erilaisia identiteettitarinoita. Tämän tutkimuksen puitteissa on siis tarkoitus tarkastella tätä tarinaa retorisen analyysin keinoin wendtiläisen valtioidentiteetin kehityksessä.

Erityisen mielenkiintoiseksi ja relevantiksi tämän tutkimuksen tekee sen kohdistuminen läntisen maailman ulkopuolelta tulevan poliittisen johtajan puheisiin, ja tapaan rakentaa valtioidentiteettiä. Kansainvälisten suhteiden tieteenalalla on tehty runsaasti tutkimusta esimerkiksi Yhdysvaltain presidentin, Euroopan unionin ja Naton johtajien sekä muiden länsimaisten johtajien ja instituutioiden puheissaan käyttämästä retoriikasta. Samalla läntisen vaikutuspiirin ulkopuolinen maailma on jäänyt paitsioon, poikkeuksena Pauliina Jaakkolan pro gradu -työ Osama bin Ladenin käyttämästä retoriikasta (Jaakkola 2004). Yhtenä syynä tutkimuksen painottumiseen läntiseen maailmaan lienee ainakin kielimuuri, sillä relevanttia englanninkielistä aineistoa voi olla vaikea saada käsiinsä. Tämän tutkimuksen avulla pyrin täydentämään kansainvälisten suhteiden tieteenalan ja retoriikan tutkimuksen kentän tietovajetta itäisen suurvaltajohtajan käyttämästä retoriikasta.

1.2. Aineisto, rajaus ja metodi

Käytän tutkimukseni empiirisenä aineistona Kiinan presidentin Hu Jintaon puheita. Tutkimukseni teoreettinen lähtökohta pohjautuu kansainvälisten suhteiden sosiaalisen konstruktivismin traditioon, joka myös omalta osaltaan puoltaa puheiden valintaa tutkimuksen aineistoksi. Kielenkäytön analysointi kun kuuluu keskeisesti sosiaalisen konstruktivismin tutkimukseen (ks. esim. Berger ja Luckmann 1994). Olen valinnut tutkimukseni analyysin kohteeksi presidentti Hu Jintaon puheita hänen ensimmäiseltä viisivuotiskaudeltaan presidenttinä. Aineisto koostuu Hun 34 puheesta, jotka löytyvät englannin kielelle käännettynä Kiinan ulkoministeriön verkkosivuilta (Kiinan ulkoministeriö 2013). Valitsin tutkimukseen mukaan kaikki ulkoministeriön verkkosivuilta löytyvät Hun englanniksi käännetty valitun ajanjakson puheet. Päädyin ottamaan kaikki puheet mukaan tutkimukseen, sillä en halunnut rajata aineistoani tiettyihin aihepiireihin, vaan tutkia sitä kokonaisuutena. Hu on puhunut presidenttikautensa aikana useammin kuin 34 kertaa, mutta vain nämä puheet ovat käännetty kokonaisuudessaan englannin kielelle. Ulkoministeriön sivuilta löytyy tutkimuksen aineistona toimivien 34 puheen lisäksi muiden henkilöiden kirjoittamia koosteita ja yhteenvetoja Hun muista puheista, mutta rajasin ne tämän tutkimuksen ulkopuolelle, sillä ne eivät sovellu retorisen analyysin tai argumentaatioanalyysin kohteiksi. En näe aineiston rajausta kuitenkaan tutkimukseni kannalta ongelmallisena, sillä näiden puheiden valinnalle ja asettamiselle ulkomaisen yleisön saataville on varmasti syynsä. Tulkitseen asian niin, että esillä olevat puheet edustavat parhaiten Kiinan omakuvaa itsestään. Sitä, mitä he haluavat itsestään ulkomaalaiselle yleisölle välittää.

Olen rajannut tutkimusaineiston pelkästään Hun ensimmäiselle presidenttikaudelle, sillä pyrkimyksenäni on tarkastella hänen ensimmäistä kauttaan Kiinan johtajana kokonaisuutena, ikään kuin yhtenäisenä "identiteettiprojektina". Valittu aikarajaus vuodesta 2003 vuoteen 2008 antaa myös mahdollisuuden tarkastella Kiinan valtioidentiteettiä paitsi uuden vuosituhaten alussa, myös uuden poliittisen johtajan alaisuudessa. Tarkoitukseni ei kuitenkaan ole suorittaa vertailua aikaisempien presidenttien identiteettipuheeseen, vaan pelkästään tarkastella sitä, millaista Kiinaa

Hu Jintao rakentaa. Aikarajaukseni päättyy vuoteen 2008, johon päättyi myös nyky-Kiinan kenties merkittävin ja näkyvin identiteettiprojekti, kun maan pääkaupungissa Pekingissä järjestettiin maailmanlaajuisen huomion kohteena olleet kesäolympialaiset. Olympialaiset olivat Kiinan valtiolle valtavan suuri näytönpaikka, ja olympialaisten järjestäminen auttoi legitimoimaan maan asemaa kansainvälisten suurvaltojen joukossa. Edellä mainituista syistä valitsemani aikarajaus antaa oivallisen mahdollisuuden tarkastella Kiinan valtioidentiteettiä uudessa tilanteessa ja muutoksen keskellä.

Kiinan ulkoministeriön verkkosivuilla olisi ollut saatavilla runsaasti muidenkin poliitikkojen ja virkamiesten ulkopoliittisia puheita, mutta halusin tässä tutkimuksessa paneutua nimenomaan presidentin puheiden tarkasteluun. Tulkitsen presidentillä olevan maan ulkopoliittisena johtajana hyvin keskeisen roolin maan valtioidentiteetin määrittelyssä, ja presidentin puheiden tutkiminen avaa mielenkiintoisen väylän tutkia monin tavoin hajaantuneen kansan ”virallista” identiteettiä ja sen sisältöä. Presidentin puheiden viesti välittyy luonnollisesti lukuisille eri yleisöille sekä kotimaassa että ulkomailla, mutta ensisijaisesti valtionjohtajan voidaan ajatella lähettävän viestiä ulkomaille. Etenkin Kiinassa, jossa poliitikkojen ei tarvitse tehdä ulkopoliittikalla sisäpolitiikkaa samassa mittakaavassa monien länsimaisten demokratioiden poliitikkojen tapaan. Esimerkiksi Kiinan presidentin ei tarvitse altistaa itseään länsimaisen demokraattisen järjestelmän aikasykliin esimerkiksi oman puolueensa tai oman asemansa varmistamiseen seuraavissakin vaaleissa. Koska presidentin puheilla voidaan perustellusti katsoa olevan ulkopoliittisia tavoitteita, ja pääasiassa ulkomainen yleisö, on niitä hedelmällistä tarkastella ikään kuin identiteettipuheena suhteessa muihin kansainvälisen järjestelmän toimijoihin.

Tarkastelen aineistoa sekä siitä välittyvää Kiinan valtioidentiteettiä retoriikan tutkimuksen keinoin. Tarkoitukseni on tarkastella millaisin retorisin keinoin presidentti Hu pyrkii rakentamaan Kiinalle haluttua valtioidentiteettiä. Analyysin keskeisenä taustana käytän belgialaisen filosofin Chaim Perelmanin ymmärrystä retoriikasta ja argumentaatiosta. Valitsin retoriikka-analyysin aineiston tarkastelun välineeksi, sillä retoriikan perimmäinen tarkoitus on vakuuttaa kuulijat puhujan sanomasta (ks. esim. Richards 2008, 3-5). Tämän tutkimuksen kontekstissa

tulkitsen, että presidentti Hu pyrkii identiteettipuheellaan ikään kuin kertomaan Kiinan valtioidentiteetin sisällön eri yleisöille, ja tuottamaan maalleen suotuisaa poliittista pelitilaa kansainvälisen järjestelmän sisällä. Tyypillisesti retoriikka-analyysin kohteena ovat juuri puheet, erityisesti poliittiset puheet (ks. esim. Leach 2000, 218). Käyttämäni menetelmä antaa mahdollisuuden tutkia Hun käyttämiä retorisia vaikuttamisen keinoja Kiinan valtioidentiteetin luomisessa. Retoriikka-analyysissä tarkastelun kohteena ovat tekstin tuotantotilanne, yleisö, argumentaation lähtökohdat ja argumentaation tekniikat (Tuulentie 2008), joista keskityn tässä tutkimuksessa erityisesti kahteen jälkimmäiseen. Tekstin tuotantotilanne ja yleisö jäävät tässä tutkimuksessa vähemmälle huomiolle, sillä tulkitsen Hun puhuvan ulkopoliittisissa puheissaan lähtökohtaisesti universaaliyleisöille. Erityisen huomion kohteena tutkimuksessani ovat Hun käyttämät argumentaation tekniikat wendtiläisen valtioidentiteetin ja myös ranskalaisen filosofin Paul Ricoeur'n teoretisoiman narratiivisen identiteetin rakentamisessa. Narratiivisen identiteetin analyysin apuna käytän Varpu Löyttyniemen tulkintaa (Löyttyniemi 2004, 47) Ricoeur'n narratiivisen identiteetin ymmärryksestä.

1.3. Tutkimusongelma ja tutkimuskysymykset

Tutkimukseni keskeisenä tavoitteena on siis tutkia Kiinan valtioidentiteettiä wendtiläisen valtioidentiteetin viitekehyksestä retorisen analyysin ja argumentaatioanalyysin keinoin. Jotta tutkimukseni tuottaisi relevanttia tietoa Kiinan presidentin puheillaan tuottamasta valtioidentiteetistä, olen muotoillut tutkimukseni keskeisen tutkimusongelman seuraavasti: millaista valtioidentiteettiä Kiina rakentaa itselleen muuttuvassa maailmanjärjestyksessä? Tutkimusongelmaan sisältyy joitakin oletuksia, joita avaan tässä lyhyesti. Ensinnäkin oletan, että maalla on mahdollisuus rakentaa ja tuottaa itselleen halutun kaltaista identiteettiä tulevan toimintansa pohjaksi. Identiteetin rakentaminen on eräänlaista ”itsen” määrittelyä suhteessa ”toisiin”. Tämän tutkimuksen kehyksessä Kiina määrittelee itseään ja omaa

paikkaansa suhteessa kansainvälisen järjestelmän ”toisiin” toimijoihin. Toiseksi vedän tutkimusongelmassa yhtäsuuruusmerkin Kiinan presidentin ja Kiinan välille. On selvää, ettei Kiina voi itsessään maana esiintyä toimijana ja rakentaa itselleen identiteettiä, vaan sen tekevät valikoidut ihmiset yksilöinä ja erilaisina kollektiiveina. Tässä tutkimuksessa tulkiten maan ylimmän ulkopoliittisen johtajan edustavan koko maata ja sen yhteistä poliittista tahtotilaa maan identiteetistä kansainvälisessä järjestelmässä. Kolmanneksi tutkimusongelmaan sisältyy oletus, jonka mukaan maailmanjärjestys on muuttumassa. Tulkinnat maailmanpolitiikasta ja sen tilanteesta vaihtelevat, mutta melko laajan ja hyväksytyyn tulkinnan mukaan Yhdysvaltojen hegemonia on heikkenemässä kansainvälisen järjestelmän määräävänä valtiona (ks. esim. Nye Jr. 2004, 4). Maailmanjärjestyksen muutos on huomioitu laajasti paitsi kansainvälisten suhteiden tutkimuksessa, myös maailmanpolitiikan tärkeimpien päättäjien puheissa. Multilateralismin tai monenkeskisyyden tarpeen on myöntänyt muun muassa Yhdysvaltain presidentti Barack Obama puheessaan YK:n yleiskokoukselle vuonna 2009 (New York Times 2009).

Tutkimusongelman ratkaisemiseksi keskityn tarkastelemaan yksityiskohtaisemmin kahta tutkimuskysymystä: 1) millainen on Kiinan presidentin puheista välittyvä wendtiläinen valtioidentiteetti?, ja 2) millainen on Kiinan presidentin puheista välittyvä ricoeurilainen narratiivinen identiteetti? Käytän tutkimuskysymysten teoreettisena lähtökohtana Alexander Wendtin teoretisointia valtioidentiteeteistä, sekä Varpu Löyttyniemen (Löyttyniemi 2004, 47) tulkintaa Paul Ricoeur'n teoretisoimasta narratiivisesta identiteetistä. Wendt jakaa teoretisoinnissaan valtioidentiteetin neljään eri kategoriaan, joita ovat yhteinen identiteetti, tyyppi-identiteetti, rooli-identiteetti ja kollektiivinen identiteetti. Vastaavasti Löyttyniemen tulkinta Ricoeur'n narratiivisesta identiteetistä etsii vastauksia kysymyksiin: 1) kuka olen?, 2) mikä on minulle tärkeää? ja 3) mihin olen matkalla? Tutkimuksen analyysiosuudessa pyrin tarkastelemaan yllä esitettyjä valtioidentiteetin ulkoista (valtioidentiteetti) ja sisäistä (narratiivinen identiteetti) ulottuvuutta Chaim Perelmanin argumentaatioteorian välinein. Tavoitteenani on selvittää miten Kiinan presidentti rakentaa maan valtioidentiteettiä retorisin keinoin. Tässä kohtaa valtioidentiteetti on

ymmärrettävä laajasti wendtiläisen valtioidentiteetin ja ricoeurilaisen narratiivisen identiteetin yhdistelmänä.

1.4. Keskeiset käsitteet

Tutkimukseni kaksi keskeisintä teoreettista käsitettä ovat valtioidentiteetti ja narratiivinen identiteetti. Tutkimuksen lähtökohta on tutkia Kiinan valtioidentiteettiä kansainvälisessä järjestelmässä, mutta halusin ottaa tutkimukseen mukaan myös narratiivisen identiteetin käsitteen laajentamaan wendtiläistä identiteettiymmärrystä. Päädyin tähän ratkaisuun sen vuoksi, että käyttämäni Alexander Wendtin teoreettinen valtioidentiteetin kehys lähestyy identiteettiä erityisesti sen ulkoisena ulottuvuutena. Tässä viitekehyksessä keskeistä on vuorovaikutus muiden toimijoiden kanssa. Jotta voisin luoda kokonaisvaltaisemman käsityksen Kiinan valtioidentiteetistä, halusin liittää siihen myös identiteetin sisäisen ulottuvuuden, jota pyrin tavoittamaan narratiivisen identiteetin käsitteen avulla.

Valtioidentiteetillä tarkoitan tässä tutkimuksessa toimijan ymmärrystä itsestään. Olennaista on se, kuinka valtio näkee itsensä ja paikkansa kansainvälisessä järjestelmässä. Oletuksena on, että Kiinalla on jonkinlainen omakuva itsestään, jota se pyrkii välittämään muille kansainvälisen järjestelmän toimijoille. Sopii myös olettaa, että Kiina pyrkii rakentamaan itselleen sopivaa identiteettiä raivatakseen itselleen suotuista poliittista pelitilaa järjestelmän sisällä. Alexander Wendt ymmärtää valtioidentiteetin pohjimmiltaan subjektiivisena tai yksikötason ominaisuutena, joka on juurtunut toimijan itseymmärrykseen (Wendt 1999, 224). Hän ryhmittelee valtioidentiteetit neljään kategoriaan merkkiteoksessaan *Social Theory of International Politics*. Pyrin ensinnäkin löytämään aineistosta vastauksia siihen, millaisia erilaisia wendtiläisen valtioidentiteetin ulottuvuuksia presidentti Hu puheissa ilmenee. Toiseksi pyrin analysoimaan niiden rakentamista Perelmanin argumentaatioteorian keinoin, ja sillä tavoin selvittämään millaisin retorisin keinoin presidentti Hu maansa valtioidentiteettiä rakentaa.

Narratiivisen identiteetin ydinajatuksen voi tiivistää kysymykseen: kuka olen? Lähestyn narratiivista identiteettiä tässä tutkimuksessa Paul Ricoeur'n ajattelun kautta. Ricoeur tarkoittaa narratiivisella identiteetillä sitä, kuinka toimijan identiteetti välittyy tekstin ja kertomusten kautta (ks. esim. Ricoeur 1992, 21-23). Tässäkin tutkimuksessa identiteetti rakentuu eräänlaisten kertomusten, Kiinan presidentin puheiden kautta. Ricoeur tulkitsee kertomusta identiteettiä muodostavana itsetulkintana, joka antaa vastauksen kysymyksiin kuka tai mikä olen? Ricoeur'n lähestymistapa narratiiviseen identiteettiin ja kertomuksen teoriaan on hyvin filosofinen ja teoreettinen, ja tarjoaa vain vähän konkreettisia työkaluja aineiston analyysiin. Siksi käytän Ricoeur'n tulkinnan ja aineiston analyysin apuna Varpu Löyttyniemen ymmärrystä Ricoeur'n narratiivisuudesta. Löyttyniemen esittämän ajattelun mukaan narratiivinen identiteetti kiteytyy tietoon siitä kuka olen, mikä minulle on tärkeää ja mihin olen matkalla (Löyttyniemi 2004, 47). Samaan tapaan kuin wendtiläisen valtioidentiteetin kehyksessä, pyrin ensin löytämään aineistosta nämä narratiivisen identiteetin elementit, ja tarkastelemaan niitä sen jälkeen Perelmanin argumentaatioteorian keinoin.

2 KIINA MAAIMANPOLITIIKAN TOIMIJANA

Kiinan kansantasavalta perustettiin vuonna 1949 sisällissodan jälkeen, kun Mao Tsedongin johtaman kommunistisen puolueen joukot olivat voittaneet sodan ja karkottaneet hävinneen Kuomintangin joukot Taiwanin saarelle (ks. esim. Zhu 2011, 1). Sen jälkeen Kiinan kansantasavallan kansainvälinen aktiivisuus ja osallistuminen kansainvälisten järjestöjen toimintaan on vaihdellut merkittävästi eri aikakausina. Muutos Maon aikakauden kansainvälisestä eristäytymisestä nykypäivään on suuri. Tänä päivänä Kiinan kansantasavalta kuuluu tarkkailijajäsenyydet mukaan laskettuna yhteensä 72 kansainväliseen järjestöön, ja monien merkittävien kansainvälisten järjestöjen johdossa on Kiinan kansalaisia (CIA World Fact Book).

Zhihai Xien (2011) mukaan Kiinan osallistuminen kansainvälisten järjestöjen toimintaan voidaan jakaa neljään vaiheeseen vuodesta 1949 nykypäivään. Ensimmäinen aikakausi ajoittuu vuosien 1949 ja 1971 välille Mao Tsedongin valtakaudelle, jolloin Kiina käytännössä vastusti osallistumista kansainvälisten järjestöjen toimintaan eikä sillä ollut juurikaan kytköksiä niihin. Maan johtajat, pääministeri Zhou Enlai mukaan lukien suhtautuivat puheissaan varauksellisesti esimerkiksi YK:n toimintaan. Kiinan näkökulmasta kansainväliset järjestöt olivat läntisten valtojen hallinnassa, eikä kolmannen maailman valtioilla ollut niissä sanansijaa.

Toinen vaihe kesti Xien mukaan vuodesta 1971 vuoteen 1978. Silloin Kiina alkoi ottaa vähitellen ensimmäisiä askeliaan kohti osallistumista kansainvälisten järjestöjen toimintaan. Kiinan kansantasavalta valittiin YK:n jäseneksi Kiinan tasavallan (Taiwan) tilalle vuonna 1971, mutta siitäkin huolimatta se ylläpiti passiivisuuttaan suhteessa moniin muihin kansainvälisiin järjestöihin. Kiina kuitenkin viritteli yhteistyötä monien yhteiskunnallisten ja kulttuuristen organisaatioiden kanssa. Tästä esimerkkinä Xie mainitsee YK:n ei-poliittiset järjestöt, kuten Unescon ja UNDP:n. Kyseisen ajanjakson aikana Kiina liittyi myös Kansainväliseen olympiakomiteaan.

Kolmas vaihe Kiinan suhteissa kansainvälisiin järjestöihin ulottui Xien mukaan ajallisesti vuodesta 1978 vuoteen 1989. Kiina ryhtyi kolmannen vaiheen alussa toteuttamaan Deng Xiaopingin johdolla reformi- ja avautumispolitiikkaansa. Samalla alkoivat yhteydet ja vuorovaikutus ulkomaailmaan kasvaa, minkä myötävaikutuksella myös Kiinan osallistuminen kansainvälisten järjestöjen toimintaan lisääntyi. Kasvava yhteistyö ei tapahtunut pelkästään poliittisten järjestöjen puitteissa, vaan Kiina ryhtyi aktiivisesti työstämään yhteistyötä myös taloudellisten, kulttuuristen ja tieteellisten järjestöjen kanssa. Merkittävintä oli kasvava yhteistyö talous- ja finanssijärjestöjen kanssa, jonka avulla tavoiteltiin Kommunistisen puolueen keskuskomitean asettamaa kansallista taloudellisen kehityksen tavoitetta. Taloudellisen yhteistyön kautta Kiina alkoi saada runsaasti ulkomaisia investointeja ja pääomaa talouskasvunsa tueksi. 1980-luvun alkupuolella Kiina sai jäsenyyden merkittävässä talous- ja finanssijärjestöissä kuten IMF:ssä, Maailmanpankissa ja Aasian kehityspankissa. Näiden järjestöjen kautta Kiina sai huomattavasti varoja ja tukea muun muassa kansallisen infrastruktuurinsa parantamiseen, joka oli erityisen tärkeää taloudellisen kehityksen ensimmäisessä vaiheessa. Taloudellisten järjestöjen lisäksi Kiina alkoi kiinnostua rauhanturvaamiseen, aseistariisumiseen ja asevalvontaan liittyvistä järjestöistä. Vielä ennen 1980-lukua Kiina vastusti YK:n rauhanturvaoperaatioita, koska sen kannan mukaan hegemonisten valtioiden asioihin puuttuminen ei ollut oikeutettua.

Neljäs kansainvälistymisen vaihe alkaa Xien mukaan kylmän sodan jälkeisen ajan alusta vuodesta 1990 nykypäivään saakka. Tänä aikana Kiina on syventänyt ja lisännyt yhteistyötään lukuisten kansainvälisten organisaatioiden kanssa, ja on pyrkinyt ottamaan niissä aktiivista ja johtavampaa roolia. Alku oli hankalaa, sillä monet länsimaat rankaisivat ja eristivät Kiinaa vuoden 1989 Tiananmenin tapahtumien vuoksi, jossa eri arvioiden mukaan satoja tai tuhansia mielenosoittajia tapettiin Pekingin keskustassa sijaitsevan aukion ympäristössä (ks. esim. Chang 2005, 10). Kiina keskittyi diplomatiaan kansainvälisissä järjestöissä ja alkoi korostaa kahdenvälisiä ja monenvälisiä suhteita diplomaattisena strategianaan. Vuonna 2001 Kiina valittiin Maailman kauppajärjestön WTO:n jäseneksi vuosien yrittämisen jälkeen. Samana vuonna Kiina perusti Shanghain yhteistyöjärjestön Venäjän,

Kazakstanin, Kirgisian, Tadžikistanin ja Uzbekistanin kanssa sekä aasialaisten maiden vuosittaisen BOAO-foorumin. Näiden kahden uuden yhteistyöjärjestön ja -elimen perustaminen uuden vuosituhannen alussa symboloi Kiinan uutta suhtautumista kansainvälisten järjestöjen toimintaan, joita se oli nyt myös aktiivisesti aloittamassa ja johtamassa. Vuonna 2001 Kiina sai myös Kansainväliseltä olympiakomitealta kunnian järjestää vuoden 2008 kesäolympialaiset. (Xie 2011).

Suomen ulkoministeriön mukaan Kiinan muita merkittäviä jäsenyyksiä kansainvälisissä yhteistyöjärjestöissä ovat Kaakkois-Aasian taloudellisen yhteistyön järjestö ASEAN, Aasian-Tyynenmeren yhteisö APEC ja Aasian alueellinen turvallisuuspoliittinen keskustelufoorumi ARF. Lisäksi Kiina kuuluu pysyvänä jäsenenä YK:n turvallisuusneuvostoon ja tarkkailijajäsenenä maailman johtavien teollisuusmaiden G8+5 –järjestöön. Muista kansainvälisistä toimijoista Kiina tekee tiivistä yhteistyötä muun muassa Euroopan Unionin, Yhdysvaltojen, Venäjän, Japanin, Intian ja Afrikan maiden kanssa. EU on yksi Kiinan strategisista kumppaneista, ja osapuolet kokoontuvat yhteisiin huippukokouksiin vuosittain. Kiinan ja Yhdysvaltojen suhdetta kuvaa yhteistyö, keskinäinen kilpailu ja keskinäinen taloudellinen riippuvuus. Kiinan ja Japanin välejä ovat pitkään hiertäneet Japanin miehitys ja sodanaikaiset rikokset. Maiden välinen taloudellinen kanssakäyminen ja keskinäisriippuvuus on kuitenkin viime vuosina lisääntynyt tuntuvasti. Kiina ja Venäjä käyvät runsaasti kauppaa keskenään, ja maita yhdistää pyrkimys tasapainottaa Yhdysvaltain vaikutusvaltaa. Kiina ja Intia puolestaan tekevät runsaasti kahdenvälistä kauppaa, vaikka mailla on edelleen avoimia rajakysymyksiä ratkaistavanaan. Kiinan ja Afrikan maiden välisiä suhteita on vahvistettu maiden yhteistyöfoorumien FOCAC:n puitteissa. Kiina on ollut erittäin aktiivinen hankkimaan energiaa ja raaka-aineita Afrikasta ja Kiinan valtionyritykset ovat tehneet suuria investointeja muun muassa öljy- ja kaivosteollisuuteen sekä infrastruktuurihankkeisiin. Suomen ulkoministeriön mukaan Kiina korostaa ulkopoliitikassaan rauhanomaista lähestymistapaa, puuttumattomuutta toisten valtioiden sisäisiin asioihin ja pyrkimystä hyvien kansainvälisten suhteiden ylläpitämiseen. (Suomen ulkoministeriö).

Kiinan kansainvälisen roolin kasvamisesta ja sen muuttunutta suhdetta kansainvälisiin organisaatioihin on tutkittu ja arvioitu runsaasti. Lanteignen (2005, 3) mukaan syynä Kiinan osallistumiselle ja vuorovaikutukselle kansainvälisen järjestelmän ja organisaatioiden toimintaan on ollut mahdollisuus laajentaa sen valtapyrkimyksiä. Chengin (2010, 23) arvion mukaan Kiinan on ollut pakko integroitua kansainväliseen järjestelmään, jotta se voi jatkaa ”rauhanomaista kasvuaan ja nousuaan”. Chengin mukaan mitä kehittyneemmäksi Kiina tulee, sen suuremmaksi kasvaa sen tarve osallistua kansainvälisten järjestöjen toimintaan. Xie (2011, 85) puolestaan arvioi Kiinan roolin kasvaneen kansainvälisessä järjestelmässä osin globalisaation aiheuttaman keskinäisriippuvuuden, osin välttämättömän pakon edessä, jossa sen kasvu ei olisi mahdollista ilman kansainvälisten järjestöjen kanssa tehtävää yhteistyötä. Yhtä lailla myös muut maat ovat ryhtyneet vaatimaan Kiinaa ottamaan yhä enemmän vastuuta kansainvälisissä järjestöissä Kiinan globaalin painoarvon jatkuvasti kasvaessa. Lanteignen mukaan Kiinan lähtökohta on ollut varmistaa taloudellinen kasvu ja kansalaisten elintason parantaminen. Lanteigne muistuttaa, että Kiina on ollut kaikkein aktiivisin alueellisella tasolla vakauden turvaamiseksi, mutta samalla se on pyrkinyt saavuttamaan globaalia arvovaltaa, jonka se kokee omakseen menneenä ja tulevana suurvaltana. Kansainväliset järjestöt ovat toimineet Kiinalle hyvänä keppihevosenä sen kehittyvän suurvalta-aseman pönkittämisessä. (Lanteigne 2005, 19-20, 28).

Zhangin (2010) mukaan Kiinan kasvava painoarvo näkyy muun muassa siten, että se on ollut merkittävässä roolissa kuudenkeskisissä neuvotteluissa Pohjois-Korean ydinohjelmasta. Lisäksi se on toiminut aktiivisesti YK:n puitteissa eri konfliktien ratkaisuisissa ja päätöslauselmissa. Zhangin mukaan kenties dramaattisin muutos Kiinan ulkopoliittisessa toiminnassa näkyy siinä, että vuonna 2006 se järjesti kolme suurta monenkeskistä foorumia, joihin osallistui valtiojohtajia yli 60 eri maasta. Kyseiset tapaamiset liittyivät Shanghai yhteistyöjärjestön, Kiina-ASEANin ja Kiinan-Afrikan-yhteistyöfoorumien toimintoihin, joissa Kiina kykeni käyttämään niin sanottua foorumidiplomatiaa. Zhang luonnehtii Kiinan uutta diplomatiaa nousevan itseluottamuksen ja kansallisten intressien suojelemisen kautta. Zhangin arvion mukaan Kiinan uutta roolia korostavat hyvin sen vaatimukset Maailman

kauppajärjestön WTO:n, Maailmanpankin ja kansainvälisen valuuttarahaston IMF:n reformeista (Zhang 2010, 40). Keskeisiksi Kiinan uutta diplomatiaa, ulkopoliittikkaa ja kansainvälistä suhtautumista määrittäviksi tekijöiksi Zhang nimeää täyden kumppanuuden hakemisen Yhdysvaltojen kanssa, pehmeän tasapainottelun suurvaltadiplomatiassa, alueellisten sääntöjen muokkaamisen, geopolitiikan määrittämisen taloudellisen turvallisuuden strategian ja pehmeän voimankäytön keskeisyyden (Zhang 2010, 42-60).

2.1. Kiinan poliittinen järjestelmä

Esittelen tässä luvussa Kiinan poliittista järjestelmää, niin kuin se Kiinan valtion ylläpitämässä Internet-portaalissa (china.org.cn) esitetään. Kiina voidaan määritellä puoluevaltioksi, jossa kommunistisen puolueen ja valtion valtarakenteet toimivat rinnakkain. Esimerkiksi Josephin (2010) mukaan kommunistinen puolue kuitenkin kontrolloi valtiota ja hallinnon muodollisia instituutioita kansallisella ja alueellisella tasolla. Puolueella ja valtiolla on omat organisatoriset rakenteet, mutta viime kädessä puolue johtaa valtion toimintaa ja puolueen johtaja on maan vaikutusvaltaisimman henkilö. Puolue siis hyvin pitkälti päättää politiikasta, jota toimeenpannaan valtion toimielinten ja instituutioiden kautta. Puolue kontrolloi valtiota monin tavoin, ja esimerkiksi puolueen johtohenkilöt ja valtion johtohenkilöt ovat käytännössä samoja. Puoluevaltion virallinen ja politiikkaa ohjaava ideologia on Kiinan tapauksessa sosialismin rakentaminen kommunistisen yhteiskunnan luomiseksi. Kilpailevat ideologiat ovat kiellettyjä ja laittomia. Lisäksi kommunistinen puolue katsoo olevansa suunnannäyttäjäpuolue, pitää vallan monopolina ”ihmisten” intressien nimissä ja pitää tiukkaa kontrollia maan taloudesta (Joseph 2010, 13).

Kiinan perustuslain mukaan Kiinan kansantasavallan perustanut kommunistinen puolue on kiinalaisten johtaja ja Kiinan ainoa valtapuolue. Kiinan kansantasavallan fundamentaalinen järjestelmä on työväenluokan johtama sosialistinen järjestelmä, joka perustuu työläisten ja talonpoikien liittoon. (Kiinan perustuslaki 1982). Kiinan

kansantasavallan valtiovaltaa toteutetaan kansallisen kansankongressin kautta, joka on maan fundamentaalinen poliittinen organisaatio. Kansankongressi, jolla on Kiinan kansantasavallan suurin valta, kuuluu ihmisille ja toimii kansan välineenä valtiovaltan toteuttamiseen. Viiden vuoden toimikaudeksi valittavaan Kiinan kansalliseen kansankongressiin kuuluu 2987 jäsentä, jotka valitaan autonomisilta alueilta (Tiibet, Xinjiang, Sisä-Mongolia, Guanxi, Ningxia), 22 provinssista ja suoraan keskushallinnon alaisuudessa olevista kaupunkikunnista (Peking, Shanghai, Tianjin, Chongqing). Kaikilla etnisillä vähemmistöillä on edustusoikeus. Kansankongressi kokoontuu kerran vuodessa kansankongressin pysyväisen komitean koolle kutsumana. Kansankongressin tärkeimpiin tehtäviin kuuluvat lakien täytäntöönpano, presidentin ja varapresidentin valitseminen, kansankongressin pysyväisen komitean jäsenten valitseminen ja Kiinan valtioneuvoston valitseminen. Kansankongressin pysyväinen komitea on nimensä mukaan pysyvä elin, joka käyttää valtion ylintä valtaa muulloin kuin kansankongressin vuosittaisten istuntojen aikana. Paikallistason kansankongressit toimivat provinssissa, autonomisilla alueilla ja suoraan keskushallinnon alaisuudessa toimivissa kaupunkikunnissa ja niin ikään viiden vuoden toimikausina. Paikallisten kansankongressien tehtävänä on valvoa perustuslain ja lakien sekä hallinnollisten sääntöjen toteutumista omilla hallinnon alueillaan. Zhiyuen (2013) mukaan Kiinan kansankongressi ei eroa radikaalisti muiden maiden lainsäädäntöelimistä. Kaksi merkittävintä eroa ja Kiinan järjestelmälle ainutlaatuista piirrettä ovat kongressijärjestelmän liittovaltiomainen muoto ja vuosittaisten kokoontumisten lyhyt kesto, jonka vuoksi kansankongressin pysyväiskomitealla on paljon valtaa kokoontumisten ulkopuolella. Kansallisella kansankongressilla ei esimerkiksi ole suoraa lakisäätövaltaa suhteessa alemman tason kansankongresseihin (Zhiyue 2013, 18-19).

Kommunistinen puolue on Kiinan perustuslain mukaan maan ainoa valtapuolue. Puolueen keskeinen johtava elin on puoluekongressi ja sen valitsema keskuskomitea. Keskuskomitea on puolestaan vastuussa työstään kansalliselle kansankongressille. Keskuskomitea kutsuu puoluekongressin koolle kerran viidessä vuodessa. Keskuskomitea päättää myös puoluekongressiin osallistuvien edustajien lukumäärän ja valintatavan. Syksyllä 2012 järjestettyyn 18. puoluekongressiin

kutsuttiin 2270 jäsentä, 57 enemmän kuin edelliseen vuonna 2007 järjestettyyn puoluekongressiin (Li 2012, 2). Myös keskuskomitean jäsenmäärä vaihtelee. Syksyn 2012 puoluekongressi valitsi keskuskomiteaan 205 jäsentä (Xinhuanet 2012). Keskuskomitean jäsenten valitsemisen lisäksi puoluekongressin tärkeimpiin tehtäviin kuuluvat keskuskomitean raporttien kuuleminen ja tarkastelu, puolueen asioista keskustelu ja päättäminen ja puolueen peruskirjan sisällön arviointi. Puoluekongressin kokoontumisten ulkopuolella puolueen keskuskomitea toimeenpanee kongressin päätöksiä, johtaa puolueen työtä ja edustaa puoluetta puolueorganisaation ulkopuolella. Keskuskomitean johtavat elimet ovat keskuskomitean poliittinen osasto (Politburo), Politburon pysyväiskomitea ja keskuskomitean pääsihteeri. Keskuskomitea kokoontuu ainakin kerran vuodessa täysistuntoon, jossa se valitsee keskuudestaan yllämainittujen elinten jäsenet. Nykyisessä Politburossa on 25 jäsentä ja sen pysyväiskomiteassa 7 jäsentä. Keskuskomitean pääsihteerinä on syksyn 2012 puoluekongressista alkaen toiminut Xi Jinping (China Today 2012). Politburon pysyväiskomitea on Kiinan tärkein valtaa käyttävä elin. Pysyväiskomitean jäsenistä valitaan puolueen pääsihteeri sekä edustajat tärkeimpiin valtiollisiin tehtäviin, kuten presidentin, pääministerin ja kongressin puhemiehen virkaan. Kommunistisen puolueen sotilaallinen elin on Kiinan keskussotilaskomissio, joka johtaa Kiinan kansanarmeijaa yhdessä valtion keskussotilaskomission kanssa. Kommunistisen puolueen keskuskomitea valitsee puolueen keskussotilaskomission jäsenet. Provinssien, autonomisten alueiden sekä suoraan keskushallinnon alaisuudessa toimivien kaupunkikuntien puoluekongressit kokoontuvat viiden vuoden välein paikallisten puoluekomiteoiden kutsusta. Puoluekomiteat vastaavat kukin alueillaan puolueen paikallistason työstä ja vallankäytöstä. Puolue tekee myös niin sanottua ruohonjuurityötä, ja puolueen ruohonjuuritason organisaatioita voidaan perustaa yrityksiin, maaseutualueille, organisaatioihin, kouluihin, tieteellisiin tutkimuskeskuksiin, lähiöihin ja Kiinan kansanarmeijan yrityksiin.

Kommunistisen puolueen tehtävä maan johdossa määritellään pääasiassa poliittiseksi, ideologiseksi ja organisatoriseksi. Puolueen tehtäviin kuuluvat muun muassa lainsäädännön ja lakien toimeenpanon organisointi ja johtaminen,

asevoimien johtaminen, virkamiesten työn johtaminen, yhteiskunnan organisointi ja mobilisointi sekä ideologisen ja poliittisen työn arvostuksen ylläpito. Kiinan kommunistisen puolueen kykyä rekrytoida, seurata ja palkita poliittista eliittiä on pidetty jopa yhtenä koko Kiinan kansantasavallan selviytymisen tärkeimmistä tekijöistä (Brodsgaard 2004). Andrew Walderin mukaan Kiinan kommunistisen puolueen valtahierarkia on pysynyt muuttumattomana. Walder arvioi, että poliittisen johdon, valtion työntekijöiden ja puolueen jäsenten välinen koheesio on toiminut liimana, joka on pitänyt järjestelmää pystyssä (Walder 2004, 194-197).

Kiinan poliittisen järjestelmän täydentävät valtiolliset elimet. Kiinan keskushallinnon elimet toimivat kansallisen kansankongressin alaisuudessa ja paikallisten hallintoelimien yläpuolella. Keskeisin valtiollinen elin on Kiinan kansantasavallan valtioneuvosto, joka käyttää valtion ylintä hallinnollista valtaa. Valtioneuvoston kokoonpano muodostuu pääministeristä, varapääministeristä, viidestä valtioneuvoksesta, pääsihteeristä ja 28 ministeristä. Valtioneuvoston johdossa toimii pääministeri, joka vastaa valtioneuvoston työstä ja on siitä vastuussa kansalliselle kansankongressille. Pääministerillä on suurin päätäntävalta kaikissa tärkeimmissä valtioneuvoston käsittelemissä asioissa. Presidentti nimittää pääministerin kansankongressin esityksestä. Valtioneuvostoon kuuluvat myös varapääministeri ja muut ministerit, jotka ovat vastuussa ministeriöiden toiminnasta. Pääministeri nimittää muut ministerit kansankongressin esityksestä. Valtioneuvoston toimikausi on viisi vuotta, ja tehtävissä voi toimia enintään kaksi toimikautta. Valtioneuvosto kokoontuu tavallisesti kerran kahdessa kuukaudessa, ja sen tärkeimpiin tehtäviin kuuluvat muun muassa esitysten tekeminen kansalliselle kansankongressille tai sen pysyväiskomitealle, ministeriöiden tehtäväkenttien määrittely, vallankäyttö paikallishallintojen työssä, valtion budjetin ja kehityssuunnitelmien laatiminen, talouden ohjaaminen ja hallinta, ulkopolitiikan hoitaminen ja sopimusten tekeminen ulkovaltojen kanssa sekä puolustuspolitiikasta vastaaminen.

2.2. Presidentti Kiinan poliittisessa järjestelmässä

Kiinan presidentin rooli ja tehtävät määritellään Kiinan kansantasavallan vuoden 1982 perustuslaissa. Perustuslain mukaan Kiinan kansankongressi valitsee presidentin viiden vuoden toimintakaudeksi ja maksimissaan kahdeksi peräkkäiseksi toimintakaudeksi. Perustuslaki määrittelee presidentin tehtäviksi muun muassa lakien julistamisen sekä pääministerin, varapääministerin, keskushallinnon jäsenten, ministerien, valiokuntien jäsenten, valtiontalouden tarkastajan ja keskushallinnon pääsihteerin nimittämisen ja erottamisen. Presidentti myös myöntää valtion kunnianosoituksia ja ansiomitaleita, julistaa sodan ja sodanaikaiset lait sekä vastaa liikekannallepanosta. Perustuslain mukaan presidentin tehtäviin kuuluvat lisäksi ulkomaalaisten diplomaattisten edustajien vastaanottaminen, Kiinan diplomaattisten edustajien nimittäminen ja kotiin kutsuminen sekä ulkomaalaisten valtioiden kanssa tehtyjen sopimusten ratifiointi ja purkaminen (Kiinan perustuslaki 1982). Vuodesta 1993, Jiang Zeminin presidenttikauden alusta lukien, Kiinan kansantasavallan presidentti on toiminut myös kommunistisen puolueen ja puolueen keskussotilaskomitean johtajana. Tutkimuksen kohteena oleva presidentti Hu Jintao on Kiinan kansantasavallan kuudes presidentti, ja hänen toimikautensa ulottui vuodesta 2003 vuoteen 2013. Häntä seurasi tehtävässä vuonna 2013 presidenttikautensa aloittanut Xi Jinping. Kiinan kansantasavallan viisi ensimmäistä presidenttiä olivat Mao Zedong vuosina 1954-59, Liu Shaoqi (1959-1968), Li Xiannian (1983-1988), Yang Shangkun (1988-1993) ja Jiang Zemin (1993-2003). (Kiinan keskushallinto 2013)

Kiinan keskushallinto määrittelee presidentin maan päämieheksi, ja Kiinan kansantasavallan ylimmäksi edustajaksi sekä sisäisesti että ulkoisesti. Presidentti on itsenäinen valtiojärjestelmän elin. Valtion johtaminen on keskushallinnon määritelmän mukaan kuitenkin kollektiivista johtamista, jossa presidentti saa ohjeita maan ylintä valtaa käyttävältä kansankongressilta. Käytännössä presidentillä on valtion päämiehen valta, mutta hänellä ei ole ylintä päätöksentekovaltaa, vaan hän toteuttaa toimessaan kansankongressin ja sen pysyvän komitean päätöksiä. Kiinan ulkosuhteissa presidentti edustaa Kiinan kansantasavaltaa ja hänellä on valtion ylin

edustusoikeus. Presidentillä on valtion korkein asema menettelytavallisissa, seremoniallisissa ja symbolisissa merkityksissä. (Kiinan keskushallinto 2013).

Kiinan kansankongressi valitsee presidentin ja varapresidentin viideksi vuodeksi kerrallaan. Ehdokkaiden tulee täyttää kaksi kriteeriä, jotka koskevat politiikkaa ja ikää. Presidentiksi ja varapresidentiksi ehdolla olevan henkilön tulee olla Kiinan kansalainen, jolla on oikeus äänestää ja asettua ehdolle presidentin tai varapresidentin tehtävään. Lisäksi ehdokkaan tulee olla vähintään 45-vuotias. Ikärajaa nostettiin kymmenellä vuodella vuoden 1982 perustuslaissa. Aikaisempi vuoden 1954 perustuslaki määritteli ikärajan 35 vuoteen. Uusi perustuslaki määritteli ikärajan korotusta sillä, että Kiinan presidentin tulee olla poliittisesti kypsä, sekä omata runsaasti työkokemusta ja hyvä maine. Kansankongressin puhemiehistö esittää ehdokkaansa presidentiksi ja varapresidentiksi edustajien neuvonpitoon. Puhemiehistö valitsee ehdokkaansa edustajien äänestyksen perusteella. Maan ylintä päätösvaltaa pitävällä kansallisella kansankongressilla on ainoana valtiollisena elimenä mahdollisuus presidentin ja varapresidentin erottamiseen. (Kiinan keskushallinto 2013)

Yksi Kiinan presidentin tärkeimmistä tehtävistä on toimia maan ulkopoliitikan keulakuvana ja johtajana. Ulkopoliittisesti Kiinan presidenteillä on ollut tapana määritellä ideologiset doktriininsa vahvistaakseen valtansa legitimitettä ja tukevoittaakseen asemaansa kommunistisessa puolueessa (Cheng 2010, 30). Chengin mukaan Hu Jintaon ja pääministeri Wen Jiabaon ulkopoliittinen linja on suoraa jatkumoa Deng Xiaopingin rauhan ja kehityksen ideoille sekä Jiang Zeminin ”uuden turvallisuuden konseptin” ja ”kansainvälisten suhteiden demokratisoinnin” ajatuksille. Hu ja Wen nostivat Kiinan rauhanomaisen nousun ulkopoliitikan esille puheissaan jo vuoden 2003 lopulla. (Cheng 2010, 31). Cheng arvioi rauhanomaisen kehityksen korostamisen yhdeksi syyksi Kiinan tarpeen vastata ulkomailla leviävään ”Kiinan uhka” –teoriaan, jossa nouseva suurvalta nähdään uhkana muulle maailmalle. Näin ollen Kiinan valtiojohton puhe rauhanomaisesta noususta suuntautuisi sellaisen tilanteen välttämiseen, jossa ulkovallat ryhtyisivät harjoittamaan ”patoamispolitiikkaa” Kiinaa kohtaan. Presidentti Hun johdolla Kiina

ryhtyi luomaan myös uutta "harmonisen maailman" -ulkopolitiikkaa. Hu oli ensimmäinen kiinalainen johtaja, joka puhui kansainväliselle yhteisölle "harmonisesta maailmasta" puheessaan Afrikan ja Aasian maiden huippukokouksessa 22. huhtikuuta 2005. Harmonisen maailman käsitteen ja viitekehyksen luomisella Hu Jintao ehdottaa Chengin mukaan uutta maailmanjärjestystä, joka perustuu kulttuuristen eroavaisuuksien kunnioittamiseen, demokraattisten sääntöjen noudattamiseen kansainvälisissä suhteissa, monenkeskisten mekanismien luomiseen ja rauhanomaisen konsultaation ja yhteistyön kehittämiseen molemminpuolisen hyödyn saavuttamiseksi. (Cheng 2010, 32-35).

3 IDENTITEETTI KANSAINVÄLISISSÄ SUHTEISSA

Esittelen tässä luvussa työni teoreettisen viitekehyksen. Tämän tutkimuksen teoreettinen tausta muodostuu keskeisimmin Alexander Wendtin valtioidentiteetin käsitteestä sekä Paul Ricoeur'n narratiivisen identiteetin käsitteestä. Kansainvälisten suhteiden tieteenala on perinteisesti ollut valtiokeskeisen (neo)realistisen koulukunnan dominoima pelikenttä, jossa valta- ja voimapolitiikalla on ollut keskeinen rooli kansainvälisen järjestelmän teoretisoinnissa. Järjestelmän ja maailmanpolitiikan suuri ja odottamaton muutos 1980- ja 1990-lukujen vaihteessa synnytti kuitenkin uudenlaista teoretisointia tieteenalan sisälle. Kylmän sodan päättyminen ja kaksinapaisen maailmanjärjestelmän romahtaminen antoivat tilaa kokonaan uudennaisille tulkinnoille maailmasta. (Ks. esim. Wendt 1999, 4).

Sosiaaliset konstruktivistit tarttuivat tilaisuuteen, ja nostivat teemansa kansainvälisten suhteiden tutkimuksen keskiöön varteenotettavaksi ajattelutavaksi (neo)realismin ja (neo)liberalismin rinnalle. Konstruktivistit näkevät kansainvälisen järjestelmän toimijoiden sosiaalisessa vuorovaikutuksessa rakentuvana ja erilaisten merkitysten tuotteena, ja pyrkivät irrottautumaan realistisesta ajattelutavasta, jossa valtiot ja niiden väliset suhteet nähdään ikään kuin itsestään olemassa olevina ja annettuina (ks. esim. Hopf 1998, 175-176). Sosiaalisen konstruktivismin nousun myötä myös heidän suosimansa identiteettitutkimus alkoi tehdä läpimurtoa tieteenalan keskeiseksi tutkimuskohteeksi. Konstruktivistit olivat pettyneet perinteisten tutkimussuuntausten kyvyttömyyteen ennustaa ja selittää perinpohjaista muutosta, joka tapahtui kansainvälisessä järjestelmässä kylmän sodan päättyessä. Selittääkseen maailmaa uudella tavalla, toivat konstruktivistit tieteenalan keskusteluun identiteetin lisäksi lukuisia muitakin käsitteitä kuten intressit, kulttuurin, normit ja ideat. Näitä tarvittiin maailmassa ja kansainvälisessä järjestelmässä, joka ei konstruktivistien mukaan enää perustunut pelkästään kylmän sodan aikaiseen valtapeliin ja muodostunut ainoastaan materiaalistien tekijöiden kautta. Esimerkiksi konstruktivismikeskustelun keskeisesti vaikuttaneen Alexander Wendtin mielestä kulttuuriset ilmiöt ovat aivan yhtä objektiivisia, pakottavia ja todellisia kuin realistien korostamat valta ja intressitkin (Wendt 1999, 136). Uusi konstruktivistinen lähestymistapa antoi uusia vaihtoehtoja lähestyä valtioiden toimintaa ja valtioiden

välisiä suhteita. Niinpä alan tutkimuksessa suosituille rationaalisen valinnan teorialle alkoi löytyä vaihtoehtoja. Myös oma tutkijan positioni ja tämän tutkimuksen teoreettiset lähtökohdat nousevat sosiaalisen konstruktivismin piiristä.

Valitsin valtioidentiteetin tutkimuskohteeksi ja tutkimukseni keskeiseksi käsitteeksi, sillä haluan päästä kiinni siihen ajattelutapaan, jolla Kiina määrittää itsensä ja oman asemansa maailmanpolitiikassa. Tätä ajattelua on mahdollista lähestyä tutkimalla maan presidentin puheita ja tarkastelemalla sitä, mitä presidentti puheissaan Kiinasta kertoo. Konstruktivistien mukaan identiteettien avulla voi myös ymmärtää ja ennustaa kansainvälisessä järjestelmässä toimivien valtioiden toimintaa paremmin kuin perinteisten rationaalisten mallien avulla. Identiteettien selitysvoima piilee niiden ensisijaisuudessa suhteessa valtioiden intresseihin ja toimintaan. Monien konstruktivistien (ks. esim. Wendt 1999, Hopf 1998) mukaan identiteetit edeltävät ja muokkaavat valtioiden intressejä, jotka taas puolestaan toimivat valtioiden toiminnan moottoreina. Wendt vie argumenttinsa niin pitkälle, että väittää valtioiden kaikkien intressien nousevan identiteeteistä (Wendt 1999, 231). Myös Ted Hopf arvottaa identiteetit välttämättömiksi kansainvälisessä politiikassa toiminnan ja järjestyksen ennustettavuuden kannalta. Hopf pitää identiteettejä konstruktivismin muita keskeisiä käsitteitä tärkeämpinä, koska ne ovat valintojen, preferenssien ja toiminnan lähimpiä syitä (Hopf 1998, 174). Wallacen (1991, 65) mukaan identiteetti taas muodostaa valtioiden ulkopoliittikan ytimen, joka erottaa maan naapureistaan ja kertoo niistä arvoista joita maa puolustaa ja haluaa edistää ulkomailla. Siksi valtioidentiteetin tutkimus tarjoaa hyvän teoreettisen lähtökohdan valtion toiminnan ymmärtämiselle ja antaa arvokasta lisätietoa esimerkiksi ulkopoliittikan analyysiin. Jotta voi ymmärtää valtion toimintaa, on ensiksi jäljitettävä intressejä ohjaava identiteetti. Identiteetin tutkimus on saavuttanut tieteenalalla merkittävän aseman, mutta valtioidentiteetin empiirinen tutkimus on edelleen suhteellisen vähäistä. Monet tutkimukset lähestyvät aihetta Yhdysvaltain (Campbell 1992, Ruggie 1997), Saksan (Berger 1998, Zehfuss 2002) tai Japanin (Katzenstein 1996) ulkopoliittikan kautta. Valtioidentiteetin tutkimuksen ulkopuolella myös Euroopan unionin ulkopoliittisen identiteetin tutkimus on saavuttanut suosiota (Neumann 1999, Smith 2008).

Poststrukturalistisessa identiteettitutkimuksessa keskeisessä roolissa ovat olleet EU:n identiteetin lisäksi myös yleisemmin ottaen eurooppalaisuuden identiteetit. Neumann (1999) on tutkimuksissaan asettanut Turkin ja Venäjän "toisen" asemaan, kun taas Ole Wæver (2002) käyttää Euroopan omaa historiaa sen identiteetin "toisena".

Kansainvälisten suhteiden tieteenalalla ei ole tehty selvää erottelua valtioidentiteetin ja kansallisen identiteetin käsitteiden välille. Tässä tutkimuksessa haluan kuitenkin korostaa tutkimuksen kohdistuvan nimenomaan valtioidentiteettiin, jonka ymmärrän wendtiläisittäin ensisijaisesti identiteetin ulkoisena ominaisuutena, joka syntyy lähtökohtaisesti järjestelmätasolla vuorovaikutuksessa muiden kansainvälisen järjestelmän toimijoiden kanssa. Kansallinen identiteetti nähdään puolestaan usein alhaalta kansasta ja yksilöistä rakentuvana. Esimerkiksi Benedict Andersonin (1991) mukaan virallinen valtanationalismi kehittyi vastareaktion luonnolliselle kehitykselle. Andersonille kansallisuuden ydin on ymmärtää maailma suvereeniin, rajattuihin ja toisensa poissulkeviin yhteisöihin (ja identiteetteihin) eli kansoihin jakaantuvaksi (Anderson 1991, 14-16). Bruce Andrews (1975) näkee puolestaan yhtä lailla kansainvälisen yhteisön kuin kotimaisenkin yhteisön muokkaavan valtion identiteettiä. Andrewsinkin mukaan valtio on sosiaalinen toimija, joka toimii niiden yhteiskunnallisten sääntöjen ja sopimusten varassa, jotka muokkaavat sen identiteettiä sekä niitä intressien syitä, jotka motivoivat toimijoita (Andrews 1975, 536). Tässäkin tutkimuksessa tarkoitukseni ei ole sulkea kokonaan pois sisäisten tekijöiden vaikutusta valtioidentiteetin muodostumiseen, sillä mielestäni minkäänlaista "itseyyttä" ja omaa identiteettiä on mahdotonta luoda ilman ymmärrystä "sisäisestä maailmasta". Kansallisen identiteetin tutkiminen on ollut kansainvälisten suhteiden tieteenalalla valtioidentiteetin tutkimusta suositumpaa, mutta sitä saattaa ainakin osittain selittää tieteenalan epäonnistuminen käsitteiden tyhjentävässä erottamisessa toisistaan. Toisinaan niitä käytetään jopa toistensa korvikkeina (ks. esim. Berger 1996, 338). Myös Marko Lehten (2004) näkemyksen mukaan valtiolle kerrottu identiteetti on sidoksissa kansalliseen identiteettiin, ja kansallinen identiteetti sisältää aina ajatuksen poliittisesta suvereniteetista eli valtiosta (Lehti 2004, 62).

Osa tutkijoista tekee selvemmän eron identiteetin sisäisen (kansallinen identiteetti) ja ulkoisen (valtioidentiteetti) ulottuvuuden välille (ks. esim. Banchoff 1999, 268), kun taas toiset tarkastelevat valtioidentiteettiäkin pelkästään sisäisistä lähteistä nousevana käsitteenä, ja keskittyvät tarkkailemaan kulttuuria ja ryhmien identiteettejä yhteiskunnan sisäpuolella (Hopf 2002). Todennäköisesti erilaiset ymmärrykset käsitteiden sisällöstä juontavat juurensa erilaisista teoreettisista lähtökohdista ja tutkimusintresseistä. Esimerkiksi nationalismista kiinnostuneilla tutkijoilla on taipumus nähdä identiteetti valtioiden sisäisenä "kansallisena" ominaisuutena, kun taas ulkopolitiikan ja kansainvälisen järjestelmän tutkijat näkevät identiteetin mieluummin ulkoisena ominaisuutena. Identiteettitutkimuksen yhteydessä on syytä mainita myös sosiologi Manuel Castells, joka jakaa "Power of Identity" – teoksessaan kollektiiviset identiteetit legitimoiviin identiteetteihin sekä vastarinta- ja projekti-identiteetteihin. Castells ei ole kansainvälisten suhteiden tutkija, eikä hän myöskään liitä identiteettejä osaksi kansaa tai valtiota, vaan soveltaa niitä enemmänkin kaikkiin ihmisyyhteisöihin (Castells 2004, 8-10).

Tutkimukseni kannalta on keskeistä selvittää, mitä Kiinasta presidentin puheissa kerrotaan ja millaista ulkoista identiteettiä niillä pyritään rakentamaan. Jotta pystyisin tavoittamaan myös Kiinan identiteetin sisäisen ulottuvuuden käyttämättä tutkimukseeni soveltumatonta kansallisen identiteetin käsitettä, täydennän wendtiläistä valtioidentiteettiajattelua Paul Ricoeur'n narratiivisen identiteetin käsitteen avulla. Näkemykseni mukaan kansallisen identiteetin käsite veisi tutkimuksen lähemmäksi laajempaa historiallista tutkimusta, sillä ymmärrän kansallisen identiteetin valtioidentiteettiä laajempana ja kompleksisempänä käsitteenä. Käyttämäni tutkimusaineisto koostuu Kiinan presidentin puheista, jotka mielestäni mahdollistavat relevantin valtioidentiteetin tutkimuksen, mutta eivät välttämättä kansallisen identiteetin tutkimusta. Valtion poliittinen eliitti kykenee puheissaan määrittelemään ulkoista valtioidentiteettiä ja narratiivista identiteettiä haluamaansa suuntaan, mutta eivät tulkintani mukaan kykene yksin määrittelemään laajemmasta kokonaisuudesta muodostuvaa kansallista identiteettiä.

Yhtenä vaihtoehtona valtioidentiteetin tutkimiselle olisi ollut lähestyä aineistoa esimerkiksi valtioiden imago tutkimuksen tai valtiobrändien näkökulmasta. Valtioiden harjoittamalla identiteettipolitiikalla sekä erilaisilla imago- ja brändikampanjoilla pyritään usein samaan lopputulokseen. Kaikkien yhteisenä tarkoituksena on luoda valtioille parempia toimintaedellytyksiä kansainvälisessä järjestelmässä, ja edistää niiden omia tavoitteita. Oli kyse sitten identiteetin rakentamisesta tai imagon rakentamisesta, on valtio johdon perimmäinen pyrkimys tuottaa omalle maalleen suotuisia olosuhteita tulevaisuutta varten. Sekä identiteettipolitiikalla että imagon rakentamisella pyritään edistämään omia etuja, ja antamaan vaihtoehtoisia vastauksia siitä, kuka tai mikä toimija on. Näen imago- ja bränditutkimuksen kuitenkin lähtökohtaisesti paremmin esimerkiksi markkinointiin sopivina käsitteinä. Tässä tutkimuksessa tarkastelen Kiinan harjoittamaa identiteettipolitiikkaa maan päämiehen tuottaman identiteettipuheen kautta. Vaikka Kiinan presidentin identiteettipuhetta voidaan tarkastella myös markkinoinnin näkökulmasta ja esimerkiksi imagon rakentamisella voidaan tehdä identiteettipolitiikkaa, tulkitseen kansainvälisten suhteiden näkökulmasta wendtiläisen valtioidentiteettikäsitteen tämän tutkimuksen kannalta hedelmällisimmäksi viitekehyykseksi. Se antaa mahdollisuuden tutkia identiteetin eri ulottuvuuksia, kun taas imagon tutkimus paljastaisi korkeintaan yksittäisiä ja irrallisia seikkoja siitä, millaisena Kiina itsensä haluaa esittää. Identiteetin tutkimuksen yksi keskeisistä ajatuksista on myös dikotominen jako ”meihin” ja ”toisiin”. Tämän ymmärryksen mukaan toiseuden ja toisaalta itseyden kautta luodaan ja vahvistetaan omaa identiteettiä (ks. esim. Connolly 1991, 64). Myös tässä mielessä aineiston tarkastelu identiteetin käsitteen kautta tuottaa paremman lopputuloksen. Ulkopoliittisissa puheissaan presidentti Hu Jintao paitsi tuottaa Kiinan tavoittelemaa omakuvaa ja asemoi maataan kansainvälisen järjestelmän pelikenttään, hän myös tekee sen suhteessa muihin kansainvälisen järjestelmän toimijoihin, ja harjoittaa näin ollen identiteettipolitiikkaa.

3.1. Valtioidentiteetti

Tarkastelen tässä tutkimuksessa valtioidentiteettiä valtion omakuvana itsestään kansainvälisessä järjestelmässä. Tulkitsen valtioidentiteetin käsitettä siten, että keskeistä siinä eivät ole kansalaisten tai muiden kansainvälisen järjestelmän toimijoiden tulkinnat, vaan keskiössä on nimenomaan valtion poliittinen eliitti, heidän tulkintansa ja heidän pyrkimyksensä. Ymmärrän eliitin valtiolle ”kertoman” valtioidentiteetin olevan sidoksissa kansalliseen identiteettiin, mutta kuitenkin siten, että valtion poliittisella eliitillä on mahdollisuus vaikuttaa suoraan sen sisältöihin omien tavoitteidensa mukaisesti. Esimerkiksi Kiinan tapauksessa tulkitsen valtiota jonkinlaisena institutionaalisen symbolina, jolle poliittinen eliitti kykenee kertomaan erilaisia identiteettitarinoita. Vaikka yksilöiden ja valtioiden ontologia poikkeaa toisistaan, tulkitsen tässä tutkimuksessa valtioita Wendtin ajatusta seuraten ikään kuin persoonina. (Valtioista persoonina ks. esim. Wendt 1999, 215-224, Wendt 2004). Perustelen valintaani valtioiden voimakkaalla ihmiskeskeisyydellä. Valtiot ovat ihmisten rakentamia ja sopimia konstruktioita, joita ei olisi itsessään edes olemassa ilman ihmistä. Samoin valtioiden toiminta on ihmisten ohjailemaa ja suunnittelemaa, kuten myös valtioiden tulkinnat toisistaan.

Lähestyn tässä tutkimuksessa valtioidentiteetin käsitettä Alexander Wendtin teoretisointien kautta. Wendtiä pidetään laajasti kansainvälisten suhteiden konstruktivismikeskustelun yhtenä keskeisistä teoreetikoista, ja hänen merkkiteostaan *Social Theory of International Politics* (Wendt 1999) kenties tieteenalan merkittävimpana vastapainona perinteisille realistisille ja liberalistisille koulukunnille (ks. esim. Kratochwil 2000, 74). Wendtin ansiona pidetään myös valtioidentiteettien nostamista mukaan tieteenalan keskusteluun. Wendtiin liittyvä tieteenalan keskustelu on pääasiassa teoreettisesti orientoitunutta, ja merkittävät empiiriset sovellukset ovat jääneet vähiin. Tutkimukseni Kiinan valtioidentiteetistä antaa kuitenkin hyvän mahdollisuuden testata wendtiläistä lähestymistapaa empiirisesti muutamien lisäysten kera. Wendtin teoreettinen lähtökohta tarjoaa monien muiden konstruktivistien tapaan vastapainon Kenneth Waltzin uusrealismille.

Wendt kritisoi Waltzin uusrealismia sen tavasta nähdä kaikki valtiot samanlaisina ilman yksilöllisiä piirteitä. Wendt näkee uusrealistisen selitysmallin keskeisenä heikkoutena myös sen kyvyttömyyden selittää muutosta (Wendt 1999, 10). Neorealistinen malli ei hänen mielestään kyennyt selittämään esimerkiksi sitä, miten yksittäisestä valtiosta tulee erilainen suhteessa toisiin, tai ovatko valtiot keskenään ystäviä vai vihollisia (Wendt 1992, 396).

Wendtin ymmärrys kansainvälisestä järjestelmästä rakentuu kolmen perusteesin päälle. Hänen mukaansa valtiot ovat kansainvälisen järjestelmän perustoimijoita, valtiojärjestelmien rakenteet ovat subjektien välisiä ja valtiojärjestelmän rakenteet rakentavat yhdessä subjektien kanssa niiden identiteettejä ja intressejä (Wendt 1996, 48-50). Wendt myös jakaa (neo)realistien ajatuksen kansainvälisen järjestelmän anarkiasta ja valtioiden eksklusiivisesta asemasta järjestelmän toimijoina. Siksi monet kriittiset konstruktivistit ovatkin kuvanneet wendtiläistä konstruktivismia ja hänen "tieteellistä realismiaan" positivismiin lukkiutuneeksi. Toisaalta Wendtin on myös sanottu rakentavan keskitietä rationalismin ja relativismin välille (Dunne 2007, 25). Wendt lähestyy kansainvälisen järjestelmän anarkiaa kulttuurin käsitteen kautta. Hän luokittelee kansainväliset suhteet kolmeen valtioiden väliseen sosiaaliseen rakenteeseen: hobbesilaiseen, lockelaiseen ja kantilaiseen anarkian kulttuuriin (Wendt 1999, 246-313). Kulttuuri-käsitteellä hän viittaa valtioiden väliseen "sosiaalisesti jaettuun tietoon", jota ne tulkitsevat eri anarkian kulttuureissa (Wendt 1999, 141). Keskeistä wendtiläisessä anarkian kulttuurin käsitteessä ovat "itselle" ja "toiselle" annetut roolit ja niiden representaatiot. Hobbesilaisessa anarkian kulttuurissa esiin nousevat "viholliset", lockelaisessa "kilpailijat" ja kantilaisessa "ystävät". Tämä rooli kuvastaa "itsen" suhtautumista "toisiin" fyysisen väkivallan kehyksessä (Wendt 1999, 258). Wendt selittää hobbesilaisen anarkian kulttuurin malliksi, jossa muut toimijat koetaan uhkana, eikä fyysisen väkivallan käyttöä välttämättä rajoiteta. Lockelaisessa kilpailun kulttuurissa valtiot kilpailevat keskenään. Ne saattavat käyttää väkivaltaakin keinonaan toisiaan vastaan ja omia etujaan edistääkseen, mutta pyrkivät pidättäytymään tappamasta toisiaan. Kantilaisessa mallissa valtiot ovat keskenään liittolaisia, jotka eivät käytä

väkivaltaa toisiaan vastaan ja pyrkivät työskentelemään yhdessä yhteisiä turvallisuushuolia vastaan. (Wendt 1999, 257-258).

Valtioidentiteetti on Wendtille pohjimmiltaan subjektiivinen tai yksikötason ominaisuus, joka on juurtunut toimijan itseymmärrykseen (Wendt 1999, 224). Hän ryhmittelee valtioidentiteetit neljään kategoriaan: 1) järjestäytyneeseen, korporatiiviseen tai yhteiseen identiteettiin (corporate identity), josta tässä tutkimuksessa käytän termiä yhteinen identiteetti, 2) tyyppi-identiteettiin, 3) rooli-identiteettiin ja 4) kollektiiviseen identiteettiin. Näistä neljästä identiteettityypistä valtioiden yhteiset identiteetit ovat itseorganisoivia, sisäisiä rakenteita, jotka erottavat erilaiset kokonaisuudet toisistaan. Wendtin mukaan toimijalla voi olla vain yksi tällainen identiteetti. Yksilöllä se on keho, valtiolla esimerkiksi tietty territorio tai useiden kehojen joukko. Yhteinen identiteetti toimii usein alustana muille identiteeteille. (Wendt 1999, 225). Wendtin James Fearonilta (1997) lainaama tyyppi-identiteetti puolestaan viittaa sosiaaliseen kategoriaan tai "merkkiin", jota sovelletaan henkilöihin, jotka jakavat joitakin piirteitä ulkonäössä, käyttäytymismalleissa, asenteissa, arvoissa, taidoissa, tiedossa, mielipiteissä, kokemuksessa ja historiallisessa yhtenäisyydessä. Fearon käyttää esimerkkeinä teini-ikää, puoluesidonnaisuutta ja heteroseksuaalisuutta. Toimijalla voi olla lukuisia erilaisia tyyppi-identiteettejä. Vastoin kuin rooli-identiteeteissä ja kollektiivissa identiteeteissä, ovat tyyppi-identiteettien ominaisuudet sisäsyntyisiä. Teini-ikäinen on teini-ikäinen muiden havainnoista huolimatta. Valtiojärjestelmässä tyyppi-identiteetit esiintyvät esimerkiksi "regiimityypeinä" tai "valtiomuotoina" (kapitalistinen, fasistinen, monarkkinen jne.) (Wendt 1999, 225-226).

Rooli-identiteetit puolestaan nousevat enemmän kulttuureista ja siten myös merkityksellisistä "toisista". Rooli-identiteetit ovat olemassa vain vuorovaikutuksessa "toisten kanssa", eivätkä ne ole sisäsyntyisiä ominaisuuksia. Rooli-identiteetit saavutetaan täyttämällä positioita sosiaalisissa rakenteissa ja seuraamalla behavioraalisia normeja kohti vastaidentiteettejä omaavia "toisia". Rooli-identiteettejä on sovellettu valtioihin etenkin ulkopoliittikan teoretisoinnissa. (Wendt

1999, 227). Kollektiivinen identiteetti puolestaan tuottaa itsen ja toisen suhteen viimeisen vaiheen, identifikaation. Sillä Wendt tarkoittaa kognitiivista prosessia, jossa itsen ja toisen rajat hämärtyvät. Identifikaatio edellyttää aina itsen rajojen jatkamista tai siirtämistä ja toisen mukaan lukemista. Siinä missä rooli-identiteetit tuottavat eroja itsen ja toisen välille, on kollektiivisen identiteetin tarkoitus tuottaa samuutta kohti yhtä yhteistä identiteettiä. Kollektiivinen identiteetti on erityinen yhdistelmä rooli- ja tyyppi-identiteettejä, ja sillä on kausaalinen voima houkutella toimijoita määrittelemään toisen hyvinvointi osana itseä ja itsen hyvinvointia. (Wendt 1999, 229).

Kollektiivisella identiteetillä on keskeinen merkitys Wendtin ajattelussa, ja hän viittaa sillä lähtökohtaisesti valtioiden keskenään muodostamaan kollektiiviseen identiteettiin kansainvälisen järjestelmän sisällä. Wendt ennustaakin kansainvälisen järjestelmän asteittaista muutosta kohti esittämäänsä maailmanvaltiota (Wendt 1999), ja jatkaa teorianensa kehittämistä artikkelissaan: *Why a world state is inevitable* (Wendt 2003). Globaalien kollektiivisen identiteetin rakentuminen ja maailmanvaltion syntyminen tarkoittaisi Wendtin mukaan siirtymistä nykyisestä Westfalenin rauhan jälkeisen ajan lockelaisesta anarkian kulttuurista kohti kantilaista anarkian kulttuuria. Wendt esittää neljä mekanismia, jotka voivat selittää kulttuurin muutosta. Rakenteen muutosta ja kollektiivisen identiteetin rakennusprosessia kiihdyttävät wendtiläisittäin keskinäisriippuvuus, jaettu kohtalo, homogeenisuus ja itsekontrolli (Wendt 1999, 342-369). Hän kutsuu näitä neljää hallitseviksi muuttujiksi tai päämuuttujiksi (master variable) kollektiivisen identiteetin muodostuksessa. Ensimmäistä kolmea hän nimittää vaikuttaviksi muuttujiksi ja viimeistä sallivaksi muuttujaksi.

Keskinäisriippuvuuden tilassa yhteistyön impulsseja hillitsee hyväksikäytön pelko (Wendt 1999, 348). Jaetun kohtalon tila perustuu ajatukseen, jossa valtion selviytyminen tai hyvinvointi riippuu siitä, mitä ryhmälle tapahtuu kokonaisuutena (Wendt 1999, 349). Homogeenisuus puolestaan vähentää Wendtin mukaan konfliktialttiutta, kun toisen tunnistaminen itsen kaltaiseksi auttaa kohtelemaan häntä vertaisena (Wendt 1999, 353). Itsekontrollilla Wendt puolestaan tarkoittaa ensiksi valtion tietoisuutta toisen aikeista, ja sitä kautta kehittyvää luottamusta toiseen

osapuoleen. Kun tietää toisen harjoittavan itsekontrollia ja pidättäytyvän esimerkiksi väkivallasta, voi turvallisesti toimia itse samoin (Wendt 1999, 357-339). Valtioiden kollektiiviset representaatiot "itsestä" ja "toisista" sekä valtion tapa määritellä itsensä suhteessa toisiin kertovat Wendtin mukaan sen yhteisestä identiteetistä (corporate identity), joka luo perustaa erilaisten kansallisten intressien syntymiselle. Tämän kollektiivisen identiteetin avulla pyritään tuottamaan neljää perusintressiä: 1) fyysistä turvallisuutta, 2) ennustettavuutta suhteissa maailmaan, 3) "toisten" myöntämää tunnustusta toimijana ja 4) taloudellista kehitystä.

Monet konstruktivistit ovat kritisoineet Wendtiä hänen järjestelmäkeskeisyytensä vuoksi, ja esimerkiksi Reus-Smitin (2005, 220) mukaan se on yksi wendtiläisen teorian suurimmista heikkouksista. Reus-Smitin mukaan keskittymällä järjestelmätason seikkoihin, tulee Wendt sulkeneeksi ulkopuolelle monia normatiivisia voimia, jotka muokkaavat kansainvälistä järjestelmää ja valtioiden identiteettien luonnetta. Reus-Smit jakaakin konstruktivistit kahteen ryhmään sen mukaan, korostavatko he valtion sisäistä vai ulkoista ulottuvuutta ymmärryksessään valtioidentiteetin rakentumisesta. Järjestelmätasoa korostavat tutkijat hän määrittelee systeemiseksi konstruktivisteiksi, kun taas valtion sisäistä ulottuvuutta painottavia hän kutsuu yksikkötason konstruktivisteiksi. Wendt kuuluu tässä jaottelussa harvalukuisempaan systeemisten konstruktivistien joukkoon. Hän ei kuitenkaan edusta systeemistä konstruktivismia puhtaimmillaan, sillä hän tunnustaa myös valtion sisäisten ominaisuuksien vaikutuksen valtioidentiteettiin. Identiteetin olemassaolo kuitenkin mahdollistuu Wendtin mukaan vasta järjestelmätason kontekstin kautta. Hänen ymmärryksensä mukaan valtioiden identiteetit ja intressit rakentuvat sosiaalisessa vuorovaikutuksessa järjestelmätason roolien tuotteina (Wendt 1999, 21). Wendt kiteyttää ajatuksensa identiteetin sisäisistä ja ulkoisista rakenteista siten, että identiteetti tarvitsee toteutuakseen myös intersubjektiivisen tason, jossa vuorovaikutuksen "toinen" vahvistaa identiteetin olemassaolon (Wendt 1992, 392)

Yksikkötason konstruktivismi puolestaan keskittyy valtion sisäisten sosiaalisten ja laillisten normien sekä valtion identiteettien ja intressien suhteeseen. Yksikkötason konstruktivismia edustaa tyypillisimmillään Peter Katzenstein (1996) tutkimuksillaan Saksan ja Japanin kansallisen turvallisuuden politiikasta. Katzenstein jakaa Reus-Smitin käsityksen wendtiläisen teorian puutteista. Hänen mukaansa wendtiläinen järjestelmätason teoretisointi on riittämätöntä, koska se ei huomioi tarpeeksi valtioiden sisäistä tilaa ja sen vaikutusta valtioiden käyttäytymiseen kansainvälisessä järjestelmässä. Katzenstein ehdottaakin jonkinlaista synteesiä realistisesta politiikan ymmärryksestä ja liberalistisesta institutionalismista, joka auttaisi hänen mukaansa laajentamaan analyttistä perspektiiviä. Tätä tarkoitusta varten Katzenstein ehdottaa kulttuurin ja identiteetin käsitteiden ymmärtämistä tärkeinä intressien määrittäjinä, jotka muokkaavat myös valtioiden kansallisen turvallisuuden politiikkaa. (Katzenstein 1996, 537). Katzensteinin teorian painopiste on kansallisissa normatiivisissa rakenteissa ja niiden vaikutuksissa identiteettiin, intresseihin ja ulkopoliittikkaan. Hänen tavoitteenaan on selittää miksi kaksi ulkopoliittisesti samankaltaisen historian omaavaa maata ovat omaksuneet myöhemmin hyvin erilaiset sisäisen ja ulkoisen kansallisen turvallisuuden politiikan.

Kriittiset konstruktivistit tarjoavat toisenlaisen näkökulman identiteetin ja ulkopoliitiikan analyysin yhdistämiseen. Heidän mukaansa identiteetti on olemassa vain diskursseissa. Esimerkiksi Zehfussin (2002) mukaan identiteetti ei ole koskaan niin vakaa tai turvattu elementti, jotta se voisi toimia selittävänä muuttujana ulkopoliitiikan analyysissä. Zehfuss käyttää esimerkkinä Saksaa, joka on rakentanut omaa toisen maailmansodan jälkeistä identiteettiään pitkälti natsi-Saksan ideologian vastustamisen kautta. Näin ollen oma natsi-menneisyys edustaa nykyiselle Saksalle identiteetin toiseutta. (Zehfuss 2002, 123). Zehfuss ei esitä uutta lähestymistapaa valtioidentiteetin teoretisointiin, vaan keskittyy lähinnä kritisoimaan wendtiläistä lähestymistapaa, joka ymmärtää valtiot samaan aikaan sekä konstruktioina että "annettuina" (given). Hän kuvastaa problematiikkaa kylmän sodan jälkeen tapahtuneessa Saksan roolin uudelleenmäärittelyssä kansainvälisessä politiikassa, johon kuuluu myös mahdollinen sotilaallinen ulottuvuus ulkomailla. Zehfuss käyttää

Saksassa käytyjä väittelyitä maan mahdollisesta sotilaallisesta toiminnasta ulkomailla esimerkkeinä todistamaan, että identiteetit ovat kompleksisempia rakenteita kuin wendtiläinen lähestymistapa antaisi ymmärtää. (Zehfuss 2001, 317).

Kriittistä konstruktivistista lähestymistapaa edustaa myös David Campbell (1992), joka antoi pian kylmän sodan päättymisen jälkeen oman kontribuutionsa kasvavaan identiteettikeskusteluun teoriallaan identiteettipolitiikan ja ulkopolitiikan yhdistämisestä sekä niiden turvallistamisesta. Campbell pyrkii yhdistämään identiteetin, turvallisuuden ja ulkopolitiikan toisiinsa ja korostaa "vaaran diskurssin" (uhkakuvien) merkitystä identiteettien uusintamisessa. Ulkopolitiikka on Campbellille "toiseuden" tuottamista, josta hän antaa teoksessaan esimerkkejä Yhdysvaltain harjoittaman ulkopolitiikan kautta. Turvallisuus ja turvallistaminen ovat keskeisiä käsitteitä Campbellin tutkimuksessa, ja konstruktivistina hän näkee myös turvallisuuden käsitteen sosiaalisesti rakentuneena ilmiönä, jota täytyy alati tuottaa uudelleen. Hän menee väitteessään jopa niin pitkälle, että ymmärtää USA:n "itsen" täysin narratiivisena rakenteena. Se on Campbellin mukaan niin riippuvainen representaatioista, että niiden lopettaminen tarkoittaisi sellaisenaan valtion kuolemaa. (Campbell 1992, 11). Campbell keskittyy analyysissään Yhdysvaltain ulkopolitiikkaan ja pyrkii teoretisoimaan ulkopolitiikan uudelleen "rajoja tuottavana toimintana, joka on keskeistä identiteetin tuottamiselle ja uudelleen tuottamiselle". Valtioidentiteettiäkin Campbell käsittelee turvallistamisen kautta, ja se tapahtuu hänen mukaansa erityisesti ulkopoliittisten vaarojen representaatioilla. (Campbell 1992, 75). Valtioidentiteetin käsitteen hän ymmärtää "poissulkevien toimintojen tuloksena, joissa turvallisen identiteetin elementit valtion 'sisäpuolella' ovat 'vaaran diskurssin' kautta yhteydessä ulkopuolella havaittuihin ja paikallistettuihin uhkiin". (Campbell 1992, 68).

3.2. Narratiivinen identiteetti

Tutkimukseni keskeinen tarkastelun kohde on Kiinan valtioidentiteetti, mutta mielestäni wendtiläinen valtioidentiteetin ymmärrys kaipaa täsmennystä, jotta se tavoittaisi paremmin sekä identiteetin sisäisen että ulkoisen ulottuvuuden. Kansallinen identiteetti ei aiemmin mainituista syistä sopinut tutkimusasetelmassani sisäisen identiteetin viitekehikseksi, joten täydennän sitä Paul Ricoeur'n narratiivisen identiteetin käsitteellä. Narratiivisella identiteetillä Ricoeur tarkoittaa sitä, miten toimijan identiteetti välittyy lukijalle tai kuulijalle tekstin ja kertomusten kautta. Kertomus tarkoittaa taas identiteettiä muodostavaa itsetulkintaa. Kertomus synonyyminä narratiiville antaa vastauksen kysymykseen kuka tai mikä olen? (Ricoeur 1992, 114). Kertominen ei Ricoeur'n mukaan ole siis toden suoraa toistamista, vaan aktiivinen prosessi, joka on etsimisen, ymmärtämisen ja vuorovaikutuksen muoto. Kertomus on aina tulkintaa, yritys ymmärtää elämää. (Ricoeur 1984, 73).

Ricoeur'n lähestymistapa narratiiviseen identiteettiin on hyvin filosofinen ja teoreettinen (ks. mm. Ricoeur 1992, Wood 1991), eikä tarjoa juurikaan konkreettisia työkaluja aineiston analyysiä varten. Sen vuoksi poimin aineistosta narratiivisen identiteetin elementtejä käyttäen apuna Varpu Löyttyniemen ymmärrystä ricoeurilaisesta narratiivisesta identiteetistä. Löyttyniemi (2004) keskittyy väitöskirjatutkimuksessaan lähinnä henkilökohtaiseen identiteettiin ja sen muutokseen, mutta hänen sovelluksensa tarjoaa mielestäni mielenkiintoisen ja toimivan näkökulman myös kollektiivisen yhteisön, tässä tutkimuksessa valtion, narratiivisen identiteetin tutkimukseen. Yksilöiden ja yhteisöiden ontologia poikkeaa toisistaan monin tavoin, mutta tulkintani mukaan yhteisöjen identiteetit ovat ihmisten tuottamia rakennelmia, jolloin niitä voidaan myös perustellusti tulkita samoista lähtökohdista. Löyttyniemen mukaan sen tietäminen kuka olen, mikä minulle on tärkeää ja mihin olen matkalla edellyttää menneisyyden kertomista tarinaksi, joka tuottaa toimijan sellaisena kuin hän on, tai sellaisena kuin hän uskoo olevansa. Tällä tavoin ajateltuna kertomus tulee välittäjäksi elämän ja identiteetin väliin.

Identiteetinkin näkökulmasta kiinnostavaksi tulee itse kertomisen tapahtuma, elämän ja kerronnan suhde, jonka Paul Ricoeur Löyttyniemen mukaan tavoittaa (Löyttyniemi 2004, 47).

Yhdistämällä Löyttyniemen ymmärryksen ricoeurilaisesta narratiivisesta identiteetistä wendtiläiseen valtioidentiteetin kehikseen, pyrin tutkimuksessani muodostamaan kokonaiskuvan siitä valtioidentiteetistä, jota presidentti Hu Jintao puheillaan maalle rakentaa. Tutkimukseni Kiinan valtioidentiteetistä ei keskity lähtökohtaisesti identiteetin muutokseen, mutta muutos on käsitteenä tutkimuksessani vahvasti läsnä. Kiinan asema kansainvälisessä järjestelmässä on muuttumassa ja maan presidentti ja tärkein ulkopoliittinen johtaja on juuri vaihtunut aineiston tarkastelujakson alussa. Muun muassa näistä syistä Kiinan on määriteltävä paikkaansa uudelleen muuttuvassa tilanteessa. Tällaisen tilanteen tulkinnassa narratiivisesta identiteetistä tulee käyttökelpoinen työkalu, sillä esimerkiksi McAdamsin mukaan muutoskohdissa tapahtuu voimistuva tarve kertoa omaa tarinaansa niin itselle kuin toisille. Muutos toteutuu ja uusi minä tulee todeksi kerronnassa. (McAdams ym. 2001).

Löyttyniemi ottaa väitöskirjassaan Paul Ricoeur'n ajatuksen narratiivisesta identiteetistä lähtökohdaksi, josta hän purkaa kysymyksiä identiteetin ykseydestä, moninaisuudesta ja koherenssista. Keskeistä Löyttyniemen tavassa avata Ricoeur'n narratiivisen identiteetin käsitettä on identiteetin, ajallisuuden ja kertomuksen välinen yhteys. Identiteetin pysyvyys on pysyvyyttä ajassa, tai toisin päin: oikeastaan vasta ajan haaste synnyttää identiteetin kutsumalla esiin kertomuksen. Löyttyniemen mukaan Ricoeur näkee identiteetti-käsitteen ongelmalliseksi sen kahtalaisen merkityksen vuoksi, joka ilmenee yhtäältä ykseytenä ja samuutena (sameness) ajallisen jatkuvuuden mielessä ja toisaalta minuutena (selfhood). Aika mahdollistaa tämän käsitteellisen jaon, sillä identiteetin eri merkitykset vastaavat ajan pysyvyyden haasteisiin eri tavoin. Samuus vastaa luonnetta tai persoonallisuutta, josta muodostuu piirteiden kokonaisuus, josta kohteen tunnistaa samaksi päivästä, viikosta ja vuodesta toiseen (Löyttyniemi 2004, 57). Narratiivinen identiteetti on

kuitenkin tätä dynaamisempaa, sillä se elää ajassa ja juonessa ja pysyy samaan aikaan samana ja muuttuu (Ricoeur 1992, 122).

Minuuden yksi ulottuvuus Ricoeur'n ajattelussa on sen sisältämä vastuullisuus (Ricoeur 1992, 165), joka taas muodostuu pysyvyydestä. Pysyvyys tarkoittaa sitä, että minä pidän sanani, teen huomenna sen, minkä tänään lupaan (Löyttyniemi 2004, 58). Myös valtioidentiteettiä on mahdollista tarkastella tästä Ricoeur'n identiteetin kahtalaisen merkityksen näkökulmasta. Valtiolla, tämän tutkimuksen kehyksessä Kiinalla, voidaan katsoa olevan jonkinlainen ykseys ja samuus, sellainen piirteiden kokonaisuus, josta se voidaan tunnistaa samaksi vuodesta toiseen. Se ei kuitenkaan pysy täsmälleen samanlaisena, vaan se elää Ricoeur'n narratiivisen identiteetin tavoin ajassa pysyen yhtäältä koko ajan samana ja toisaalta muuttumalla hetkessä. Minuuden vastuullisuus näkyy taas tietynlaisena pysyvyytenä esimerkiksi Hu Jintaon puheissa rauhanomaisesta kehityksestä ja maailmanrauhasta. Esimerkiksi rauhanomaisesta kehityksestä puhuessaan Hu ei tee siirtymiä laidasta toiseen, vaan pyrkii tarjoamaan sellaista pysyvyyttä, joka todistaa Kiinan tekevän huomenna sen, minkä tänään lupaa.

Ricoeur näkee samuuden ja minuuden identiteetin ääripäinä, jotka voivat esiintyä puhtaana vain fiktiossa. Henkilökohtaisen identiteetin projektissa ihminen on aina jossakin välillä, eikä kyse ole Ricoeur'n mukaan lopulta vastanapaisuudesta, vaan hedelmällisestä jännitteestä (Ricoeur 1992, 167). Tuo hedelmällinen jännite ilmenee narratiivisena identiteettinä. Kertomus liittää muutoksen mahdollisuuden luonteen tai persoonallisuuden pysyvyyteen ja toisaalta nimeää ja sovittaa juoneen ne tärkeät toiset, joista olemme vastuussa ja joille olemme lupauksen pitämisen velkaa (Ricoeur 1992, 166).

Löyttyniemen lisäksi Pekka Kaunismaa ja Arto Laitinen ovat perehtyneet Paul Ricoeur'n narratiivisen identiteetin käsitteeseen ja narratiivisen identiteetin rakentumiseen identiteetin käsitteen määrittelyssä. Kaunismaan ja Laitisen (1998) näkemyksen mukaan Ricoeur on keskeisimpiä niistä teoreetikoista, jotka

näkemyksen ovat tuoneet esille (Kaunismaa ja Laitinen 1998, 168). He pelkistävät Ricoeur'n identiteettiteorian suuntaviivat seuraavasti: "itseymmärrys on tulkintaa; tulkinta itsestä puolestaan löytää, muiden merkkien ja symbolien joukossa, kertomuksesta ensisijaisen välittymisen muodon" (Ricoeur 1992, 114). Näin ollen kertomus on ensisijainen tapa tulkita itseä eli muodostaa persoonaa tai yhteisöä koskevaa identiteettiä. Myös Kaunismaa ja Laitinen kiinnittävät huomiota identiteetin kahteen merkitykseen, jossa itseys ja samuus on erotettava toisistaan. Itseyttä koskeva persoonallinen identiteetti koskee kysymyksiä 'kuka minä olen?' ja 'keitä me olemme?', kun taas samuutta koskeva identtisyys koskee kysymyksiä 'mikä?' ja 'minkälainen?'. Ricoeur'n teoretisoinnissa nämä identiteetin navat esiintyvät latinankielisinä termeinä ipse (identiteetti itseynä) ja idem (identtisyys samuutena). Kaunismaan ja Laitisen mukaan Ricoeur'n perustelut narratiivisen identiteetin mukaantuumiseksi identiteettiä koskevaan keskusteluun voi jakaa kolmeksi väitteeksi. Ensimmäiseksi idemin ja ipsen erottamatta jättäminen häiritsee persoonallisesta identiteetistä käytävää keskustelua, jolloin sekoitetaan 'kuka?' ja 'mikä?' –kysymykset. Toiseksi idemin ja ipsen erottaminen tuo esiin sen, että ipse-identiteetti on sisäisesti aporeettinen eli sisältää ratkeamattomalta vaikuttavan toisaalta-toisaalta –asetelman. Ja kolmanneksi produktiivinen ratkaisu ipse-identiteettiä koskevaan aporeettisuuteen on identiteetin välittyminen tekstien ja erityisesti kertomusten kautta, jolla hän tarkoittaa narratiivista identiteettiä (Kaunismaa ja Laitinen 1998, 169). Persoonallisen identiteetin eli ipse-identiteetin kannalta olennaista on se, minkä voin kokea ja vahvistaa merkitykselliseksi omasta näkökulmastani (Ricoeur 1992, 21-23). Identtisyys yleisesti ottaen, eli idem-identiteetti, voidaan taas Ricoeur'n mukaan jakaa neljään aspektiin. Idem-identiteetti merkitsee yhtä lailla samuutta, samanlaisuutta ja keskeytymätöntä jatkuvuutta kuin myös pysyvyyttä ajassa (Ricoeur 1992, 115-118).

Yksi Kaunismaan ja Laitisen painopisteistä Ricoeur'n narratiivisen identiteetin ymmärtämisessä on Ricoeur'n teoria kertomuksesta. Kaunismaan ja Laitisen tulkinnan mukaan kertomus ei ole olemassa ilman kertojaa eikä lukijaa, mutta ollessaan olemassa se on lisäksi kertojan ja lukijan välissä tekstinä. Näin syntyvät

kolme kertomuksen keskeistä aspektia: kirjoittaminen, teksti ja lukeminen. Ricoeur'n tarkoituksena on taas syntetisoida nämä kolme kertomuksen osaa yhden kokonaisteorian piiriin. Yksi Ricoeur'n keskeisistä käsitteistä on välittyminen tai välittäminen ja kertomuksellinen teksti on yksi tällainen välittäjä. Tekstin maailma toimii toiminnan maailman ja lukijan maailman välissä, niiden välittäjänä ja ymmärryksen avittajana. (Kaunismaa ja Laitinen 1998, 179-180). Lukemisen tapahtumassa tekstin kirjoittajan olosuhteet ja kirjoittajan intentiot ovat kuitenkin tavoittamattomissa. Lukijan edessä on teksti, ei alkuperäiset olosuhteet tai kirjoittajan elämykset ja intentiot. Näin ollen tekstin ymmärtämisessä on kyseessä toisenlainen ymmärtäminen kuin keskustelutilanteessa, jossa keskustelukumppanilta voi kysyä mitä hän sanoillaan tarkoittaa. Teksti ei koskaan vastaa täsmentävillä vastauksilla, vaan meidän tulee itse tulkita tekstin merkitys. (Ricoeur 1991, 105-124).

Ricoeur'n ajattelua seuraten narratiivisessa tekstissä on kyse toiminnan maailman jäljittelystä, mutta ei kuitenkaan toistamisesta sellaisenaan. Tätä jäljittelevää aspektia Ricoeur kutsuu Aristotelesta seuraten käsitteellä mimesis. Narratiivisen tekstin ajallinen organisaatio taas muodostetaan toimenpiteellä, jota Ricoeur kutsuu Aristotelesta mukailleen käsitteellä mythos, joka voidaan suomentaa juonellistamiseksi. Juonellistamisen avulla heterogeenisen maailman elementtejä syntetisoidaan yhdeksi tekstiksi. (Kaunismaa ja Laitinen 1998, 181-182). Ricoeur'n Aristotelelta lainaama mimesis-käsite viittaa kolmivaiheiseen prosessiin, josta narratiivisen tekstin tuottaminen on vain yksi osa. Koko narratiivinen prosessi muodostuu esiymmärryksestä, juonellistamisesta ja uudelleenymmärtämisestä, ja näistä käytetään nimityksiä mimesis1, mimesis2 ja mimesis3. Mimesis1 tai esiymmärrys viittaa Ricoeur'n ajattelussa siihen, että toiminta, johon kertomukset viittaavat, ei koskaan tapahdu tyhjiössä, vaan on aina vähintään jollain tasolla esiymmärretty. Mimesis2 eli juonellistaminen puolestaan muodostaa narratiivisuuden ilmeisen ytimen, tekstiksi kiinnittämisen. Tapahtumat eivät enää ole toisistaan erillisiä sattumuksia, vaan merkityksellisessä suhteessa toisiinsa. Kolmas mimesis eli uudelleenymmärtäminen viittaa puolestaan tekstin maailman ja lukijan maailman leikkausalueeseen. Se osoittaa paitsi tekstiin myös tekstin taakse

toiminnan maailmaan. Näin ollen narratiivi rakentaa ja uudelleenrakentaa ajallista käsitystä toiminnan maailmasta. (Kaunismaa ja Laitinen 1998, 180-185).

Ricoeur'n ajatusta seuraten Kiinan valtion narratiivinen identiteetti presidentti Hu Jintaon puheissa muodostuu kolmivaiheisen mimesiksen kokonaisuutena. Kiinan valtion poliittisen eliitin ymmärrys Kiinan identiteetistä, asemasta maailmanpolitiikasta ja toivotuista tavoitteista sekä niistä seikoista, joita sen kannattaa identiteettiinsä liittää tavoitteidensa edistämiseksi muodostavat mimesiksen ensimmäisen vaiheen, esiyymmärryksen. Mimesiksen toisessa vaiheessa presidentti Hu Jintao kiinnittää esiyymmärryksen muodostaman kokonaisuuden tekstiin, eli toisin sanoen juonellistaa erillisiä ja toisiinsa liittymättömiä tapahtumia ja asioita yhdeksi ymmärrettäväksi kokonaisuudeksi. Mimesiksen kolmas vaihe eli narratiivisen identiteetin viimeinen vaihe tapahtuu taas uudelleenymmärtämisen prosessissa, jossa tekstin lukija tai kuulija tulkitsee tekstin

Maureen Whitebrookin (2001) mukaan narratiivisen identiteetin rakentaminen on julkinen ja siten potentiaalisesti poliittinen prosessi. Kertominen kuuluu ihmisen perustoimintoihin, ja ihmiset ymmärtävät elämänsä tarinoina. Ilman tarinoiden narratiivista rakennetta, ihmisten kokemus maailmasta ja itsestään ei olisi ymmärrettävä, vaan se olisi vain jatkuva olotila samaan tapaan kuin eläimillä (Whitebrook 2001, 9). Yhtä lailla valtiot ja erityisesti valtioiden poliittinen eliitti, ymmärtävät valtion olemassaolon tarinoina, jotka tekevät kokonaisuudesta ymmärrettävän. Nämä narratiiviset tarinat voivat näyttäytyä esimerkiksi erilaisina politiikan muotoina ja tapoina, kuten esimerkiksi Kiinan harjoittama yhden lapsen politiikka tai esimerkiksi presidentti Hu Jintaon lanseeraama harmonisen kehityksen politiikka. Näiden yksittäisten poliittisten valintojen ympärille valtiot rakentavat itsestään narratiivista tarinaa, jotta valtio näyttäytyy muille johdonmukaisena ja ymmärrettävänä kokonaisuutena. Whitebrook näkee narratiivisen identiteetin jalostavan tai laajentavan identiteetin ymmärrystä politiikan teoriassa esimerkiksi identiteettipolitiikalle keskeisten identifikaation ja tunnustamisen käsitteiden rinnalla. Moninaisen identiteetin narratiivinen käsittely antaa oman panoksensa meneillään

olevaan keskusteluun moninaisuudesta. Narratiivinen identiteetti kykenee sulauttamaan moninaisuuden ja erottamisen ja kykenee vastaamaan muutokseen ja satunnaisuuteen. Narratiivinen identiteetti mahdollistaa identiteetin vuorovaikutuksen toimijan ja toiminnan kanssa epävakauudesta ja epävarmuudesta huolimatta. Esimerkiksi tapauksissa, joissa poliittinen identiteetti viittaa kansaan tai valtioon, mahdollistaa narratiivinen poliittinen identiteetti sellaisten tarinoiden kertomisen ja uudelleenkertomisen, jotka sisältävät vallankaappauksia, valtiosta irtautumisia tai muita uhkia vallitsevalle poliittiselle järjestykselle. Näin ollen Whitebrookin mukaan narratiivinen identiteetti ei pelkästään toimi vuorovaikutuksessa politiikan teorian kanssa, vaan se tarjoaa politiikan teorialle kokonaan uusia ajatuksia ja lähestymistapoja (Whitebrook 2001, 131-132).

4 RETORIIKAN TUTKIMUS METODINA

Lähestyn tässä tutkimuksessa tutkimusaineistoani eli Kiinan presidentti Hu Jintaon puheita retorisen analyysin ja Chaim Perelmanin argumentaatioanalyysin avulla. Esittelen ensiksi tässä luvussa lyhyesti retoriikan tutkimusta ja sen käyttöä metodina yleisesti, ennen kuin siirryn yksityiskohtaisemmin käsittelemään oman työni keskeistä metodista taustaa, Chaim Perelmanin argumentaatioteoriaa (Perelman 1996). Retorisessa analyysissä tarkastellaan sitä, kuinka jotkut todellisuuden versiot pyritään saamaan vakuuttaviksi ja kannatettaviksi, sekä miten kuulijat, lukijat tai keskustelukumppanit saadaan sitoutumaan niihin (Jokinen 2010, 126). Toisin sanoen retorisen analyysin avulla pyritään paljastamaan puheen sisältämiä vaikuttamisen keinoja. Lähtökohtana metodin valinnalle toimii sen yhteensopivuus tutkimuksellisten tavoitteideni sekä tutkimuksen aineiston ja teoreettisen viitekehyksen kanssa. Jokisen mukaan retorista analyysiä voi tehdä monenlaisista aineistoista, ja oivallisia aineistoja ovat esimerkiksi poliitikkojen puheista taltioidut äänitallenteet ja niistä tehdyt transkriptiot (Jokinen 2010, 126). Retoristen keinojen yksityiskohtaisen analyysin kautta avautuu myös mahdollisuus päästä käsiksi siihen, miten subjektipositioita tai identiteettejä tuotetaan, tai miten erilaisia kategorioita rakennetaan, vahvistetaan ja kyseenalaistetaan. (Jokinen 2010, 156). Jo Aristoteles käsitti, että etiikan ja politiikan tapaisissa käytännöllisissä tieteissä, joissa valinnat ja kiistat ovat väistämättömiä, on pakko turvautua argumentaatioon. (Perelman 1996, 13). Perelmanin mukaan argumentaatioteoriaa ei voi sivuuttaa, jos uskoo ihmisten tekevän järkeviä valintoja ja harkinnassaan punnitsevan erilaisia ratkaisuja (Perelman 1996, 15). Näille ajatuksille perustuu myös oma tutkimuksellinen lähtökohtani. Tulkitsen aineistoa niin, että presidentti Hu pyrkii harkintaan ja valintoihin perustuvilla puheillaan ja argumentaatiollaan vakuuttamaan kuulijansa siitä, mitä ja millainen Kiina on. Tarkoitukseni on siis Kiinan presidentin poliittisten puheiden retorisen analyysin avulla päästä kiinni siihen, kuinka Kiinan valtioidentiteettiä tuotetaan.

Retoriikan eli puhetaidon juuret ovat alun perin antiikin Kreikassa, josta etenkin Aristoteleen ajatukset ovat jääneet keskeisesti vaikuttamaan nykyiseen ymmärrykseen retoriikasta. Aristoteles näkee retoriikan kykynä havaita vakuuttamisen mahdollisuudet kunkin asian yhteydessä, ja hänen mielestään retorisen argumentoinnin arvo on sen tarkoituksessa. (Aristoteles 1997, 10-11). Aristoteles erotti Ateenan olosuhteissa varattujen roolien mukaan kolme eri puhetyyppiä: poliittisen puheen, oikeuspuheen ja ylistyspuheen. Poliittisessa puheessa Aristoteles määritteli seuraavasti: ensiksi neuvotaan, sitten varoitetaan ja lopuksi suositellaan otollisimmalta näyttävää vaihtoehtoa. (Perelman 1996, 25-26). Pelkistetysti retoriikalla tarkoitetaan yleisön vakuuttamista jonkin argumentin pätevydestä ja pyrkimystä saada yleisö sitoutumaan esitettyyn argumenttiin. Tämä korostuu etenkin niin sanotussa uudessa retoriikassa, erityisesti Perelmanin argumentaatioteoriassa. (Jokinen 2010, 46).

Niin sanotun uuden retoriikan tutkimuksen nousukausi ajoittuu 1950-luvulle, jolloin retoriikan tutkimus alkoi saada uutta nostetta Perelmanin, Kenneth Burken ja Stephen Toulminin tutkimusten johdolla. Heitä voi oikeutetusti pitää retoriikan ”rehabilitoijina”, koska he aikanaan kyseenalaistivat vallinneen kielellisen ja vähättelevän suhtautumisen retoriikkaan ja luonnollisella kielellä tapahtuvaan argumentointiin. (Summa 1996, 51). Perelmanin ymmärryksen mukaan uusi retoriikka jatkaa ja laajentaa Aristoteleen retoriikkaa, ja tutkii argumentteja, jotka tähtäävät tietyn väitteen hyväksymiseen tai kieltämiseen. (Perelman 1996, 11). Uudessa retoriikassa tutkitaan kaikenlaisille yleisöille tarkoitettuja esityksiä. Tällöin ei ole merkitystä sillä, osoitetaanko esitys koko ihmiskunnalle vai yhdelle ihmiselle. Uuden retoriikan nimellä kulkeva argumentaatioteoria kattaa kaikki vakuuttamiseen tai suostutteluun tähtäävät esitykset yleisöstä ja käsitellystä asiasta riippumatta. (Perelman 1996, 11-12). Uuden retoriikan viitekehyksessä retoriikka on ennen muuta valintaa ja kohteellista viestintää. Argumentaatiolla ei tavoitella pelkästään älyllistä hyväksyntää, vaan myös toimintaa tai vähintäänkin toiminta-
alttiuden luomista. (Perelman 1996, 19). Uuden retoriikan hengessä tarkasteltavana aineistona käytetään tyypillisesti kirjoitettua tai puhuttua tekstiä ja analyysin kohteena ovat retoriset strategiat (Jokinen 1999, 50). Kun aineistoa analysoidaan

retorisesta näkökulmasta, nousee tekstien ja puheiden argumentatiivinen rakentuminen kiinnostavaksi. Tällöin huomio kiinnittyy esimerkiksi argumentaation lähtökohtiin, tekniikoihin ja puhujan yleisösuhteeseen. Retorisessa analyysissä on oleellista huomata ero argumentaation ja logiikan välillä. Argumentaatiossa kun toisilleen vastakkaiset väitteetkin voivat molemmat olla järkeviä. Tästä seuraa se, että argumentaatiossa pyritään lisäämään jonkin väitteen uskottavuutta ja vastaavasti vähentämään kilpailevien väitteiden uskottavuutta. (Jokinen 2010, 46, Perelman 1996, 7-11). Retoriikan tutkimus on aina tulkinnallista, eikä siitä ole esitettävissä yhtä objektiivista totuutta. Siksi se sopii hyvin konstruktivistisesti orientoituneeseen tutkimukseen, jossa tulkinnoilla on keskeinen rooli.

Tässä yhteydessä on syytä tehdä ero kansainvälisten suhteiden tutkimuksessa laajasti käytetyn diskurssianalyysin ja retorisen analyysin välille. Retorista analyysiä ja diskurssianalyysiä voidaan kutsua sukulaistraditioiksi (Jokinen 2010, 37-38), mutta yhtä lailla retorinen analyysi voidaan ajatella diskurssianalyysin painopistealueeksi (Jokinen 2010, 126) tai alistaa diskurssianalyttisen tutkimuksen työkaluksi tai analyysivälineeksi (Ilmonen 2010, 127). Keskeistä on, että molempia yhdistää kiinnostus tekstien ja puheiden tutkimiseen ja sosiaalisen todellisuuden rakentumiseen kielenkäytössä (Jokinen 2010). Ilmosen mukaan diskurssianalyysi on ennen kaikkea väljä teoreettinen ja metodologinen viitekehys, jonka puitteissa voidaan käyttää hyvin erilaisia tutkimusmetodeja riippuen tutkimuksen tavoitteista, tehtävistä ja ongelmista (Ilmonen 2010). Toisen määritelmän mukaan diskurssianalyysi on kielenkäytön ja muun merkitysvälitteisen toiminnan tutkimusta, jossa analysoidaan yksityiskohtaisesti sitä, miten sosiaalista todellisuutta tuotetaan erilaisissa sosiaalisissa käytännöissä (Jokinen ym.1993, 9-10). Jokisen mukaan retorinen analyysi ja diskurssianalyysi poikkeavat toisistaan muutamien painotuksien kautta. Siinä missä retorinen analyysi painottaa ennen kaikkea lausumien muotoilua ja yleisösuhteen tarkastelua, kytkee diskurssianalyysi kielellisen tuottamisen muodot selvemmin kulttuuristen merkitysten tuottamisen ja tulkinnan vuorovaikutuksellisten prosessien tarkasteluun. (Jokinen 2010, 47).

4.1. Perelmanin argumentaatioteoria

Käytän tämän tutkimuksen keskeisenä aineiston analyysin välineenä Chaim Perelmanin argumentaatioteoriaa. Perelman oli belgialainen filosofi, jonka pääteoksena pidetään vuonna 1958 ilmestynyttä *Traité de l'argumentation: La nouvelle rhétorique* –teosta (ks. esim. Graff ja Winn 2006, 45). Hän jatkoi saman teorian kehittämistä vuonna 1977 ilmestyneessä kirjassaan *L'empire rhétorique*, joka on suomennettu nimellä *Retoriikan valtakunta* (Perelman 1996), ja jota käytän tämän tutkimuksen tärkeimpänä metodisena taustana. Perelmanin argumentaatioteoria on ollut suosittu yhteiskuntatieteilijöiden ja humanistien keskuudessa, mutta sitä pidetään myös Manner-Euroopassa 1980-luvulta alkaen harrastetun filosofis-lingvistisen luonnollisen argumentaation tutkimuksen käynnistäjänä. Hilikka Summan mukaan Perelmanin suurin ansio oli siinä, kuinka hän kumosi retoriikan pelkkään kaunopuheisuuteen rajoittuvan merkityksen ja toi sen takaisin klassiseen yhteyteensä päättelyn ja vakuuttamisen tutkimukseksi (Summa 1996, 62-64). Perelmania on myös kritisoitu samasta syystä. Meyer (1993, 16) argumentoi, että Perelmanin tapa käsitellä retoriikkaa vakuuttamiseen pyrkivänä kielenkäyttönä supistaa retoriikka-käsitteen merkityksen vain sen argumentatiiviseen sisältöön, ja jättää huomiotta käsitteeseen kuuluvat kaunopuheisuuden ja manipulatiivisuuden merkitykset. Plantin (1990, 18) puolestaan kritisoi Perelmanin retoriikkakäsitystä siitä, että siihen on sisäänrakennettu oletus, jonka mukaan konsensukseen päätyvä rationaalinen argumentointi on mahdollista kaikissa retorisissa tilanteissa.

Yksi keskeinen teema Perelmanin retoriikkanäkemyksessä on puhujan yleisösuhteen korostaminen. Argumentointi on Perelmanin mukaan osoitteellista viestintää, johon liittyy aina jonkinlainen tietoisuus yleisöstä. Koska argumentaatiossa ei pyritä johtamaan seuraamuksia premisseistä, vaan hankkimaan tai vahvistamaan yleisön hyväksyntää tai kannatusta esitetyille väitteille, ei se koskaan tapahdu tyhjiössä. (Perelman 1996, 16). Yleisö voi olla yksi henkilö, ryhmä henkilöitä, tai kuka tahansa määrittelemätön kuulija. Tätä määrittelemätöntä yleisöä Perelman kutsuu universaaliyleisöksi vastakohtana ennalta tunnetulle erityisyleisölle.

Universaaliyleisön käsitteen avulla Perelman pyrki ratkaisemaan retoriikan historian pitkään jatkuneen kiistan järkeen vetoavan argumentoinnin ja tunteisiin vetoavan retoriikan erottamisesta. Universaaliyleisö on Perelmanin mukaan jonkinlainen puhujan ”tiivistelmä” yleisesti hyväksyttävissä olevista argumentoinnin perusteista. (Summa 1996, 67-68). Perelman määrittelee rajan vakuuttamisen ja suostuttelun välille tekemällä eron rajatun kuulijajoukon ja määrittelemättömän yleisön välille. Hänen mukaansa erityisyleisölle kohdistetuissa esityksissä tähdätään suostutteluun, kun taas vakuuttamista käytetään universaaliyleisöön vedotessa. (Perelman 1996, 25).

Perelmanin argumentaatioteoria keskittyy analysoimaan niitä keinoja, joilla erilaisten väitteiden uskottavuutta teksteissä rakennetaan. Nämä keinot Perelman jakaa kahteen kategoriaan: argumentoinnin lähtökohtiin ja argumentoinnin tekniikoihin. Keskityn tässä tutkimuksessa tarkemmin presidentti Hun käyttämiin argumentoinnin tekniikoihin, mutta esittelen lyhyesti myös Perelmanin argumentaatioteoriaan keskeisesti kuuluvat argumentaation lähtökohdat. Niillä Perelman tarkoittaa puhujan julkilausumattomia oletuksia niistä yleisistä perusteista, joilla kutakin yleisöä kannattaa lähestyä, eräänlaisia esisopimuksia, joita ei oleteta kyseenalaistettavan argumentoinnin edetessä. (Summa 1996, 70). Argumentaation lähtökohdat kietoutuvatkin läheisesti edellä käsiteltyyn yleisösuhteeseen. Jotta puhujan esityksellä olisi vaikutusta, hänen täytyy sovittaa se yleisönsä mukaan. Koska argumentaation avulla pyritään siirtämään niin sanottuja yleisön ja puhujan välisiä esisopimuksia eli premissejä koskeva hyväksyntä koskemaan myös johtopäätöksiä, voi puhuja valita päättelynsä lähtökohdiksi vain väitteitä, jotka kuulijat hyväksyvät. Puhuja, joka ei huolehdi argumentaatiossaan yleisön hyväksynnästä premisseilleen, syyllistyy pahaan virheeseen, joka tunnetaan nimellä petitio principii eli luvaton ennakkopäätelmä. (Perelman 1996, 28). Tavoiteltu yhteisymmärrys voi koskea esimerkiksi sitä, mitä pidetään totena, tai toisaalta arvostuksia ja haluttuja asioiden tiloja. Perelman puhuu näistä yleisöä yhdistävistä tekijöistä joko todellisuutta koskevina (tosiseikat, totuudet ja otaksumat) tai suotavuutta koskevina (arvot, hierarkiat, päättelysäännöt) tekijöinä (Perelman 1996, 30). Argumentoinnissa nämä tavoitetilat toimivat eri tavoin. Helposti universaaliyleisön hyväksyttävissä oleva

tosiseikkaan perustuva argumentti saavuttaa nopeasti faktan aseman, kun taas arvoihin perustuvat argumentit näyttävät kelpaavan universaaliyleisölle ainoastaan hyvin yleisessä muodossa ja täsmentämättömästi ilmaistuna. Perelmanin mukaan heti, kun arvoja pyritään täsmentämään soveltamalla niitä tiettyyn tilanteeseen tai konkreettiseen toimintaan, syntyy erimielisyyttä ja vastakkainasettelua. Arvoihin perustuva argumentointikin voidaan jakaa kahteen luokkaan, joista konservatiiviset yhteisöt suosivat konkreettisia arvoja, ja yhteiskunnallisen kritiikin ja muutosvaatimusten esittäjät abstrakteja arvoja. (Perelman 1996, 34).

Argumentoinnin lähtökohtina voivat lisäksi toimia esimerkiksi määrään, laatuun, ainutlaatuisuuteen, järjestykseen, olemassaoloon, olemukseen ja henkilöön liittyvät säännöt (Perelman 1996, 38).

Keskityn tässä tutkimuksessa tarkastelemaan presidentti Hun puheista hänen käyttämiään argumentoinnin tekniikoita Kiinan valtioidentiteetin rakentamisessa. Laajasti katsottuna perelmanilaiset argumentaation tekniikat voidaan jakaa kahteen pääkategoriaan: sidosmuotoisiin ja erottelumutoisiin argumentteihin.

Sidosmuotoisten argumenttien avulla pyritään säilyttämään tilanne muuttumattomana siirtämällä esisopimuksia eli premissejä koskeva hyväksyntä koskemaan myös johtopäätöksiä, kun taas erottelumutoisilla argumenteilla pyritään saattamaan erilleen tekijöitä, jotka kieli tai vakiintunut perinne sitoo yhteen (Perelman 1996, 58). Sidosmuotoiset argumentit Perelman luokittelee kolmeen ryhmään: kvasiloogisiin argumentteihin, todellisuuden rakenteeseen nojaaviin argumentteihin ja todellisuuden rakennetta luoviin argumentteihin (Perelman 1996, 59).

Perelman rinnastaa kvasiloogiset argumentit loogiseen tai matemaattiseen ajatteluun (Perelman 1996, 62-65). Niissä edellytetään aina tiettyjen luonteeltaan ei-muodollisten väitteiden hyväksymistä, jotka vasta mahdollistavat argumentin soveltamisen. Yhteensopimattomuuteen perustuvat argumentit tähtäävät tavallisesti sen poistamiseen. Yhteensopimattomuus pakottaa valitsemaan ja osoittamaan ristiriitatapauksissa pätevän säännön. Yhtenä esimerkkinä yhteensopimattomuudesta Perelman käyttää henkilöä, jonka mielestä on väärin

tappaa elollisia olentoja. Hän kuitenkin joutuu valintatilanteen eteen, kun hänelle osoitetaan, että märkivän paiseen parantaminen tappaa suuren määrän pieneliöitä. Toisena esimerkkinä kvasiloogisista argumenteista toimivat samuuteen perustuvat argumentit, joiden avulla kaksi tekijää pyritään samaistamaan joko kokonaan tai osittain. Samuuteen perustuvaa kvasiloogisen argumentin asemaa voidaan tavoitella myös kahden ilmaisun samaistamisella joko määritelmän tai analyysin tuloksena. (Perelman 1996, 70-71).

Oikeudenmukaisuuteen ja vastavuoroisuuteen perustuvien kvasiloogisten argumenttien avulla pyritään osoittamaan, että kaikkia olioita tulisi kohdella samalla tavalla. Oikeudenmukaisuussäännön mukaan samaan oleelliseen luokkaan kuuluvia olentoja tulee kohdella samalla tavalla, kun taas vastavuoroisuuteen perustuvan argumentin avulla samaistetaan kaksi oliota tai tilannetta ja osoitetaan, että niitä tulee kohdella samoin tavoin. (Perelman 1996, 76-78). Transitiivisuuteen perustuvan kvasiloogisen argumentin voi esittää esimerkiksi näin: ”ystävieni ystävät ovat minunkin ystäviäni”. Oletetaan, että ensimmäisen ja toisen sekä toisen ja kolmannen jäsenen välillä vallitsee sama suhde. Sisällyttämiseen perustuvasta kvasiloogisesta argumentista puhutaan esimerkiksi väitteissä ”kokonaisuus on osia arvokkaampi”, tai ”joka kykenee paljon, kykenee vähäänkin”. (Perelman 1996, 81-82). Kahden edellisen kanssa samaan kategoriaan kuuluvasta jakamiseen perustuvasta argumentista on puolestaan kyse, kun kokonaisuutta koskeva johtopäätös muodostetaan arvioimalla ensin kaikkia osia erikseen. Jakamiseen perustuvalla argumentilla voidaan todistamisen ohella pyrkiä luomaan myös läsnäoloa. (Perelman 1996, 59, 84).

Viimeisenä kvasilooginen argumentointi voi perustua myös mitoille, painoille tai todennäköisyyksille. Kyseessä on silloin tavallisesti jonkinlainen vertailu, kuten ”hän on rikkaampi kuin Kroisos”. Kun Cicero toteaa, että ”valtiolta varastaminen ja julkista etua loukkaavan lahjuksen antaminen ovat yksi ja sama rikos”, antaa hän rikoksille saman painon. Vertailu merkitsee aina kahden asian harkittua liittämistä samaan luokkaan ja näin niiden esittämistä enemmän tai vähemmän homogeenisinä.

(Perelman 1996, 86-87). Perelmanin mukaan kvasiloogisiin argumentteihin turvautuminen oli aikaisemmin yleisempää, kun matemaattisesti suuntautunut tieteellinen ajattelu oli kehittymättömämpää. Nykyisin niiden pettävyyttä on tapana korostaa muodollisiin rakenteisiin verrattuna. (Perelman 1996, 62). Pelkät kvasiloogiset argumentit harvoin riittävät vakuuttamaan kuulijoita, koska ongelman palauttaminen muodollisiin ja määrällisiin osatekijöihinsä on hankalaa. Sen vuoksi niitä on täydennettävä todellisuuden rakenteeseen nojaavilla argumenteilla (Perelman 1996, 92).

Todellisuuden rakenteeseen nojaavaa argumentointia voidaan käyttää, kun tietyt todellisuuden tekijät on liitetty toisiinsa tunnustetulla sidoksella. Se mahdollistaa siirtymisen yleisesti hyväksytystä sellaiseen, mikä halutaan hyväksytyksi. Tavallisesti todellisuuden rakenteeseen perustuvissa argumenteissa vedotaan peräkkäisyysiteisiin, kuten syy-seuraussuhteisiin. Toinen mahdollisuus on vedota rinnakkaisuussiteisiin, kuten henkilön ja hänen tekojensa suhteeseen. Peräkkäisyysiteiden avulla suhteutetaan toisiinsa saman tason ilmiöitä. Ilmiöiden välisen peräkkäisyysiteen, eli seuraussuhteen toteamisesta lähtevä argumentaatio voi suuntautua joko syiden tutkimiseen, seurausten toteamiseen tai tosiseikan arvottamiseen. (Perelman 1996, 93-94). Yksi esimerkki todellisuuden rakenteeseen nojaavasta argumentista on siirtymiseen perustuva argumentti. Sitä voidaan käyttää, kun yleisön hyväksymien ja puhujan puolustamien väittämien välinen kuilu on liian laava voitettavaksi kerralla. Tällöin ongelma kannattaa jakaa osiin ja pyrkiä tulokseen vähitellen. Sen sijaan, että puhuja etenisi A:sta D:hen, on hänen kannattavampaa edetä A:sta B:hen, sitten C:hen, ja lopulta D:hen. Tämän Perelman määrittelee vaiheittaiseksi menetelmäksi tai pienten askelten politiikaksi (Perelman 1996, 100).

Rinnakkaisuussiteet taas yhdistävät toisiinsa eritasoisia tekijöitä, joista yksi esitetään toisen ilmaukseksi tai ilmentymäksi. Esimerkkinä rinnakkaisuussiteeseen perustuvasta argumentaatiosta toimii auktoriteettiin vetoava argumentti, jossa jonkin henkilön tai ryhmän nauttiman arvostuksen turvin haetaan hyväksyntää määrätylle

väitteelle. Auktoriteetteina voidaan käyttää esimerkiksi yleistä mielipidettä, tutkijoita, filosofejia, uskontoa, oppia tai vaikka erikseen nimettyä henkilöä. Tämän kaltaista argumenttia käytetään todistamiskelpoisen totuuden puuttuessa. Kaikelle argumentaatiolle tunnusomaista henkilön ja tekojen vuorovaikutusta voidaan rajoittaa esimerkiksi pidättämistekniikoiden avulla. Niiden avulla esimerkiksi jonkun teon merkitystä ja vaikutusta toimijaan pyritään rajoittamaan. Näin esimerkiksi toimijan joitakin poikkeuksellisia tekoja voidaan pitää merkityksettöminä.

Rinnakkaisuussiteillä voidaan myös liittää toisiinsa tapahtumia, henkilöitä, teoksia ja näiden taustalla olevia historiallisia ajanjaksoja. (Perelman 1996, 102-113).

Rinnakkaisuussiteisiin luetaan myös symbolisiin siteisiin ja kaksoishierarkioihin perustuvat argumentit. Symbolisen siteen avulla voidaan liittää toisiinsa symboli ja sen kohde, joita luonnehtii osallisuussuhde. Esimerkkeinä symboleista toimivat esimerkiksi kuningas valtion kontekstissa, tai tuntematon sotilas kansakunnan ja sen puolesta kaatuneiden kontekstissa. Kaksoishierarkiaan perustuvat argumentit voivat perustua esimerkiksi ihmisten ylemmyyteen eläimiin, tai aikuisten ylemmyyteen lapsiin verrattuna. Voidaan sanoa ”älä ole kuin sika”, tai ”käyttäytyisit kuten aikuinen”. (Perelman 1996, 114-117).

Viimeisen sidosmuotoisten argumenttien ryhmän muodostavat todellisuuden rakennetta luovat argumentit, joihin luetaan muun muassa esimerkit, havainnollistukset, mallit, metaforat ja analogiat. Kun argumentoidaan esimerkin avulla, oletetaan tiettyjä säännömukaisuuksia, joiden konkretisointeina esimerkit toimivat. Esimerkin tavoitteena on erityistapauksesta lähtien selvittää sääntöä tai rakennetta johon se perustuu. Oleellista esimerkin käytössä argumentin pohjana on valitun esimerkin kiistattomuus, sillä johtopäätös nojaa juuri todellisuuteen tai todenperäisyyteen. (Perelman 1996, 120-121). Esimerkin avulla voidaan luoda ennakkotapaus tai sääntö, mutta erityistapauksen tehtävä on toinen, kun sääntö on jo hyväksytty. Tällöin on kyse mielikuvitukseen vetoavasta säännön havainnollistamisesta eli sen tekemisestä läsnä olevaksi tietoisuudessa. Erityistapausta havainnollistaa muun muassa tunnettu sanonta ”vierivä kivi ei sammaloidu”. (Perelman 1996, 122-124). Erityistapaus voidaan esittää

havainnollistuksen lisäksi myös jäljiteltävänä mallina. Tavallisesti jäljittelemme niitä joita ihailemme ja joilla on auktoriteettia tai yhteiskunnallista arvostusta. Malliin perustuvassa argumentissa oletetaan, että on kyse auktoriteetista, joka nauttimansa arvostuksen turvin takaa kaavaillun toiminnan. Perelmanin mukaan malliin perustuvan argumentaation rikkautena on, että siinä voidaan korostaa ainutkertaisen mallin haluttuja puolia ja näin sovittaa tehdyt johtopäätökset kulloiseenkin tilanteeseen. (Perelman 1996, 125-128). Analogian käyttö argumenttina perustuu kahden asian yhtäläisyyteen, ei matemaattiseen kahden suhteen yhtäläisyyteen. Analogian avulla pyritään näyttämään, kuinka a:n suhde b:hen muistuttaa jotenkin c:n suhdetta d:hen. Analogian tehtävänä on Perelmanin mukaan jonkin teeman valaiseminen perustan avulla. Tuntematonta voidaan selittää tutummalla, tai perustana voidaan käyttää esimerkiksi lapsuudesta tuttua kokemusta, jonka aikuiset kiistatta hyväksyvät. Kaikissa analogioissa oleellista on kuitenkin korostaa tiettyjä suhteita ja jättää toisia varjoon. (Perelman 1996, 129-134). Viimeisen todellisuuden rakennetta luovan argumentin kategorian muodostavat metaforat. Aristoteleen mukaan metafora syntyy, kun asialle annetaan nimi, joka varsinaisesti kuuluu jollekin muulle. Metaforan tavoitteena on yleisesti merkityksen siirtäminen asiasta tai ilmiöstä toiseen. Perelmanin mukaan metafora on taas teeman ja perustan sulautumisen tuloksena syntynyt tiivistynyt analogia. Siten analogiasta ”vanhuus on elämälle samaa kuin ilta päivälle” voidaan johtaa metaforat ”päivän vanhuus” tai ”elämän ilta”. (Perelman 1996, 135-136).

Perelmanin mukaan erottamisen käyttö argumentoinnissa ei juuri ole kiinnostanut perinteistä retoriikkaa. Silti sillä on hänen mukaansa perustava merkitys aina, kun arkiajattelussa syntyneitä ongelmia ratkaistaessa joudutaan tekemään todellisuuden osatekijöitä koskevia erotteluita ja siten jäsentämään tietoa uudella tavalla. (Perelman 1996, 61). Perelmanin mukaan erottelun avulla pyritään irrottamaan yhteenkuuluvia asioita toisistaan, esimerkiksi teoriaa ja käytäntöä (Perelman 1996, 150). Perelmanin argumentaatioteoriassa erottelumutoisia argumentteja ovat esimerkiksi erilaiset käsite-erottelut. Tyypillisesti niillä pyritään joidenkin asioiden erottamiseen toisistaan, kuten esimerkiksi ”Tämä ei ole Irak vastaan Yhdysvallat,

vaan Irak vastaan kansainvälinen yhteisö”. Yhtä lailla erottelumuotoisena argumentaatiotekniikkana toimii asian pilkkominen osiin. Esimerkiksi silloin kun puhutaan marginaaliveroasteikkojen tarkastuksesta, ei verotuksen kiristymisestä (Tuulentie 2008). Erotteluun nojaavalle päättelylle on aina ominaista juuri ilmiön, tai ilmiön näennäisyyden ja todellisuuden asettaminen toisiaan vastaan vastakkainasettelun avulla (Summa 1996, 71). Sitä sovelletaan tavallisesti erilaisiin käsitteisiin adjektiivien avulla. ”Näennäinen rauha” ilmaisee ”todellisen” rauhan, ja ”näennäisdemokratia” todellisen demokratian puuttumista. (Perelman, 1996, 150). Tiivistetysti voisi sanoa, että erottelussa on kyse siitä, mistä ei ole kyse.

5 KIINAN VALTIOIDENTITEETTI

Tässä luvussa erittelen Kiinan valtioidentiteetin ulottuvuuksia Alexander Wendtin valtioidentiteetin ja Paul Ricoeur'n narratiivisen identiteetin kehyksessä. Käsittelen jokaista seitsemää ulottuvuutta erikseen. Wendtiläisen valtioidentiteetin kehyksessä tarkastelen valtioidentiteettiä yhteisen identiteetin, rooli-identiteetin, tyyppi-identiteetin ja kollektiivisen identiteetin näkökulmista. Narratiivisen identiteetin kehyksessä etsin aineistosta vastauksia kysymyksiin kuka olen, mikä minulle on tärkeää ja mihin olen matkalla. Näiden identiteetin seitsemän ulottuvuuden rakentumista tarkastelen retorisen analyysin näkökulmasta ja Chaim Perelmanin argumentaatioteorian avulla.

5.1. "Yksi maa, kaksi järjestelmää"

Analysoin ensimmäiseksi wendtiläisen yhteisen identiteetin (corporate identity) rakentumista. Wendtin corporate identity –käsitteen olisi voinut suomentaa esimerkiksi korporatiiviseksi tai järjestäytyneeksi identiteetiksi, mutta mielestäni yhteinen identiteetti kuvastaa paremmin Wendtin tarkoittamaa käsitteen sisältöä kuin vaihtoehtoiset suomennokset. Wendtin mukaan tällainen yhteinen identiteetti muodostuu itseorganisoituvista rakenteista, jotka ovat juurtuneet toimijan itseymmärrykseen ja jotka tekevät toimijasta erotettavissa olevan kokonaisuuden. (Wendt 1999, 224-225). Kyseessä ovat siis eräänlaiset sisäänrakennetut ominaisuudet, jotka rakentuvat tietyn materiaalsen pohjan päälle. Valtioiden kehyksessä tämän materiaalsen pohjan muodostaa tietty territorio, eli valtion rajat. Yhteisen identiteetin keskeinen piirre, joka erottaa sen esimerkiksi polkupyörien identiteetistä on toimijan tietoisuus ja muisti "itsestä" ajattelun ja toiminnan tapahtumapaikkana. Wendtin mukaan valtioiden ymmärtäminen toimijana edellyttää sen jäseniltä ymmärrystä "itsestä", sekä yhteistä narratiivia itsestä yhteisöllisenä toimijana. Valtion Wendt ymmärtää tässä yhteydessä jonkinlaisena "ryhmäitseytenä", jolla on kykyä jonkinlaiseen ryhmätason tajuntaan. Wendtin mukaan yhteinen identiteetti toimii alustana muille identiteeteille. (Wendt 1999, 225).

Koska wendtiläisen yhteisen identiteetin keskiössä on tietoisuus ja muisti ”itsestä” erillisenä ajattelun ja toiminnan paikkana, keskityn yhteisen identiteetin tarkastelussa erityisesti kahteen Hun puheeseen, joissa Kiinan menneisyys ja Hun pyrkimykset luoda yhteistä identiteettiä, ns. ryhmäitseyttä ja yhteisen toimijuuden narratiivia nousevat poikkeuksellisen selvästi esiin. Käytän yhteisen identiteetin analyysin pohjana Hun puhetta Kiinan sotavoiton 60-vuotisjuhlapuheessa syyskuussa 2005, koska tuossa puheessa Hu määrittelee hyvin vahvasti paitsi kiinalaista yhteisöä ja sen ominaisuuksia, myös kansan yhteistä narratiivia ja kollektiivista muistia. Lisäksi nostan yhteisen identiteetin analyysin osaksi Taiwanin kysymyksen. Taiwanin kysymys on Kiinalle tärkeä sekä identiteettipoliittisesti valtiotasolla että yhteisen identiteetin edellyttämän itseen ja yhteisöön kohdistuvan tietoisuuden ja muistin vaatimuksen kautta. Taiwanin kysymys liittyy myös keskeisesti yhteisen identiteetin materiaaliseen perustaan, joka valtioiden tapauksessa tarkoittaa territoriaa (Wendt 1999, 225). Niin ikään postmodernistien mukaan toiseuden luominen ja ylläpitäminen ovat keskeisiä seikkoja toimijan muodostumisessa fyysisesti erilliseksi olenoksi (Wendt 1999, 225). Tähän myös Hu näyttää tähtäävän, kun hän pyrkii luomaan puheissaan toiseutta kiinalaisten ja Taiwanin välille. Taiwanin kysymys on poliittisesti herkkä, sillä Kiinan kansantasavalta (manner-Kiina) ei ole tunnustanut Taiwanin eli Kiinan tasavallan itsenäisyyttä, vaan pitää sitä edelleen yhtenä provinssinaan. Poliittisesti ratkaisematon tilanne syntyi vuonna 1949 sisällissodan jälkeen, kun Mao Tsedongin johtaman kommunistisen puolueen joukot karkottivat hävinneen Kuomintang-puolueen joukot Taiwanin saarelle (ks. esim. Zhu 2011, 1). Hu kuitenkin puhuu Taiwanin kysymyksestä vain harvakseltaan, eikä nosta sitä esille kuin aineiston kahdessa puheessaan. Ensimmäisen kerran Hu puhuu Taiwanista puhuessaan Brasilian parlamentissa marraskuussa 2004 ja toisen kerran Kiinan sotavoiton 60-vuotisjuhlapuheessa syyskuussa 2005.

Monissa ensimmäisen presidenttikautensa puheissa Hu pyrkii pitämään melko neutraalin linjan, eikä puheissa nouse juuri esiin emotionaalista latausta. Sen sijaan Kiinan sotavoiton 60-vuotisjuhlapuheessa emotionaaliset yksityiskohdat, vertaukset,

vastakkainasettelut ja käsitteellistykset nousevat hyvin selkeästi esiin. Hu käyttää Japania vastaan käydystä sodasta käsitettä ”vastarintasota”, (war of resistance), joka jo itsessään asettaa Kiinan asemaan, jossa se vain ja ainoastaan puolustaa itseään ulkopuolista aggressiota vastaan. Hu asettaa Kiinan eräänlaiseen uhrin asemaan, jossa se näyttäytyy ulospäin epäoikeudenmukaisuuden kohteena. Voitosta puhuessaan hän käyttää argumentoinnin lähtökohtana laatuun liittyvää sääntöä (Perelman 1996, 37-38), jossa ihmiset ympäri maailman yhdistyvät juhlimaan ja muistelemaan ainutkertaista voittoa, jossa oikeudenmukaisuus asetetaan pahuuden, valo pimeyden ja edistys taantumuksen yläpuolelle. Tämän hän tekee käyttämällä jakamiseen perustuvaa argumentaation tekniikkaa (Perelman 1996, 59), jossa ainutkertaista ja suurta sotavoittoa koskeva johtopäätös tehdään arvioimalla jokaista sen yksittäistä osaa erikseen. Argumentaation lähtökohtana on, että universaaliyleisön ei oleteta kyseenalaistavan oikeudenmukaisuuden paremmuutta pahuudesta, valon paremmuutta pimeydestä tai edistyksen paremmuutta taantumuksesta.

“We are holding a grand meeting here to commemorate, together with the people around the world, the 60th anniversary of the victory, a victory of justice over evil, light over darkness, and progress over reaction.” (Hu 3.9.2005)

Hu käyttää sotavoiton muistopuheessaan runsaasti tunnelatautuneita sanoja. Hän pyrkii kuvaamaan Kiinan yhtenäistä kansaa tavalla, joka tuo esiin Kiinan kansan erityispiirteitä, joihin jokainen kiinalainen voisi samaistua. Hu puhuu sankarillisesta vastarinnasta, sankarillisista kuolemista, rohkeudesta, taipumattomasta tahdosta ja lannistumattomasta mielestä. Hän menee jopa niin pitkälle, että määrittelee kiinalaisten perusominaisuuksien kuuluvan keskeisesti patriotismin käsitteen alle. Hän erittelee puheessaan patriotismin keskeisiä piirteitä, jotka hän samalla linjaa kiinalaisten kansallisiksi ominaisuuksiksi. Kiinalaisten yksilöiden ja ryhmien toimintaa tulkitaan tiettyjen ”kansallisien” ominaisuuksien kautta ja alistetaan yksilöiden toiminta näiden kehyksien sisään. Hu listaa kansallisiksi piirteiksi muun muassa kansallisen arvokkuuden, kansallisen solidaarisuuden, kansallisen sankarillisuuden, kansallisen itseä vahvistavan uskon ja kansallisen sitoutumisen

oikeudenmukaisuuteen sekä rauhaan ja edistykseen. Ideologisesta patriotismin käsitteestä ja maa-käsitteestä tehdään ylätasoa käsitteitä, joiden alle ihmiset alistetaan. Näin ollen argumentaation lähtökohtina toimii järjestykseen liittyvä sääntö (Perelman 1996, 38), jossa ajatellaan yhden ideologian (patriotismi) ja yhden maan (Kiina) etujen olevan yhden ihmisen etuja ja elämää tärkeämpää. Argumentaation tekniikan näkökulmasta Hu käyttää samuuteen perustuvaa argumentointia (Perelman 1996, 70-71), jonka avulla hän pyrkii samaistamaan kiinalaiset ihmiset toisiinsa yhdeksi yhtenäiseksi kokonaisuudeksi. Argumentoinnin apuna hän käyttää myös laadullista kaksoishierarkiaa (Perelman 1996, 116), jossa päämäärän ylemmydestä päätellään siihen johtavan keinon ylemmyys. Näin ollen esimerkiksi sotimisesta, voimankäytöstä ja verenvuodatuksista tehdään yleisiä asioita, sillä ne johtavat ylevään päämäärään Kiinan valtiolle koituvasta hyvästä ja sille suotuisasta päämäärästä.

“In this great struggle of unparalleled magnitude, the Chinese nation further carried forward its indomitable spirit centered around patriotism as testified to by the following distinctive features: national dignity of putting the country's interests above everything else and preferring death to subjugation, national solidarity of fighting with one heart and one mind to save the country, national heroism of defying the brute force and fighting the enemy to the last drop of one's blood, national belief of self-reinforce by courageously relying on its own efforts and dauntlessness to prevail over aggressors, the innovative and pioneering spirit of blazing new trails in adverse times, and national devotion to justice and to the peace and progress of the human race.” (Hu 3.9.2005)

Samankaltaiseen kaksoishierarkian käyttöön Hu päätyy määritellessään kiinalaisen yhteisön koostumusta ja sen toimintaa. Maa on keskeinen käsite, jonka vuoksi monet kiinalaiset ovat uhranneet henkensä. Näin yhteisöstä ja heidän jäsenistään tehdään alisteisia maan hyvinvoinnille. Tässäkin tapauksessa päämäärän yleistyksen, eli Kiinan valtion hyvinvoinnin kautta päätellään siihen johtavien keinojen, tässä tapauksessa ihmishenkien menettämisen yleisyys. Kaksoishierarkian lisäksi Hu tukeutuu tässä tapauksessa myös kvasiloogiseen sisällyttämiseen perustuvaan

argumentointiin (Perelman 1996, 81-82). Maa merkitsee yksittäistä ihmistä enemmän, ja näin ollen päädytään tilanteeseen, jossa kokonaisuus on osiaan arvokkaampi. Kiinalaista yhteisöä määritellessään Hu tukeutuu samuuteen perustuvaan argumenttiin, joka rinnastaa Hongkongin, Macaon ja Taiwanin asukkaat, sekä ulkomailla asuvat kiinalaiset yhdeksi yhtä arvokkaaksi yhteisöksi, joille maan etu on omaa etua tärkeämpää.

"Sharing the hardships of their compatriots on the mainland, our compatriots in Hong Kong, Macao and Taiwan as well as overseas Chinese participated in or supported the war of resistance in various ways, and many of them laid down their lives for the country. In half a century of Japanese occupation of Taiwan, our compatriots there never ceased resistance and 650,000 of them died a heroic death." (Hu 3.9.2005)

Taiwanin kysymyksen argumentaation lähtökohtina hän käyttää Kiinan suvereeniutta käsitellä Taiwanin tilannetta sisäisesti. Sen hän tekee erottelumutoisen argumentin avulla sulkemalla kaikki muut toimijat Taiwanin kysymyksen ulkopuolelle. Lähtökohtana on myös se, että Taiwanin kysymys on ongelma, joka on ratkaistava.

"I'd like to stress that the Taiwan issue is an internal affair of China. (...) We (...) stand ready to solve the Taiwan issue through peaceful means with the greatest sincerity and efforts." (Hu 13.11.2004)

Hän hakee Taiwan-argumenteilleen hyväksyntää vetoamalla suotavuutta koskeviin asiantiloihin ja arvoihin. Kiinan kansallinen jälleenyhdistäminen, eli käytännössä Taiwanin liittäminen manner-Kiinaan on Hun esittämä tavoitetila, jota hän retoriikassaan kuvailee suureksi ja yleväksi, jopa pyhitetyksi missioksi. Lisäksi hän pyrkii vetoamaan universaaliyleisöön yhdistämällä yleispätevän oikeudenmukaisuuden arvon ja Kiinan kansan oikeudenmukaisen mission uudelleenyhdistymisestä. Oikeudenmukaisuuden arvolla voidaan katsoa olevan universaali hyväksyntä, mutta kun sitä sovelletaan konkreettiseen tilanteeseen,

tässä tapauksessa poliittisesti arkaan Taiwanin kysymykseen, voi se synnyttää myös erimielisyyttä. (Perelman 1996, 34).

“To solve the Taiwan issue and complete the lofty cause of national reunification are the common aspiration of the 1.3 billion of Chinese people and all the Chinese compatriots. (...) to the just cause of the Chinese people. (...) accomplish the sacred mission of opposing secession and promoting peaceful reunification.” (Hu 3.9.2005)

Perelmanin mukaan universaaliyleisölle kohdistetuissa esityksissä tähdätään vakuuttamiseen, ei suostutteluun (Perelman 1996, 25). Yleisön vakuuttaminen nousee selkeästi esiin, kun Hu määrittelee Kiinan politiikkaa Taiwania kohtaan. Kiinan kanta esitetään yksiselitteisen järkkymättömästi ja ehdottomasti tavalla, joka ei jätä tilaa epäilyksille tai suostuttelulle. Hän käyttää argumentaation lähtökohtana myös laatuun liittyvää sääntöä, joka määrittelee Kiinan ”Yksi maa, kaksi järjestelmää” -Taiwan-politiikan perustavaa laatua olevaksi periaatteeksi. Hän rinnastaa rauhanomaisen uudelleenyhdistymisen ja ”Yksi maa, kaksi järjestelmää” – politiikan ehdottomiksi peruseriaatteiksi samuuteen perustuvan kvasiloogisen argumentin avulla. Kun todellisuuden tekijät on yhdistetty toisiinsa samuuteen perustuvalla argumentilla, siirtyy Hu käyttämään todellisuuden rakenteeseen nojaavaa peräkkäisyysiteeseen perustuvaa argumenttia (Perelman 1996, 93-94). Syy-seuraussuhteeseen nojaavalla peräkkäisyysiteellä hän pyrkii siirtämään hyväksynnän yleisesti hyväksytystä johonkin, mikä halutaan hyväksytyksi. Toisin sanoen Hu haluaa kertoa, kuinka määriteltyjen perustavaa laatua olevien periaatteiden vuoksi, Kiina ei tule koskaan tinkimään tietyistä tavoitteistaan.

“ We will stick to the fundamental principles of "peaceful reunification" and "one country, two systems. (...) We will never waver in our commitment to the one-China principle, never give up efforts to strive for peaceful reunification, never change our policy of placing hopes on the people of Taiwan and never compromise in our opposition to secessionist activities.” (Hu 3.9.2005)

Hän myös pyrkii luomaan Taiwanin ja manner-Kiinan välille Perelmanin mainitsemaa symbolista suhdetta (Perelman 1996, 114-115) retoriikallaan ”äitimaasta”. Hu määrittelee Taiwanin yhdeksi Kiinan provinssiksi, joka on jo kertaalleen sodan jälkeen palannut ”äitimaan” syleilyyn.

“The victory of the war terminated Japan's 50-year-long colonial rule over Taiwan, restoring the province to the embrace of the motherland.” (Hu 3.9.2005)

Hu yhdistää äitimaa-käsitteen alle myös yhteisen identiteetin viitekehykseen kuuluvat kansallisen suvereeniuden, alueellisen koskemattomuuden ja kansallisen ylpeyden. Näiden käsitteiden pohjana ja argumenttinsa lähtökohtana hän käyttää kaikkien kiinalaisten rakkautta maataan kohtaan. Näin Hu luo hierarkkisen suhteen yleispätevän rakkauden arvon ja sille alisteisen äitimaan yhdistymisen välille.

“We must firmly safeguard our national sovereignty and territorial integrity and vigorously advance the great cause of peaceful reunification of the motherland. We Chinese people love our country, and will consistently and unswervingly safeguard our national sovereignty, territorial integrity and national dignity, which brook no violation by any forces.” (Hu 3.9.2005)

Siteiden lisäksi Hu haluaa myös luoda toiseutta suhteessa Taiwaniin ja etenkin sen separatismipyrkimyksiin.

“We resolutely oppose “Taiwan independence” secessionist forces and their secessionist activities, and will never permit them to secede Taiwan from the motherland in any name and by any means.” (Hu 3.9.2005).

Hu pyrkii puheissaan luomaan yhteistä narratiivia ja yhteistä identiteettiä manner-Kiinassa, Hongkongissa, Macaossa, Taiwanissa sekä ulkomailla asuvien kiinalaisten välille yhdistämällä heidät yhden “maanmies”-käsitteen alle ja kutsumalla heitä Kiinan kansan pojiksi ja tyttäriksi. Hän käyttää kvasiloogista sisältymiseen

perustuvaa argumenttia, jonka avulla hän liittää maailman kaikki kiinalaiset saman Kiinan kansan käsitteen alle. Hän pyrkii myös luomaan yhteiseen identiteettiin kuuluvaa ”ryhmäitseyttä” kuvailemalla kansallista uudelleenyhdistymistä kaikkien kiinalaisten yhteiseksi toiveeksi. Se tapahtuu käyttämällä kvasiloogista määrään perustuvaa argumenttia (Kiinan suuri väestö) ja yhdistämällä samuuteen perustuvalla argumentilla mannerkiinalaiset ja ulkokiinalaiset toisiinsa. Hun yhteisen identiteetin retoriikkaan kuuluu myös Kiinan hallituksen ja Kiinan kansan tahdon yhdistäminen rinnakkaisuussiteen avulla. Näin ollen Kiinan hallituksen tahdosta tulee useassa kohdassa myös kansan tahto.

5.2. ”Kiina on muuttunut historiallisesti”

Wendtin toisen valtioidentiteetin identiteettikategorian muodostavat tyyppi-identiteetit, jotka viittaavat sosiaaliseen kategoriaan tai ominaisuuteen. Wendt lainaa käsitteen Jim Fearonilta (Wendt 1999, 225). Toisin kuin rooli-identiteeteissä ja kollektiivissa identiteeteissä, tyyppi-identiteettejä muokkaavat ominaisuudet eivät tarvitse Wendtin mukaan merkityksellisten toisten validointia, vaan ne ovat olemassa niistä huolimatta. Valtiojärjestelmässä tyyppi-identiteetit näyttäytyvät tavallisimmin regiimityyppeinä tai valtiomuotoina, kuten esimerkiksi kapitalistisina, fasistisina tai monarkkisina valtioina. Valtion voidaan katsoa olevan tiettyntyyppinen valtiomuodoltaan tai regiimityypiltään ilman merkityksellisten ”Toisten” tunnustusta. Valtio voi olla demokraattinen tai diktatuuri yksinään, ilman muiden valtioiden olemassaoloa tai kyseisen kategorian tunnustamista. Kuitenkaan esimerkiksi parlamentarismia ei voida pitää tyyppi-identiteetin kategoriaan kuuluvana ominaisuutena, vaan parlamentarismi kuuluu tyyppi-identiteettikategoriassa demokratian kehukseen. (Wendt 1999, 226).

Tulkitsen Kiinaa ja Hun puheita kolmesta tyyppi-identiteetin kategoriasta, jotka keskeisesti määrittelevät Kiinan valtioidentiteettiä. Kiinan perustuslaki määrittelee maan sosialistiseksi valtioksi, joka on työväenluokan johtama kansan demokraattinen diktatuuri. Sosialistinen järjestelmä määrittellään Kiinan

kansantasavallan perusjärjestelmäksi, jonka hajottaminen on kiellettyä. (Kiinan perustuslaki 1982, artikla 1). Toiseksi tyyppi-identiteetin kategoriaksi nostan Hun puheissa runsaasti esiintyvän tieteellisen kehityksen ideologian. Kyseessä on Hun presidenttikautta väljästi määrittelevä ideologia, joka seuraa Deng Xiaopingin reformi- ja avautumispolitiikkaa, sekä Jiang Zeminin kolmen edustuksen ideologiaa (ks. esim. Fewsmith 2004, 1). Kolmanneksi tyyppi-identiteetiksi nostan niin ikään runsaasti Hun puheissa esiintyvän harmonisen yhteiskunnan käsitteen, joka voidaan myös määrittää yhdeksi tieteellisen edistyksen ideologian lopputulemaksi (ks. esim. Guo 2013, 106).

Hu määrittelee Kiinan useassa puheessaan sosialistiseksi yhteiskunnaksi kiinalaisin piirtein. Hän ei varsinaisesti määrittele kertaakaan mitä kiinalaiset piirteet tarkemmin ottaen tarkoittavat, mutta sosialistisen yhteiskunnan rakentaminen Deng Xiaopingin reformi- ja avautumispolitiikasta alkaen on Hun mukaan tärkeä syy Kiinan talouskasvuun ja ihmisten lisääntyneeseen hyvinvointiin. Hän käyttää argumentoinnin lähtökohtana ainutlaatuisuuteen liittyvää sääntöä viittaamalla kiinalaisten käynnistämään ainutkertaiseen ja historialliseen prosessiin. Jonkin historiallisen tapahtuman tai tapahtumien sarjan voidaan katsoa aina sisältävän ainutlaatuisuuden ulottuvuuden, joka erottaa sen muista tapahtumista. Hun mainitsema historiallinen prosessi johti Kiinassa sosialistisen yhteiskunnan rakentamiseen kiinalaisin piirtein. Näin hän rakentaa historiallisen syy-seuraussuhteeseen pohjautuvan argumentin (Hu 2004). Hu käyttää toistuvasti peräkkäisyysiteisiin nojaavaa syy-seuraussuhteiden rakentamista määritellessään sosialistisen yhteiskunnan onnistumisia ja hyviä puolia. Kiinalaisten viimeisen 30 vuoden aikana tavoittelema sosialistinen modernisaatio on Hun mukaan johtanut talouden kasvuun, kansalliseen vahvistumiseen ja ihmisten elintason parantumiseen. Ja yhtä kaikki historiallisiin muutoksiin.

"25 years ago, under the leadership of Mr. Deng Xiaoping, the Chinese people launched the historical process of reform and opening up and building a socialist society with Chinese characteristics." (Hu 13.11.2004)

“Over the past 30 years, the Chinese people...have pursued socialist modernization, and China has made great progress in terms of growing its economy, enhancing its overall national strength and improving the living standards of its people. Historical changes have taken place in China.” (Hu 12.4.2008)

Kiinan perustuslaki määrittelee maan työväenluokan johtamaksi kansan demokraattiseksi diktatuuriksi. Käytännössä kommunistisella puolueella on maassa yksinvalta, eikä Kiinassa ole käytössä poliittisia käytäntöjä, jotka laajemmassa merkityksessä sallisivat määrittää sen demokratiaksi. Hu kuitenkin esittää usein Kiinan hallituksen ja Kiinan kansan ikään kuin yhtenä, toisistaan irrottamattomana yksikkönä. Kiinan hallituksen tahto sekä Kiinan kansan tahto ja teot rinnastetaan kvasiloogisella samuuteen perustuvalla argumentilla ja näin voidaan katsoa työväenluokan edelleen johtavan kyseistä kansan diktaturia.

“To host the Olympic Games is a century-old dream of the Chinese nation and the shared aspiration of all the Chinese people. Since Beijing won the bid in 2001, the Chinese Government and people have been working earnestly to honor the solemn commitment we have made to the international community.” (Hu 8.8.2008)

Hu pyrkii puheissaan antamaan tukea Kiinan perustuslain määritelmälle, jonka mukaan Kiina on sosialistinen valtio ja kansan demokraattinen diktatuuri. Monessa Hun puheessa erottuu ihmiskeskeinen argumentointi, jonka ytimessä ovat kiinalaisten ihmisten edut ja hyvinvointi. Hu pyrkii nostamaan ihmiset myös runsaasti toistamansa kehityspuheen keskiöön toteamalla, että kehitys täytyy tapahtua ihmisiltä ihmisille ja kehityksen hedelmät tulee jakaa ihmisten kesken. Varsinaista sosialismiin keskeisesti liittyvää tuotantovälineiden yhteisomistusta Hu ei puheissaan mainitse, mutta vastaavalla tavalla kehitys tulee olla ihmisten ”omistuksessa” ja sen hedelmät jaettavissa ihmisten kesken. Näin hän luo vastavuoroisuuteen perustuvan kvasiloogisen argumentin (Perelman 1996, 78), jossa kehitys voidaan tulkita

sosialismiin kuuluvasta yhteisomistuksen kehiksestä, ja pyrkii luomaan yhteismitallisuutta käsitteiden välille.

“We must properly handle the relationship among reform, development and stability and make sure that our development is for the people and by the people and the fruits of development are shared by the people.” (Hu 9.7.2008)

Toinen Hun määrittelemä tyyppi-identiteetti koskettaa hänen esille nostamaansa tieteellisen kehityksen ideologiaa. Tieteellisen kehityksen ideologian ytimessä on kehitys laajasti ymmärrettynä. Hu argumentoi tieteellisen kehityksen ideologian puolesta todellisuuden rakenteeseen nojaavan rinnakkaisuussiteen avulla. Tavallisesti näin toimitaan kun halutaan siirtää yleinen hyväksyntä johonkin sellaiseen, mikä halutaan hyväksytyksi. Rinnakkaisuussiteitä käytetään usein historiallisten ajanjaksojen yhteen liittämässä, kuten tässäkin tapauksessa.

“Under the guidance of Deng Xiaoping Theory and the important thought of Three Represents and following the requirement of the sustainable scientific development philosophy of focusing on people and comprehensive coordination, we will concentrate on economic construction and devote wholeheartedly to seeking development.” (Hu 13.11.2004)

Hu korostaa tieteellisen kehityksen ideologian merkitystä rakentamalla sen päälle useita peräkkäisyysiteeseen nojaavia syy-seuraussuhteita, joiden avulla hän esittelee ideologian positiivisia seurauksia. Tieteellisen kehityksen ideologia toimii Hun puheissa pohjana ja lähtökohtana niin taloudelliselle ja yhteiskunnalliselle kehitykselle, kestäväälle kehitykselle, paremmalle elämälle kuin ympäristönsuojelulle ja ilmastonmuutosta vastaan taistelulle. Lähtökohtana on se, että monet ongelmat ovat ratkaistavissa hänen esittämänsä ideologian avulla.

“Guided by a scientific outlook on development that is people-centric and calls for comprehensive, coordinated and sustainable development, we in China are working to promote economic and social development.” (Hu 17.7.2006)

“To advance science, technology and education is an important driving force for building a sustainable future. Ultimately, economic growth and a better life can only be achieved by acquiring knowledge and especially by making scientific and technological innovation.” (Hu 6.9.2007)

Hu käyttää peräkkäisyysiteeseen nojaavaa syy-seuraussuhdetta myös tieteellisen kehityksen ideologian arvottamiseen. Näin hän toimii kuvatessaan tieteen ja teknologian tärkeyttä taistelussa ilmastonmuutosta vastaan. Hu päätyy lopputulemaan, jossa niihin nojaaminen ja niiden ensisijaisuus on ainoa mahdollisuus yltää taloudelliseen kehitykseen, ympäristön suojeluun ja kestävän kehityksen saavuttamiseen.

“Science and technology are important means for tackling climate change. We should raise the capacity for and level of scientific and technological innovation... This is the only way to ensure balanced progress in economic development and environmental protection and achieve sustainability.” (Hu 8.9.2007)

Viimeinen Hun puheissaan määrittelemä tyyppi-identiteetti on harmonisen yhteiskunnan identiteetti. Harmoninen yhteiskunta on Hun määrittelemä tavoitetilä, joka seuraa tieteellisen kehityksen ideologian tuotteena. Hu määrittelee harmonisen yhteiskunnan tavoitteen jo aineiston toisessa puheessaan, jossa hän puhuu Brasilian parlamentille vuonna 2004. Harmoninen yhteiskunta määritellään Kiinan yhdeksi tavoitteeksi nopean talouskasvun, kukoistavan kulttuurin ja kiinalaisten ihmisten paremman elintason rinnalla.

“China has defined its objective for the first 20 years of this century... make the rapid economic growth, sound democracy, advanced science and education, prosperous culture, harmonious society and better-off life of the people in China come true.” (Hu 13.11.2004)

Hu käyttää harmonian käsitettä runsaasti myös ulkopoliittisissa viittauksissaan puhuessaan harmonisen maailman puolesta. Hän myös korostaa harmonian tärkeyttä kiinalaisessa yhteiskunnassa ja toimintamallissa sanomalla sen nousevan Kiinan historiasta, kulttuurista ja perinteistä. Näin ollen hän käyttää olemukseen liittyvää argumentoinnin lähtökohtaa määritellessään harmonian kiinteästi kiinalaisuuteen liittyväksi ominaisuudeksi. Hän rinnastaa uskottavuuden, harmonian ja rauhan käsitteet keskenään ja rakentaa rinnakkaisuussiteen, jonka avulla kyseiset käsitteet esitetään kiinalaisen historian, kulttuurin ja perinteiden ilmentyminä. Hu luo asioiden välille symbolisen siteen, joiden välille hän rakentaa osallisuussuhteen. Ikään kuin uskottavuus, harmonia ja rauha kuuluisivat olennaisina ja kiistattomina arvoina Kiinan historiaan, kulttuuriin ja perinteisiin.

“China is the largest developing country in the world, and it is committed to the path of peaceful development... It is determined by China's reality of underdeveloped productive forces and weak economic foundation, and by its history, culture and traditions which value credibility, harmony and peace.” (Hu 12.4.2007)

Hu asettaa harmonian ja sen edistämisen myös yhdeksi maan tai kansan kehittymisen ehdoksi. Hän rinnastaa harmonian yhtä tärkeäksi kehityksen ehdoksi reformi- ja avautumispolitiikan, kehityksen tehostamisen ja ihmisten ensisijaisuuden kanssa. Argumentti rakentuu peräkkäisyysiteeseen nojaavan syy-seuraussuhteen päälle, jossa itsensä kehittäminen mahdollistuu Hun määrittelemää neljää ehtoa noudattamalla. Harmonisen yhteiskunnan merkitys Hun rakentamana tyyppi-identiteettinä korostuu, kun se asetetaan yhdeksi koko Kiinan kehittymisen ehdoksi.

“If a country or a nation is to develop itself in this increasingly competitive world, it must advance with the times, carry out reform and opening-up, boost development, put people first and promote harmony.” (Hu 12.4.2008)

5.3. “Kiina on maailman talouskasvun moottori”

Wendtin kolmannen identiteetikategorian muodostavat rooli-identiteetit.

Kansainvälisessä järjestelmässä toimiminen edellyttää jokaiselta sen jäseneltä useiden erilaisten rooli-identiteettien omaksumista. Näiden rooli-identiteettien pohjalta toimijat pyrkivät ottamaan halutun paikkansa muiden valtioiden joukossa. Rooli-identiteetit eivät ole tyyppi-identiteettien tapaan sisäsyntyisiä, vaan syntyvät vuorovaikutuksessa toisten toimijoiden kanssa. Wendtin mukaan rooli-identiteetit ovat olemassa vain vuorovaikutuksessa ”toisten” kanssa (Wendt 1999, 227). Siksi tyyppi-identiteetiltään suurvallaksi väistämättä lukeutuva Kiina voi taloudellisesta mahdollisuudesta ja vaikutusvallastaan huolimatta omaksua itselleen kansainvälisessä järjestelmässä myös päinvastaisia rooli-identiteettejä. Presidentti Hu puheista erottuu kaksi keskeistä tavoiteltua roolia kansainvälisessä järjestelmässä. Ensinnäkin Hu pyrkii selkeästi ja määrätietoisesti määrittelemään Kiinan kehityksensä suhteessa muihin kansainvälisen järjestelmän toimijoihin. Oletettavasti Hu pyrkii argumentaatiollaan tavoittelemaan yhteisymmärrystä siitä, että Kiinaa tulee edelleen kansainvälisessä järjestelmässä tulkita kehitysmaan raameista, jotka myös määrittäisivät sen erilaisia vastuita ja velvollisuuksia järjestelmän sisällä. Wendtin rooli-identiteettiymmärrystä seuraten Kiina ei edes pystyisi määrittelemään itseään kehityksensä suhteessa muihin toimijoihin ja vuorovaikutuksessa ”toisiin” kansainvälisen järjestelmän toimijoihin. Toiseksi Hu korostaa Kiinan roolia maailmantalouden sykkivänä sydämenä, jonka pumppaus tuottaa hyvinvointia koko ihmiskunnalle. Hän vetää selviä analogioita Kiinan hyvinvoinnin ja koko maailman hyvinvoinnin välille. Näistä kahdesta lähtökohdasta hän pyrkii rakentamaan Kiinalle suotuista pelitilaa kansainväliseen toimintaympäristöön, jossa se saa rauhanomaisessa ympäristössä kehittää ja vahvistaa itseään maailmantalouden vetovoiman avulla.

Hun käyttämä kehitysmaaretoriikka toistuu valtaosassa aineiston puheista. Aineiston kehitysmaaviittaukset harvenevat hieman ensimmäisen viisivuotiskauden loppua kohden. Kehitysmaa-argumentointi myös vaihtelee hieman yleisön mukaan. Toisinaan Kiina määritellään suoraviivaisesti kehitysmaaksi ilman perusteluja, toisinaan argumenttien kera. Myös erottelu- ja sidosmuotoisten argumenttien käyttö vaihtelee yleisön mukaan. Hän joko pyrkii sidosmuotoisen retoriikan avulla sitomaan kehitysmaita yhteen, tai esimerkiksi G8-maiden johtajille puhuessaan liittämään Kiinan yhteen ryhmään ja samalla irrottamaan sen toisesta, johon sen suurvalta- asemansa perusteella oletetaan kuuluvan.

“As leaders of countries that carry significant weight in international political and economic affairs, you have on your shoulders an important responsibility to promote peace and development in the world.” (Hu 7.7.2005).

Perelmanin argumentaation lähtökohtien mukaan Hu tekee valintoja niiden perusteiden kautta, joilla kutakin yleisöä kannattaa lähestyä. Esimerkiksi puhuessaan Brasilian parlamentille Hu olettaa kuulijoiden hyväksyvän kehitysmaa-argumentin ilman kyseenalaistamista. Lähtökohtana tässä tapauksessa on olemukseen liittyvä sääntö, joka määrittää Kiinan jo olemukseltaan muiden kehitysmaiden kumppaniksi. Hu tukee sanomaansa käyttämällä samuuteen perustuvaa kvasiloogista argumenttia. Hän pyrkii liittämään yhteen useita tekijöitä, tässä tapauksessa Kiinan ja muut kehitysmaat ikuisina kumppaneina (Hu 2004). Hän käyttää kvasiloogista argumentointia myös kuvatessaan Kiinan tilannetta kehitysmaana ja sitä kohtaavien haasteiden ja ongelmien vaikeutta. Argumentointi nojaa perelmanilaisittain mittoihin tai painoihin ja tapahtuu vertailemalla Kiinan tilannetta muihin (Hu 2008).

“To strengthen solidarity and cooperation with other developing countries is a basic principle underlying China's foreign policy. China is, as always, the good friend and partner of other developing countries in the world and will forever stand on the side of the developing countries.” (Hu 13.11.2004)

“...we are keenly aware that China remains the largest developing country in the world, and the difficulties and problems we face in the course of development are rarely seen elsewhere in terms of both their scale and complexity.” (Hu 1.12.2008)

Vastaavasti monissa muissa puheissa Hu katsoo tarpeelliseksi vakuuttaa yleisöään Kiinan kehitysmaastatuksesta, esimerkiksi puheessaan Apec-alueen johtajille marraskuussa 2005. Siinäkin hän ottaa lähtökohdaksi yleisesti hyväksytyt premissit, joiden avulla hän siirtää hyväksyntää kehitysmaastatusta koskevaksi. Kiinan suuri väestö, heikko taloudellinen pohja ja epätasainen kehitys ovat yleisesti hyväksyttävissä olevia asioita, joiden kautta Hu siirtää yhteisymmärrystä hyväksytyistä seikoista koskemaan hyväksytyksi haluttua kehitysmaa-asemaa. Samalla hän irrottaa erottelumuotoisilla argumenteilla Kiinan modernisaatiosta ja yleisestä hyvinvoinnista. Samankaltaisella erottelumuotoisella argumentilla hän pyrkii poistamaan käsitystä taloudellisen kehityksen ja hyvinvoinnin välisestä suorasta siteestä.

“Despite great progress in its economic development, China remains the biggest developing country in the world with a large population, weak economic foundation and uneven development. There is a long way to go before we realize modernization and common prosperity” (Hu 19.11.2005)

Hu ei pelkästään pyri asemoimaan Kiinaa kehitysmaaksi kansainvälisessä järjestelmässä, vaan asemoinnilla on nähtävissä myös selvä pyrkimys ja tavoite. Ottamalla Kiinalle kehitysmaan roolin kansainvälisessä järjestelmässä, Hu pyrkii oikeuttamaan Kiinan toimia eri sektoreilla. Hun mukaan esimerkiksi ilmastoasioissa ja päästöihin liittyvissä kysymyksissä Kiinalla on erityisasema sen kehitysmaastatuksen vuoksi. Hu käyttää sisällyttämiseen perustuvaa kvasiloogista argumenttia lukiessaan Kiinan niiden maiden joukkoon, joita ilmastonmuutoksen negatiiviset vaikutukset vakavasti koskettavat. Hän jatkaa argumentointiaan vastavuoroisuuteen perustuvalla argumentilla, jonka mukaan Kiinalla on teollistumis-

ja modernisaatioprosessia käyvänä kehitysmaana oikeus vastaaviin päästöihin kuin kehittyneillä teollisuusmailla oli aikoinaan.

“China is among the countries rather seriously affected by the negative impact of climate change. When looking at China's emissions, it is necessary to take into account the following three factors. First, China is a developing country in the process of industrialization and modernization.” (Hu 9.7.2008)

Hän myös nostaa kehitysmaiden auttamisen ja niiden kehityksen tukemisen tärkeäksi vaatimukseksi koko maailman kestäväälle talouskehitykselle. Hän liittää Kiinan ensin kehitysmaiden joukkoon samuuteen perustuvalla argumentilla. Hu käyttää samassa yhteydessä oikeudenmukaisuuteen perustuvaa argumenttia nostamalla esiin Kiinan ja muiden kehitysmaiden kansalaisten riittämättömän elintason. Lopuksi hän vielä rakentaa todellisuuden rakenteeseen nojaavan syy-seuraussuhteeseen nojaavan peräkkäisyysiteen kehitysmaiden auttamisen ja kehittymisen sekä maailman kestäväen talouskehityksen välille.

“What I want to emphasize here is that many developing countries, China included, are not well-developed economically and their peoples' living standards remain fairly inadequate...Helping developing countries to get developed quickly is an important requirement for sustained economic development in the world.” (Hu 7.7.2005)

Kehitysmääröön lisäksi Hu pyrkii säännönmukaisesti luomaan maalleen myös rooli-identiteettiä maailmantalouden moottorina. Molempia rooleja rakennetaan useissa puheissa samassa kohdassa vasta puheen loppupuolella. Hun rakentamat syy-seuraussuhteisiin nojaavat peräkkäisyysiteet ovat selviä: Kiinan taloudellinen hyvinvointi ja kehitys edesauttaa koko maailman taloudellista hyvinvointia ja kehitystä. Hän kutsuu Kiinaa useissa yhteyksissä metaforisesti maailmantalouden kasvun moottoriksi ja käyttövoimaksi. Näillä todellisuuden rakennetta luovilla metaforilla hän pyrkii siirtämään näiden termien sisällön Kiinan rooliin maailmantalouden pelikentällä. Hän rakentaa viestinsä todellisuuden rakenteeseen perustuvan argumentin päälle, joka sopii hyvin paljon lukuja ja tilastollista faktaa

sisältävään talouspuheeseen. Niinpä Hu nostaa esiin muun muassa Kiinan viennin ja tuonnin kokonaisvolyymit sekä Kiinan "sijoituksen" globaalissa tuontivolyymien vertailussa (Hu 2005). Hän perustelee taloudellisen aseman kasvua myös Kiinan bruttokansantuotteen osuuden kasvulla koko maailmantaloudesta. Sen jälkeen hän pyrkii rakentamaan syy-seuraussuhdetta Kiinan kehityksen sekä maailmantalouden ja maailmankaupan kasvun välille. Lopuksi Hu käyttää vielä kvasiloogista transitiivisuuteen perustuvaa argumenttia (Perelman 1996, 81), jonka mukaan Kiinan hyvinvointi ja kehitys tarkoittaa koko maailman kehitystä, hyvinvointia ja vakautta (Hu 2008). Toisin sanoen, jos Kiina ei voi hyvin, ei muu maailmakaan voi hyvin.

"China, which has become the third largest importer globally and the largest in Asia, promises a tremendous market potential. With a total import and export volume of US\$1154.8 billion in 2004, China has become an important growth engine for world economy." (Hu 7.7.2005)

"China is now an integral part of the global economy. In 1978, China's GDP accounted for only 1% of the world economy, whereas its share rose above 5% in 2007. (...) China's development has boosted the growth of global economy and trade. (...) The past 30 years of reform and opening-up have told us that China cannot develop itself in isolation from the world. And it is equally true that the world cannot enjoy prosperity or stability without China." (Hu 12.4.2008)

Hu käyttää Kiinan talousrooliin viittaavassa puheessa runsaasti todellisuuden rakenteeseen nojaavaa kvasiloogista argumentointia. Sisältymiseen perustuvasta kvasiloogisesta argumentista on kyse silloin, kun Hu pyrkii samaistamaan Kiinan ja maailman kohtalot yhteen talouden globalisaation tiivistyessä (Hu 22.11.2008). Transitiivisuuteen perustuva kvasilooginen argumentti nousee esiin, kun Hu (15.11.2008) puhuu maailmantalouden kasvusta ja kansainvälisen rahatalouden vakaudesta, joihin Kiinan vakaalla ja suhteellisen nopealla talouskasvulla on suuri merkitys.

As economic globalization continues to deepen, China's destiny is more than ever closely tied to that of the world. (Hu 22.11.2008)

Steady and relatively fast growth in China is in itself an important contribution to international financial stability and world economic growth. (Hu 15.11.2008)

Hu pyrkii tuomaan Kiinan taloudellisen hyvinvoinnin seurauksia esiin rakentamalla todellisuuden rakenteeseen perustuvaa peräkkäisyysidettä Kiinan taloudellisen kehityksen ja muun maailman hyvinvoinnin välille. Hän rakentaa näiden välille selkeää syy-seuraussuhdetta useissa eri puheissaan (Hu 2005, Hu 2007)

“China's sound and steady economic growth has not only benefited its 1.3 billion people, but also offered enormous business opportunities to other countries and promoted the growth of the world economy.” (Hu 6.9.2007)

Facts have proved that China's economic development not only benefits the Chinese people, but also provides the whole world with more investment opportunities and a bigger market. China is becoming an important driving force behind the economic growth in the Asia-Pacific region and the world as a whole. (Hu 19.11.2005)

Kehitysmäärölin ja maailmantalouden moottorin roolien lisäksi Hu määrittelee puheissaan Kiinalle globaalin rauhanvälittäjän roolia. Hän puhuu rauhasta ja sen vaatimuksesta lähes jokaisessa ensimmäisen viisivuotiskautensa puheissa. Maailmanpolitiikan keskusteluissa nousevat toisinaan esiin Kiinan mahdolliset valtapyrkimykset ja laajentumishalu, etenkin sen poliittisen painoarvon jatkuvasti noustessa. Hu pyrkii hälventämään ennakkoluuloja ottamalla Kiinalle rauhanvälittäjän roolia ja irrottamaan sen käsite-erottelun avulla kokonaan hegemonia- ja laajentumispyrkimyksistä (Hu 12.4.2008). Yhtä lailla hän pyrkii yhteensopimattomuuteen perustuvalla kvasiloogisella argumentilla luomaan tilanteen, jossa Kiinan historia, kulttuuri ja perinteet pohjautuvat uskottavuuteen, harmoniaan ja rauhaan eivätkä näin ollen sovi yhteen muun kuin rauhanomaisen kehityksen kanssa (Hu 12.4.2007). Hän jopa asettaa Kiinan kehityksen ja rauhan

ehdoksi globaalille rauhalle ja kehitykselle (Hu 4.11.2006). Tämän hän tekee sisältymiseen perustuvalla kvasiloogisella argumentilla. Hun viesti on, ettei maailmanrauhaa ole ilman rauhaa Kiinassa, tai toisin sanoen, ajatus maailmanrauhasta sisältää ajatuksen rauhasta Kiinassa.

China is committed to peaceful settlement of international disputes and follows a defense policy that is defensive in nature. China will never seek hegemony or expansion. (Hu 12.4.2008)

“China...is committed to the path of peaceful development. This is not an expedient. Rather, it is a long-term and strategic foreign policy China follows. It is determined by China's reality of underdeveloped productive forces and weak economic foundation, and by its history, culture and traditions which value credibility, harmony and peace.” (Hu 12.4.2007)

“Without peace and development in China and Africa, there will be no global peace and development.” (Hu 4.11.2006)

5.4. “Maapallo on kaikkien ihmisten yhteinen koti”

Wendtin viimeinen valtioidentiteetin kategoria, kollektiivinen identiteetti, tuottaa itsen ja toisen välisen suhteen viimeisen vaiheen, identifikaation. Sillä Wendt tarkoittaa kognitiivista prosessia, jossa itsen ja toisen rajat hämärtyvät. Identifikaatio on hyvin harvoin totaalista, mutta se edellyttää aina itsen rajojen jatkamista tai siirtämistä ja toisen mukaan lukemista. Siinä missä rooli-identiteetit tuottavat eroja itsen ja toisen välille, on kollektiivisen identiteetin tarkoitus tuottaa samuutta kohti yhtä yhteistä identiteettiä. Kollektiivinen identiteetti on erityinen yhdistelmä rooli- ja tyyppi-identiteettejä, ja sillä on kausaalinen voima houkutella toimijoita määrittelemään toisen hyvinvointi osana itseä ja itsen hyvinvointia. (Wendt 1999, 229). Lähestyn kollektiivista identiteettiä tutkimuksessani Wendtin esittämien neljän mekanismin kautta. Wendtin mukaan globaalien kollektiivisen identiteetin rakentuminen tarkoittaisi

siirtymistä nykyisestä lockelaisesta anarkian kulttuurista kohti kantilaista anarkian kulttuuria. Tätä siirtymistä ja kollektiivisen identiteetin rakennusprosessia kiihdyttävät Wendtin mukaan keskinäisriippuvuus, jaettu kohtalo, homogeenisuus ja itsekontrolli (self-restraint). (Wendt 1999, 342-369).

Wendtiläisen kollektiivisen identiteetin ensimmäinen rakennusmekanismi on keskinäisriippuvuuden käsite. Kansainvälisessä järjestelmässä keskinäisriippuvuuden voi ymmärtää esimerkiksi siten, että kaikki järjestelmän toimijat ovat riippuvuussuhteessa toisiinsa ja tarvitsevat toisiaan voidakseen itse paremmin. Näin ollen keskinäisriippuvuuden avulla voidaan luoda kansainväliseen järjestelmään tilaa kollektiiviselle identiteetille, jossa toimijat ovat valmiita tinkimään joistakin omista eduistaan yhteisen edun hyväksi.

Hu pyrkii luomaan kollektiivista identiteettiä keskinäisriippuvuuden kautta puheellaan maapallosta kaikkien ihmisten yhteisenä kotina sekä ihmiskunnan kehityksen yhteisistä haasteista ja ongelmista (Hu 3.9.2005). Niin ikään ongelmien vaikutukset ja seuraukset eivät Hun mukaan noudattele valtioiden rajoja, vaan ovat rajat ylittäviä (Hu 18.11.2005). Hun argumentoinnin lähtökohtana toimii ainutlaatuisuuteen liittyvä sääntö, jonka mukaan yksi ja ainoa maapallo toimii kaikkien ihmisten yhteisenä kotina. Hu käyttää argumenttinsa tukena kvasiloogista vastavuoroisuuteen perustuvaa argumenttia, joissa kaikki kantavat kollektiivista vastuuta yhteisiin ongelmiin ja haasteisiin vastaamisesta.

“Our planet is the common home of all peoples. The challenges and problems facing human development have to be jointly addressed by the people of all countries.” (Hu 3.9.2005)

“It requires our common action to effectively respond to these problems as their causes and impacts are transboundary.” (Hu 18.11.2005)

Hu rakentaa kollektiivista identiteettiä ja keskinäisriippuvuutta myös rauhan ja yhteisen turvallisuuden käsitteiden kautta. Hän myös asettaa rauhan ehdoksi ihmiskunnan kehitykselle. Hu käyttää usein argumenttinsa tukena syy-

seuraussuhteeseen nojaavaa peräkkäisyysidettä, jossa rauhan tilasta seuraa ihmiskunnan kehitys. (Hu 16.9.2005). Hän myös pyrkii suuntaamaan argumenttinsa seurausten toteamiseen, mikäli rauhaa ei ole. Siitä seuraa Hun mukaan kehityksen lakkaaminen ja kykenemättömyys suojella ihmiskunnan kehityksen aiempia saavutuksia. (Hu 16.9.2005). Syy-seuraussuhteeseen nojaava peräkkäisyyside näyttäytyy Hun argumentoinnissa myös silloin, kun hän asettaa ihmiskunnan yhdistymisen kestävän rauhan, yhteisen vaurauden ja ihmiskunnan kirkkaan tulevaisuuden ehdoksi (Hu 16.9.2005). Hu myös käyttää argumentointinsa lähtökohtana ainutlaatuisuuteen liittyvää sääntöä korostaessaan nykyhaasteiden ja -mahdollisuuksien ennennäkemättömyyttä. Samaa argumenttia hän käyttää sanoessaan, ettei ihmiskunnalla ole koskaan ollut tärkeämpää ymmärtää toisiaan ja tehdä yhteistyötä. (Hu 8.8.2008)

"First, uphold multilateralism to realize common security. Peace is the fundamental premise for mankind's development. Without peace, we can neither go for new development agenda nor prevent the destruction of the achievements of our previous development." (Hu 16.9.2005)

"Countries can only create a bright future for mankind and truly put in place a harmonious world with lasting peace and common prosperity when they rally closely together to seize the opportunities and take on the challenges." (Hu 16.9.2005)

"The world today faces both development opportunities and grave challenges unprecedented in history. There has never been a greater need for us to understand, accommodate and cooperate with each other." (Hu 8.8.2008)

Toinen Wendtin kollektiivisen identiteetin rakennusmekanismi perustuu jaetun kohtalon käsitteeseen. Jaetun kohtalon tila perustuu Wendtin mukaan ajatukseen, jossa valtion selviytyminen tai hyvinvointi riippuu siitä mitä ryhmälle tapahtuu kokonaisuutena. (Wendt 1999, 349). Hu rakentaa puheissaan kollektiivista identiteettiä jaetun kohtalon retoriikalla puhuessaan ihmiskunnan yhteisistä tavoitteista, haasteista ja tulevaisuudesta. Hänen viestinsä ydin on, että ihmiskunnan

tulee yhdistyä ollakseen kykenevä vastaamaan moniin sitä uhkaaviin haasteisiin. Hu käyttää puheissaan hyvin vähän metaforista kieltä, mutta hän nojaa tähän todellisuuden rakennetta luovaan argumentaation tapaan kuvaillessaan koko maailman olevan samassa veneessä yhteisten tavoitteiden ja haasteiden kanssa. Hän jatkaa argumentointiaan rakentamalla syy-seuraussuhteeseen nojaavan peräkkäisyysiteen ihmiskunnan yhdistymisestä ja yhteisistä ponnistuksista kestävään rauhaan ja jaettuun vaurauteen.

“Our common goals have put us all in the same boat, and the common challenges we face require that we get united. Let us join hands and work together to build a harmonious world with lasting peace and common prosperity.” (Hu 15.9.2005)

Hu rakentaa kollektiivista identiteettiä jaetun kohtalon avulla nimeämällä myös koko ihmiskuntaa uhkaavia turvallisuus- ja muita uhkia. Hu nimeää säännölliset alueelliset konfliktit, terroristien toimet, laajenevan maapallon eteläisen ja pohjoisen puoliskon välisen kehityseron ja nousevat ei-perinteiset turvallisuusuhat vakaviksi haasteiksi koko ihmiskunnalle. Viesti sisältää olettamuksen, että ihmiskunta voi selvitä yhdessä vastaamalla näihin Hun nimeämiin haasteisiin ja uhkiin. Hu suuntaa peräkkäisyysiteeseen nojaavaa argumentointiaan seurausten toteamiseen. Koko ihmiskunta on vaarassa, ellei nimettyihin haasteisiin vastata kollektiivisesti. (Hu 18.11.2005, Hu 19.11.2004).

“Frequent regional conflicts and frictions, rampant terrorist activities, widening North-South gap and rising non-traditional security threats all pose severe challenges to mankind.” (Hu 18.11.2005)

“Factors of uncertainty and instability, such as local conflicts and terrorism, pose increasing threat to world peace and development. In a word, mankind is faced with both grave challenges and rare opportunities for development.” (Hu 19.11.2004)

Hu pyrkii myös ohjaamaan kansainvälistä yhteisöä koskettavia ilmiöitä toivottuun suuntaan käyttämällä jaettuun kohtaloon vetoavaa retoriikkaa. Esimerkiksi maailmantalouden kestävä kehitys on seikka, jonka Hu nostaa koko ihmiskunnan

tulevaisuutta määritteleväksi asiakokonaisuudeksi. Hu käyttää transitiivisuuteen nojaavaa kvasiloogista argumenttia, jossa koko maailman tulevaisuus määritellään kuuluvaksi maailmantalouden kestäväen kehityksen käsitteen sisään.

“A sustainable development of the world economy is a major issue of immediate and far-reaching significance. It bears on the current development of the countries and the future of entire mankind.” (Hu 19.11.2004)

Wendtin neljästä kollektiivisen identiteetin rakennusmekanismista vähiten Hu Jintaon puheissa esiintyy homogeenisuus. Paremminkin puheissa esiintyy useammin piirteitä heterogeenisuuden vaatimuksista kansainvälisessä järjestelmässä, etenkin Kiinan kohdalla. Näin Hu pyrkii perustelemaan Kiinan tarvitsemia erivapauksia esimerkiksi päästöasioissa, tai vaikkapa jokaisen maan oikeutta valita oma ideologinen järjestelmänsä. Tästäkin huolimatta Hu pyrkii puheissaan luomaan kollektiivista identiteettiä myös homogeenisuuden kautta. Erityisesti homogeenisuutta luovat argumentit nousevat esille Hun puheessa maapallon ja kansainvälisen yhteisön kohtaamista haasteista. Hän pyrkii määrittelemään kaikki kansainvälisen yhteisön jäsenet yhtä arvokkaiksi ja tasavertaisiksi yhteisön toimijoiksi. Argumentin lähtökohtana toimii olemassaoloon liittyvä sääntö, jonka mukaan jokainen olemassa oleva kansainvälisen yhteisön jäsen on tulkittava yhtä arvokkaaksi. Hän käyttää toisaalta rinnakkaisuussiteeseen perustuvaa argumenttia, jossa kaikki yhteisön jäsenet rinnastetaan keskenään samanarvoisiksi. Yhtä hyvin voidaan kuitenkin puhua kvasiloogisesta jakamiseen perustuvasta argumentista, jossa johtopäätös muodostetaan arvioimalla kaikkia osia erikseen. Näin ollen suuret ja pienet, vahvat ja heikot sekä rikkaat ja köyhät maat ovat Hun mukaan kaikki samalla viivalla kansainvälisessä yhteisössä.

“We must push for international configuration of multi-polarity and democracy in international relations. All countries, big and small, strong and weak, rich and poor, are equal members of the international community.” (Hu 3.9.2005).

Hu ei rakenna puheissaan homogeenisuutta toiseuden, esimerkiksi jonkin yhteisen vihollisen kautta, vaan korostaa puheissaan kansainvälisen yhteisön ja ihmiskunnan yhteisiä tavoitteita. Yhtäältä hän kertoo maailmanrauhan ylläpitämisen olevan kansainvälisen yhteisön universaali tavoite, toisaalta hän kertoo molemminpuolisen kunnioituksen ja tasa-arvoisen kohtelun olevan kansainvälisen yhteisön yhteinen konsensus. Argumentaation tekniikka perustuu sisällyttämiseen perustuvaan kvasiloogiseen argumentointiin, jossa kokonaisuus eli kansainvälinen yhteisön käsite määrittää jokaista sen jäsentä.

"Working through the United Nations to prevent and end armed conflicts and maintain world peace has increasingly become a universal pursuit in the international community... Mutual respect and treating each other as equals have become an important consensus of the international community." (Hu 19.6.2005)

Hu pyrkii rakentamaan homogeenisuutta myös puhumalla maailman kaikkien ihmisten jaetuista toiveista ja pyrkimyksistä. Tämä tapahtuu nojaamalla samuuteen perustuvaan kvasiloogiseen argumentaatioon, jossa kaikki maailman ihmiset samaistetaan keskenään yhdeksi ymmärrettäväksi yksiköksi, jonka perustavaa laatua olevissa intresseissä on ihmiskunnan jalo pyrkimys rauhaan ja kehitykseen.

"To share development opportunities, meet challenges together and advance mankind's noble cause of peace and development serves the fundamental interests of people of all countries and represents their common aspirations." (Hu 8.7.2008).

Itsekontrolli tai vaihtoehtoisesti itsensä rajoittaminen on Wendtin neljäs kollektiivisen identiteetin rakennusmekanismi. Käytän tässä yhteydessä itsekontrolli-termiä selvyuden vuoksi. Itsekontrolli esiintyy laajalti Hun puheissa koko aineiston kattavalla aikajanalla. Yhtenä syynä itsekontrollin korostamiseen voi olla Hun pyrkimys lieventää kansainvälisen yhteisön huolta Kiinan poliittisen ja taloudellisen vaikutusvallan nousua kohtaan. Hu tukeutuu usein erottelumuotoisiin argumentteihin puhuessaan Kiinan harjoittamasta itsekontrollista. Tällöin puheena ovat usein Kiinan aiheuttama mahdollinen uhka tai sen mahdolliset hegemonia- tai

laajentumispyrkimykset. Hu haluaa yksiselitteisesti erottaa Kiinan kyseisistä käsitteistä. Samassa yhteydessä Hun pyrkimyksenä on liittää Kiinan kehitykseen uusia käsitteitä, kuten koko maailman rauhan ja kehityksen käsitteet.

Argumentoinnin lähtökohtina toimivat olemukseen liittyvät säännöt, jotka määrittelevät Kiinan puolustuspolitiikan luonteeltaan puolustavaksi (Hu 18.11.2005) ja Kiinan maailmanrauhaa varjelevaksi voimaksi, ei hegemoniaa tavoittelevaksi maaksi (Hu 3.9.2005). Hän käyttää argumentointinsa apuna myös yhteensopimattomuuteen nojaavaa kvasiloogista argumentointia, jonka mukaan Kiina ja laajentumispyrkimykset tai Kiina ja sotilaallinen uhka eivät yksiselitteisesti kuulu yhteen (Hu 18.11.2005, Hu 13.11.2004).

“China is committed to peaceful settlement of international disputes and follows a defense policy that is defensive in nature. China will never seek hegemony or expansion.” (Hu 18.11.2005)

“China is forever an important force safeguarding world peace. China has never sought hegemony, and never will in the future. The Chinese people will work together with other peoples of the world to promote the noble cause of peace and development and to make greater contribution to mankind.” (Hu 3.9.2005)

“I'd like to specially point out that the peaceful development of China which has the one-fifth population in the world will never constitute threat to any country or any people.” (Hu 13.11.2004)

Tarkastelen seuraavaksi narratiivisen identiteetin rakentumista ja sen argumentatiivisia perusteita. Olen tässä tutkimuksessa halunnut täydentää wendtiläistä valtioidentiteetin ymmärrystä Paul Ricoeur'n narratiivisen identiteetin käsitteellä, joka auttaa tarkastelemaan valtioidentiteetin ulkoisen ulottuvuuden lisäksi myös valtioidentiteetin sisäistä ulottuvuutta. Käytän analyysin apuna Varpu Löyttyniemen tulkintaa Ricoeur'n narratiivisesta identiteetistä, jonka Löyttyniemi tiivistää kolmeen kysymykseen: Kuka olen? Mikä minulle on tärkeää? Mihin olen matkalla? Narratiivisen tarkastelun kannalta hedelmällisin Hun puheista on puhe,

jonka hän pitää japanilaisessa Wasedan yliopistossa toukokuussa 2008. Useissa presidenttikautensa puheissa Hu pitää suhteellisen neutraalia linjaa, joissa Kiinakin esiintyy jokseenkin etäisenä ja neutraalina toimijana. Wasedan yliopistossa pidetyssä puheessa hänellä on sen sijaan selkeä pyrkimys määritellä Kiinan identiteettiä. Löyttyniemen (2004, 47) mukaan sen tietäminen kuka olen, mikä minulle on tärkeää ja mihin olen matkalla edellyttää menneisyyden kertomista tarinaksi, joka tuottaa toimijan sellaisena kuin hän on, tai uskoo olevansa. Tulkitsen juuri tästä olevan kysymys, kun Hu puheensa alkupuolella ilmaisee halunsa puhua yleisölle Kiinan menneisyydestä ja nykyisyydestä paremman ymmärryksen saamiseksi Kiinasta. Hän jopa etenee puheen tässä osiossa Löyttyniemen esittelemässä järjestyksessä. Aluksi hän paneutuu vastaamaan kysymykseen kuka olen, jatkaa kertomalla mikä minulle on tärkeää ja päättää osuuden määrittelemällä vastauksen kysymykseen mihin olen matkalla.

5.5. "Kiinalla on ollut suuri vaikutus ihmiskunnan kehitykseen"

Hu aloittaa kertomuksensa Kiinan olemuksesta ja määrittelynsä Kiinan sisäisestä identiteetistä kertomalla maan historiasta. Nostamalla esiin Kiinan sivilisaation 5000 vuoden historian, käyttämällä maan historiasta adjektiivisia kunnianarvoisia ja maan sivilisaatiosta adjektiivisia suurenmoinen, asettaa Hu sekä maan historian että sivilisaation erityislaatuiseen asemaan. Näin ollen argumentoinnin lähtökohtina toimivat määrään ja laatuun liittyvät säännöt. Määrällisesti vuosissa mitattuna Kiinan sivilisaatio on yksi maailman vanhimmista ja laadullisestikin Hun määrittelyn mukaan erityislaatuinen. Hän myös määrittelee kiinalaiset ihmiset laatuun liittyvän säännön perusteella ahkeriksi, lahjakkaiksi, dynaamisiksi ja luoviksi ihmisiksi, joilla on taipumaton itsekehityksen mielenlaatu. Hu myös käyttää argumentaation tekniikkaa, jossa hän rakentaa peräkkäisyysiteen syy-seuraussuhteella Kiinan kansan rakentaman kiinalaisen sivilisaation ja koko ihmiskunnan sivilisaation edistyksen välille. Tässä Hun esittämässä mallissa hän pyrkii korostamaan kiinalaisen sivilisaation merkitystä ja vaikutusta koko ihmiskunnan sivilisaation edistykseen.

“China is a country with a time-honored history. It is also a country that is undergoing profound changes. In the 5,000-year-long history of its civilization, the industrious and talented Chinese people, with dynamism and creativity and in an unyielding spirit of self-improvement, have created the splendid Chinese civilization and contributed significantly to the progress of human civilization.” (Hu 8.5.2008)

Hu jatkaa kertomustaan historiasta ottamalla esiin Kiinan vaikean menneisyyden ja maan kokemat koettelemukset imperialististen valtojen aggression kohteena. Kiina on hänen kertomuksensa mukaan vaikeuksia ja vääryyksiä kokenut maa, jonka ihmiset ovat lopulta irrottaneet itsensä vääryyksien kahleista. Hän käyttää argumentoinnin lähtökohtana jälleen laatuun liittyvää sääntöä nimeämällä kiinalaiset rohkeiksi ja periksiantamattomiksi taistelijoiksi. Erottelumuotoisella argumentoinnin tekniikalla hän puolestaan pyrkii irrottamaan Kiinan kansan nöyryytyksen, köyhyyden ja takapajuisuuden käsitteistä. Niiden tilalle hän tarjoaa kansallisen uudistumisen käsitettä.

“China has also travelled a tortuous and difficult path in the course of development. In particular, after the Opium War in 1840, China endured many trials and tribulations because of the decadent and declining rule of feudalism and the ravaging aggression of imperialist powers. The Chinese people rose up and fought courageously and unyieldingly to rid themselves of humiliation, poverty and backwardness and realize national rejuvenation.” (Hu 8.5.2008)

Hu nostaa identiteettipuheensa tässä kohdassa esiin myös Kiinan itsenäisyyden ja suvereeniuden. Hän kertoo kiinalaisten ihmisten voittaneen itsenäisyyden ja vapauden ja perustaneen Uuden Kiinan, jossa ihmisistä tuli oman itsensä hallitsijoita. Argumentaatio tapahtuu jälleen todellisuuden rakenteeseen nojaavalla peräkkäisyysiteellä, jossa syy-seuraussuhde alkaa Kiinan voittamasta itsenäisyydestä, jatkuu Uuden Kiinan perustamisella ja ihmisten itsehallinnalla ja päättyy nyky-Kiinan kehityksen ja vaurauden perustan luomiseen.

“From 1911 to 1949, the Chinese people succeeded in winning independence and liberation after protracted and hard struggle and founded New China in which people became their own masters, laying the foundation for China's development and prosperity.” (Hu 8.5.2008)

Lopuksi Hu vielä kertoo Kiinan yhteiskunnallisesta järjestelmästä ja sen vaikutuksista nyky-Kiinaan. Hän kertoo Kiinan identiteettiä ja olemusta koskeviksi ominaisuuksiksi sosialistisen järjestelmän, jonka avulla kansallinen kehitys on lähtenyt nousuun. Hän puhuu uudesta suuresta vallankumouksesta, joka reformi- ja avautumispolitiikan kautta on vienyt Kiinan sosialistiseksi markkinataloudeksi, joka on täysin avoin ulkomaailmalle. Syy-seuraussuhteet rakentuvat sosialistisen järjestelmän kautta kansalliseen kehitykseen ja uuden vallankumouksen kautta sosialistiseen markkinatalouteen ja avoimuuteen. Erottelumuotoisten argumenttien kautta Hu haluaa irrottaa Kiinan keskitetyn suunnitelmatalouden ja suljetun maan käsitteistä ja luoda sille identiteettiä sosialistisena markkinataloutena ja muulle maailmalle avoimena maana.

“From 1949 to 1978, China established the socialist system...and the Chinese people made phenomenal progress in national development through unremitting efforts. Since 1978, the Chinese people have resolutely embarked upon a path of reform and opening-up, and started a new great revolution... Over the past 30 years, China has successfully made the historical transition from a highly centralized planned economy to a robust socialist market economy, and from a closed and semi-closed country to a country that is wide open to the outside world.” (Hu 8.5.2008)

5.6. “Kiinasta on tullut maailman neljänneksi suurin talous”

Yksi osa narratiivisen identiteetin kertomista ja toimijan tuottamista halutun kaltaisena on sen kertominen, mikä toimijalle on tärkeää. Puheessaan Wasedan yliopistossa Hu Jintao siirtyy kertomaan Kiinalle tärkeistä asioista määriteltään

ensin mitä tai kuka Kiina on. Puheen tässä osiossa Kiinalle tärkeiksi asioiksi nousevat 30 vuotta sitten aloitettu reformi- ja avautumispolitiikka, talous ja taloudellinen asema globaalissa mittakaavassa, yleinen kehitys, yhteiskunnallinen edistys, harmonia sekä kiinalaiset arvot ja kiinalainen sivilisaatio. Hu kertoo kuluvan vuoden olevan 30:s juhluvuosi Kiinan reformi- ja avautumispolitiikan alkamisesta. Juhluvuosi kertoo asian sinällään olevan jo tärkeä, kun sitä on syytä juhlia. Hän rakentaa reformi- ja avautumispolitiikan päälle myös todellisuuden rakenteeseen perustuvan peräkkäisyysiteen, joka näyttäytyy syy-seuraussuhteena omaksutun politiikan ja talouden kehittymisen välille. Talouden kasvu on Hulle ja Kiinalle selkeästi tärkeä ylpeydenaihe, sillä sen kasvua mitataan suhteessa muihin maailman valtioihin. Argumentoinnin lähtökohta perustuu järjestykseen liittyvään sääntöön, jonka mukaan talousvertailussa on parempi olla neljäntenä kuin sijalla 11.

"This year marks the 30th anniversary of the introduction of the reform and opening-up policy in China. (...) China's economy, once ranked eleventh on the globe, has grown into the world's fourth largest. China has become the third biggest trading nation in the world." (Hu 8.5.2008)

Hu nostaa esiin myös maan tai kansan itsensä kehittämisen tarpeen nykyisessä kilpailuhenkisessä maailmassa. Hän kuitenkin asettaa itsensä kehittämiselle tiettyjä ehtoja, joiden täytyy toteutua kehityksen varmistamiseksi. Näin ollen hän turvautuu taas peräkkäisyysiteeseen, jossa syy-seuraussuhde käy selväksi. Kehitys voi tapahtua vain uudistusten toteuttamisen, kehitystahdin kiihdyttämisen, avautumisen, ihmisten etusijalle laittamisen ja harmonian edistämisen kautta. Nämä ovat viisi perusehtoa, joita seuraamalla seurauksena voi olla odotettua itsensä kehittämistä. Kaiken taustalla on kuitenkin edelleen Kiinan 30 vuotta sitten tekemä strateginen valinta reformi- ja avautumispolitiikasta, jonka perustalle muut seuraussuhteet rakentuvat. Valitusta politiikasta ja siihen nojaavista Hun erittelemistä viidestä osa-alueesta seuraa taas toivottua itsensä kehittämistä.

"If a country or nation is to develop itself in this increasingly competitive world, it must be determined to carry out reform, boost development, persist in opening up,

put people first and promote harmony. This is the conclusion we have drawn in the great cause of reform and opening-up.” (Hu 8.5.2008)

Hu nostaa puheessaan myös yhteiskunnallisen edistyksen ja harmonian Kiinalle tärkeiksi asioiksi. Argumentoinnin tekniikoina hän tukeutuu taas peräkkäisyysiteeseen ja erityisesti syy-seuraussuhteeseen. Yhteiskunnallinen edistys seuraa kehityksen esteiden poistamisesta, kun taas harmoniasta seuraa ihmisten hyvinvointia ja onnellisuutta, lain ja järjestyksen kunnioittamista sekä rauhan ja tasapainon säilyttämistä maan sisällä. Yhteiskunnallisen edistyksen esteiksi Hu nimeää kehitystä häiritsevät ajattelutavat, kehitystä estävät säännöt ja käytännöt sekä kehitystä hidastavat institutionaaliset esteet.

”We should resolutely break with all ideas and mindsets that hamper development, change all regulations and practices that impede development, and remove all institutional barriers that hinder development, so as to provide strong impetus to social progress. (...) To promote harmony means that we should spare no effort to solve the most specific problems of the utmost and immediate concern to the people. We should... do our utmost to increase factors of harmony and reduce factors of disharmony, so as to ensure the well-being and happiness of the people, law and order in the society and enduring peace and stability of the country. (Hu 8.5.2008)

Viimeisenä Kiinalle tärkeänä seikkana Hu nostaa esiin kiinalaiset arvot ja kiinalaisen sivilisaation historian ja perinteet. Argumentoinnin lähtökohtana toimii ainutlaatuisuuteen liittyvä sääntö, jonka mukaan kiinalaiset arvot perustuvat tuhansia vuosia vanhan sivilisaation perinteisiin, joten ne ovat vakaalla pohjalla ja ansaitsevat sekä kunnioitusta että arvostusta. Hu yhdistää Kiinan vanhan sivilisaation ja nykykiinalaiset todellisuuden rakenteeseen nojaavalla rinnakkaisuussiteellä, jossa nykyinen Kiinan kansakunta esitetään kiinalaisten arvojen ja perinteisen sivilisaation ilmentymänä. Kiinan kansan ja perinteisen sivilisaation välillä on selvä osallisuussuhde.

“The values cherished by the Chinese people today are shaped by their rich experience in the modern world. They also stem from the profound traditions of the Chinese civilization. They are a great source of strength and inspiration for the Chinese people to keep abreast with the time through transformation and innovation.”

5.7. “Kiina on sitoutunut sosialismiin kiinalaisin piirtein”

Hun tulevaisuuteen kohdistuvassa puheessa avainasemaan nousee kehityksen käsite. Tulevaisuuteen viitattaessa kehityksen käsite on turvallinen lähtökohta, sillä kehitystä pidetään yleisesti hyväksyttynä ja toivottuna tulevaisuuden mallina. Vain harva vastustaa kehitystä. Myös Hu kuvaa Kiinaa kehittyvänä maana ja kansakuntana. Hun mukaan sekä Kiinan tapahtunut että tulevakin kehitys perustuvat tehtyihin reformeihin ja avautumiseen ulkomaailmalle. Hu käyttää todellisuuden rakenteeseen perustuvaa peräkkäisyysiteeseen nojaavaa argumenttia rakentamalla syy-seuraussuhteen reformin ja avautumisen ja kehityksen välille. Argumentaatio suuntautuu seurausten toteamiseen, jossa kehitys Hun mukaan on seurannut, ja tulee seuraamaan reformia ja avautumista.

“A solid conclusion has been drawn from China's reform and opening-up process, that is, the rapid development of China in the past 30 years is attributed to reform and opening-up, and China's future development will also have to rely on reform and opening-up. Reform and opening-up is a key decision that has shaped modern China.”(Hu 8.5.2008)

Hu kertoo Kiinan olevan matkalla kohti kehitystä, mutta hän kuitenkin muistuttaa Kiinaa uhkaavista valtavista haasteista. Haasteet ovat Hun mukaan kokoluokaltaan ja vaikeusasteeltaan vertaansa vailla olevia. Hän argumentoi vertaansa vailla olevat haasteet jakamiseen perustuvalla kvasiloogisella argumentilla, jossa hän ensiksi tuo esiin kokonaisuuden osia ja tekee lopuksi kokonaisuutta koskevan johtopäätöksen niiden pohjalta. Kokonaisuuden osia ovat tässä tapauksessa Kiinan määrittely

maailman suurimmaksi kehitysmaaksi, runsaslukuinen väestö, heikko taloudellinen perusta ja epätasainen kehitys. Näistä yksittäisistä osista Hu punoo yhteen kokonaisuuden, jonka johtopäätöksenä Kiinaa kohtaavat tulevaisuudessa vertaansa vailla olevat haasteet. Hu käyttää oikeudenmukaisuuteen perustuvaa kvasiloogista argumenttia puhuessaan koko Kiinan yli miljardin ihmisen kansalle kuuluvasta hyvinvoinnista nykyaikaistuneessa tai modernissa maassa. Samalla hän erottaa nyky-Kiinan nykyaikaistuneen maan käsitteestä, ja oikeuttaa aiemmin käyttämänsä kehitysmaa-käsitteen.

"In spite of the unprecedented achievements, we are soberly aware that China remains the world's largest developing country, with a large population, weak economic foundation, uneven development, and challenges of unparalleled magnitude and complexity. There is still a long way to go before all of the over one billion Chinese people can enjoy greater prosperity in a modernized country." (Hu 8.5.2008)

Puheen tässä osiossa Hu määrittelee vielä Kiinan suuntaa sisä- ja ulkopoliittisesti. Sisäisen matkan tavoitteeksi hän asettaa kukoistavan, vauraan ja ympäristöllisesti kestävä yhteiskunnan maassa, joka on sitoutunut sosialismiin erityisillä kiinalaisilla piirteillä. Tämä tapahtuu kehityksen viitekehyksessä, joka perustuu tieteelliseen kehityksen käsitykseen.

"China is committed to socialism with distinctive Chinese features... fully apply the Scientific Outlook on Development... We will work hard to build a thriving, prosperous and environmentally sound society." (Hu 8.5.2008)

Ulkopoliittisesti Hu määrittelee Kiinan olevan sitoutunut rauhanomaiseen kehitykseen, jotta se voisi yhdessä muiden maiden kanssa rakentaa harmonisen maailman, jossa vallitsevat kestävä rauha ja yhteinen vauraus. Hu rakentaa todellisuuden rakenteeseen perustuvan peräkkäisyysiteen Kiinan kansallisten olosuhteiden, nykyisen ajankuvan ja rauhanomaisen kehityksen välille. Rauhanomainen kehitys seuraa syy-seuraussuhteessa Kiinan kansallisia olosuhteita

ja nykyistä ajankuvaa. Hän myös irrottaa Kiinan asevarustelun, sotilaallisen uhkan, hegemonian ja laajentumisen käsitteistä ja pyrkii luomaan sille identiteettiä rauhanomaisena ja rauhanomaisuutta arvostavana kumppanina.

“China is firmly committed to peaceful development. This is a strategic choice the Chinese Government and people have made in light of China's national conditions and the trend of the times... We share development opportunities with other countries and work with them to meet challenges and build a harmonious world of durable peace and common prosperity. China's national defence policy is defensive in nature. China will never engage in arms race or pose a military threat to any country. We will never seek hegemony or expansion.” (Hu 8.5.2008)

6 JOHTOPÄÄTÖKSET

Olen tässä tutkimuksessa tarkastellut Kiinan valtioidentiteettiä ja narratiivista identiteettiä Kiinan presidentti Hu Jintaon puheissa hänen ensimmäisen viisivuotisen presidenttikautensa aikana. Tutkin aineistoa Alexander Wendtin valtioidentiteetin ja Paul Ricoeur'n narratiivisen identiteetin käsitteiden avulla ja analysoin puheista nousevia valtioidentiteetin ja narratiivisen identiteetin elementtejä Chaim Perelmanin argumentaatioanalyysin keinoin. Tämän tutkimuksen pyrkimyksenä oli tältä osin avata sitä tapaa, jolla Kiinan presidentti pyrkii retorisesti argumentaation keinoin luomaan Kiinalle halutunlaista valtioidentiteettiä. Tutkimusongelmani avulla halusin selvittää millaista valtioidentiteettiä presidentti Hu Jintao rakentaa Kiinalle uudella vuosituhannella, uutena presidenttinä ja muuttuvassa maailmanjärjestyksessä. Tutkimuskysymyksieni avulla halusin paneutua sekä valtioidentiteetin ulkoiseen (Wendtin valtioidentiteetti) että sisäiseen puoleen (Ricoeur'n narratiivinen identiteetti), jotta saisin muodostettua kattavan kokonaiskuvan Hun rakentamasta Kiinan valtioidentiteetistä.

Halusin tutkia Kiinan presidentin puheissa rakentuvaa valtioidentiteettiä täydentääkseni kansainvälisten suhteiden tutkimuksen tietovajetta Kiinan ja ylipäätään läntisen maailman ulkopuolisten poliittisten johtajien puheiden retoriikasta ja argumentaatiosta. Laajaa Hu Jintaon puheisiin ja hänen käyttämäänsä argumentaatioon perustuvaa valtioidentiteettitutkimusta ei myöskään aikaisemmin ollut saatavilla. Tutkimukseni antoi laajan kuvauksen siitä, millaista valtioidentiteettiä Hu Jintao pyrkii puheissaan rakentamaan maan kansainvälisen toiminnan kivijalaksi ja millaisin retorisin ja argumentatiivisin keinoin se tapahtuu. Konstruktivistisesta näkökulmasta tiedolla on arvoa myös käytännön politiikan tutkimuksessa ja seurannassa, sillä konstruktivistien ymmärryksen mukaan identiteetit edeltävät intressejä ja intressit toimintaa. Näin ollen Kiinan toimintaa maailmanpolitiikan pelikentällä olisi mahdollista tulkita ja selittää identiteetin kautta. Toisin sanoen toiminnan syitä olisi vaikea hahmottaa ilman ymmärrystä intressejä edeltävästä identiteetistä.

Teoreettisesti tutkimukseni tarjoaa yhden harvoista wendtiläisen valtioidentiteetin ymmärryksen empiirisistä sovellutuksista. Alexander Wendt on yksi keskeisiä kansainvälisten suhteiden tieteenalan konstruktivismikeskusteluun vaikuttaneita henkilöitä, mutta hänen valtioidentiteetin ymmärrystään ei ole laajalti sovellettu valtioidentiteetin analyyseissä, vaan sen kontribuutio on jäänyt laajan teoreettisen keskustelun tasolle. Wendtin esittämä neljän kategorian lähestymistapa antaa valtioidentiteetin tutkimukselle hyvän pohjan, mutta tässäkin tutkimuksessa koin tarpeelliseksi täydentää Wendtin ymmärrystä Paul Ricoeur'n narratiivisella identiteetillä, jotta saisin Hu Jintaon puheista paremmin esiin myös valtioidentiteetin sisäisen puolen. Käsitteiden yhdistäminen antoi tutkimukseen uuden ulottuvuuden ja mahdollisuuden laajempaan valtioidentiteetin tarkasteluun sotkematta valtioidentiteettiä kuitenkaan kansallisen identiteetin käsitteeseen, jota on käytetty runsaasti kansainvälisten suhteiden tutkimuksessa. Narratiivisen identiteetin osuus jää tässä tutkimuksessa pääosin täydentäväksi, sillä tutkimallani ajanjaksolla ja tutkimassani aineistossa Hu Jintao keskittyy huomattavasti enemmän valtioidentiteetin ulkoiseen puoleen. On hyvin mahdollista ja jopa todennäköistä, että tämä johtuu aineiston ulkopoliittisesta luonteesta, sillä aineiston kaikki puheet on poimittu Kiinan ulkoministeriön Internet-sivuilta. Tulos olisi voinut olla toisenlainen, mikäli aineistossa olisi laajemmin tarkasteltu myös Hu Jintaon Kiinassa pitämiä ja laajemmalti sisäpolitiikkaan liittyviä puheita. Tästäkin huolimatta narratiivisen identiteetin ottaminen mukaan tutkimukseen osoittautui hedelmälliseksi, sillä ilman sitä ei olisi ollut mahdollista tehdä kaikkia tämän tutkimuksen lopullisia havaintoja. Ilman narratiivisen identiteetin mukaan ottamista Hun ymmärrys ja kertomus Kiinan olemuksesta ja laajemmasta "tarinasta" olisi jäänyt vaillinaiseksi. Wendtin neljästä valtioidentiteetin kategoriasta lähimmäksi narratiivisen identiteetin sisältöä liikutaan puhuttaessa yhteisestä identiteetistä. Sen sisältöön kuuluvat niin sisäinen muisti kuin ryhmäitseyskin, mutta wendtiläinen yhteisen identiteetin käsitteen sisältö tarvitsisi vielä pieniä tarkennuksia. Nykyisellään käsitteen sisältö jää väistämättä tulkinnanvaraiseksi.

Tutkielman tavoitteena oli selvittää sekä Kiinan ulkoisen identiteetin (Wendtin valtioidentiteetti) että sisäisen identiteetin (Ricoeur'n narratiivinen identiteetti) ulottuvuuksia. Aineiston analyysin kautta esiin nousee monitahoinen Kiinan valtioidentiteetti, jonka avulla Kiina pyrkii luomaan itselleen haluamaansa poliittista pelitilaa kansainvälisessä järjestelmässä. Maan presidentti kertoo tarinaa, jossa Kiina on toisaalta kokonsa puolesta suurvalta ja koko maailmantalouden moottori, mutta samalla se haluaa määrittää itsensä kehitysmaaksi, jolle lankeavat vastuut ja velvollisuudet kansainvälisessä järjestelmässä tulkitaan kehitysmaan viitekehuksesta. Tiivistettynä Kiinalle rakentuu aineistossa asema suvereenina ja yhtenäisenä maana sekä historiallisena sivilisaationa, joka maailmantalouden moottorin asemasta huolimatta on kehitysmaa, joka haluaa edistää maailmanrauhaa ja harmoniaa kansainvälisessä yhteisössä.

Hu määrittelee Kiinan yhteistä identiteettiä keskeisesti maan sotavoiton ja Taiwanin kysymyksen kautta. Retoriikallaan sotavoitosta Hu pyrkii oletettavasti rakentamaan Kiinaa koskevaa ryhmäitseyttä ja kertomaan auki kiinalaisten yhteistä muistia. Taiwanin kysymys taas liittyy yhteiseen identiteettiin liittyvään materiaaliseen perustaan, eli Kiinan valtion tapauksessa territorioon. Hu puhuu ”yhden maan, kahden järjestelmän”-politiikasta, jossa Taiwan liitetään kiistatta osaksi Kiinaa. Erottelumuotoisten argumenttien avulla Hu korostaa Kiinan suvereeniutta ja valtaa päättää asiasta yksin ilman kansainvälisen järjestelmän puuttumista asiaan. Kiinan tyyppi-identiteetti rakentuu Hu Jintaon puheissa kolmen peruspilarin päälle. Kiina on sosialistinen kansan johtama demokraattinen diktatuuri, joka noudattaa tieteellisen kehityksen ideologiaa ja tavoittelee harmonisen yhteiskunnan tilaa. Varsinkin tieteellisen kehityksen ideologiaan identifioituminen on Hulle tärkeää, sillä kyseinen ideologia näyttää sen painoarvon ja myöhempien tulkintojen perusteella olevan Hun oma askelmerkki maan aikaisempien johtajien Deng Xiaopingin ja Jiang Zeminin rakentamien ideologioiden jatkumossa. Tämän voi tulkita myös Hun tarpeeksi määritellä oma poliittinen ideologiansa heti ensimmäisellä presidenttikaudellaan korostaakseen tapahtunutta vallanvaihtoa ja omaa johtajuuttaan. Tyyppi-identiteetin argumentoinnissa pääpaino on syy-seuraussuhteisiin nojaavilla peräkkäisyysiteillä,

joilla Hu argumentoi sekä sosialistisen järjestelmän, tieteellisen kehityksen ideologian ja harmonisen yhteiskunnan positiivisia seurauksia.

Kaksi tärkeintä ja keskeisintä Hun puheista Kiinalle rakentuvaa rooli-identiteettiä liittyvät varsin vastakkaisiin seikkoihin. Toisaalta Hu ottaa Kiinalle itsepintaisesti kehityksmaan roolia kansainvälisessä järjestelmässä, mutta samaan aikaan rakentaa Kiinalle roolia maailmantalouden moottorina, jonka hyvinvoinnista koko muu maailma on riippuvainen. Tämän mahdollistavat paitsi Kiinan valtava väestöpohja ja maantieteellinen koko, niin myös yhtä lailla valtavat kaupankäynnin volyymit. Rooli-identiteeteissä keskeiseen osaan nousevat toiseus ja vuorovaikutus muun kansainvälisen järjestelmän kanssa. Myös kehityksmaan ja maailmantalouden keskuksen roolit asettuvat luontevasti tähän viitekehykseen. Keskeistä on oman tilanteen vertaaminen ja suhteuttaminen muihin järjestelmän toimijoihin, ja oman maan asemointi kansainväliseen järjestelmään sen pohjalta. Hun pyrkimys rakentaa Kiinalle kehityksmaan roolia voidaan helposti tulkita pyrkimykseksi vähentää nousevan talousmahdin vastuita kansainvälisessä järjestelmässä erilaisilla osalualueilla. Hu pyrkii oletettavasti siihen, että Kiinaa tulkittaisiin kehityksmaana esimerkiksi ilmastokysymyksissä, jolloin sen velvollisuudet esimerkiksi päästöjen vähentämisessä voitaisiin tulkita lähtökohtaisesti pienemmiksi. Kehityksmaaroolin ottaminen tapahtuu yleisöstä ja asiayhteydestä riippuen joko rinnakkaisuussiteillä tai erottelumuoitoisilla argumenteilla. Talusmoottorin ja kehityksmaan lisäksi Hu pyrkii selvästi määrittelemään Kiinaa kansainvälisen järjestelmän rauhanvälittäjäksi. Hun selkeänä pyrkimyksenä on irrottaa Kiina maailmalla leviävästä Kiinan uhka – teoriasta ja korostaa maan rauhanomaista kasvua. Hun argumenttien mukaan kiinalaisuuteen keskeisesti kuuluvat ominaisuudet ovat yhteensopimattomia hegemoniapyrkimysten kanssa.

Kollektiivinen identiteetti nousee aineiston tarkastelussa ja Hun identiteettipuheessa huomattavaan rooliin. Wendtin neljästä kollektiivisen identiteetin pilarista eniten esiin nousevat keskinäisriippuvuuden, jaetun kohtalon ja itsekontrollin käsitteet. Wendtin neljäs pilari homogeenisuus jää vähemmälle huomiolle. Hun voisi sanoa aineiston perusteella sanoa enemmänkin painottavan puhetta heterogeenisuuden puolesta

saadakse pelattua Kiinalle suotuisaa toimintatilaa kansainvälisen järjestelmän sisällä. Homogeenisuuskin kuitenkin esiintyy Hun puheissa lähinnä maailman valtioiden yhteisten tavoitteiden ja maailman ihmisten samaistamisen kautta. Kollektiivisen identiteetin rakentaminen itsekontrollin kautta perustuu samaan ajatukseen kuin rooli-identiteetin rakentaminen rauhanvälittäjänä. Hun pyrkimys on irrottaa Kiina hegemonia- ja laajentumispyrkimyksistä, jotta sen toimintaa ei tulkittaisi kasvavana uhkana maailmanjärjestykselle.

Olen tulkinnut aineistosta nousevaa narratiivisen identiteetin ensimmäistä pilaria, Kiinan ”minuutta”, etsimällä vastausta kysymykseen ’kuka olen?’. Vaikka narratiivisen identiteetin eli sisäisen identiteetin puhe jää aineistossa pienemmälle huomiolle kuin puhe valtioidentiteetistä eli ulkoisesta identiteetistä, on Hulla kuitenkin selkeä pyrkimys Kiinan minuuden määrittelyyn aineiston määrättyissä kohdissa. Keskeinen Hun korostama Kiinan minuuteen liittyvä seikka liittyy Kiinan sivilisaation pitkään historiaan ja sen kontribuutioon koko ihmiskunnan kehitykselle. Hu myös rakentaa Kiinan narratiivista identiteettiä sotavoiton kautta, kärsimysten ja vaikeuksien voittajana. Kiinan minuutta koskevissa aineiston kohdissa adjektiivit lisääntyvät Hun puheessa ja puheesta tulee kuvailevampaa. Hu nimittää Kiinaa ja kiinalaisia useissa kohdissa erilaisilla laatuun liittyvillä määritteillä. Hän yhdistää Kiinaa tietynlaisiin nimeämiinsä laatumääritteisiin ja ominaisuuksiin, mutta samalla myös erottaa sitä toisenlaisista ominaisuuksista.

Narratiivisen identiteetin määrittelyyn kuuluvat minuuden määrittelyn lisäksi toimijalle tärkeät asiat sekä toimijan suunta tulevaisuuteen. Aineistosta Kiinalle tärkeinä asioina nousevat esiin muun muassa talous ja taloudellinen asema globaalissa mittakaavassa, kehitys, edistys, harmonia ja kiinalaiset arvot. Hu argumentoi Kiinalle tärkeitä asioita jokseenkin tyypilliseen tapaansa paljolti syy-seuraussuhteisiin nojaavien peräkkäisyysiteiden kautta. Esimerkiksi kehitys, edistys ja harmonia voivat tapahtua vain jos tietyt Hun nimeämät edellytykset täyttyvät. Kiinalaisia arvoja ja niiden tärkeyttä Hu sen sijaan argumentoi ainutlaatuisuuteen liittyvän säännön avulla. Hu onnistuu luomaan tilanteen, jossa kiinalaiset arvot ovat itsessään tärkeitä ja arvossa pidettäviä eikä niitä ole syytä kyseenalaistaa. Myös tulevaisuuteen

viittaavassa narratiiviseen identiteettiin liittyvässä puheessa Hu viittaa ahkerasti kehitykseen. Kehitykseen viittaava puhe on Kiinan ja Hun kannalta varsin suotuisaa, sillä kehitystä pidetään yleisesti hyväksyttynä käsitteenä, jota ei ole helppoa vastustaa. Näin ollen Hu pyrkii retoriikallaan ja argumentaatiollaan luomaan Kiinalle yhä kehittyvän maan identiteettiä. Argumentaatio tapahtuu jälleen syy-seuraussuhteiden kautta, jossa tehdyt poliittiset valinnat ovat johtaneet ja tulevat jatkossakin johtamaan Kiinaa oikealle tielle. Oikeasta tiestä ja kehityksestä huolimatta Kiinan tulevaisuus on Hun puheissa vertaansa vailla olevia haasteita täynnä. Sisäpoliittisesti Hu määrittelee Kiinan suuntaa tieteellisen kehityksen ideologiansa kautta kohti kestäväää sosialismiin sitoutunutta kiinalaista yhteiskuntaa. Ulkopoliittisesti taas identiteettipuheen keskiöön nousee Kiinan rauhanomainen kehitys ja harmonisen maailman rakentaminen yhdessä muiden valtioiden kanssa.

Kokonaisuutena on helppoa havaita, että Kiinan presidentti Hu Jintaolla on selvät suuntaviivat, joiden mukaan hän pyrkii määrittelemään Kiinan valtioidentiteettiä puheissaan. Kiina toimii aktiivisesti ja täysimääräisesti osana kansainvälistä järjestelmää ja suhteuttaa itseään ja toimintaansa jatkuvasti suhteessa muihin järjestelmän toimijoihin. Kiinan identiteetti nykyisessä globaalissa maailmassa on niin riippuvainen muista järjestelmän toimijoista, ettei tutkimuksessa analysoiduista seitsemästä identiteetin osa-alueesta käytännössä yksikään jää ilman kaikuja ja viittauksia ympäröivään kansainväliseen järjestelmään. Jopa sisäisen narratiivisen identiteetin rakentaminen tapahtuu jossain määrin laajemmassa kansainvälisen järjestelmän viitekehityksessä. Kansainvälisen järjestelmän osuus on suurimmillaan läsnä puheessa rooli-identiteeteistä. Hun puhe Kiinasta kehitysmaana, taloudesta ja kansainvälisen järjestelmän harmoniasta on täysin sidoksissa kansainväliseen järjestelmään. Ilman ympäröivää maailmaa ja vertailua muihin järjestelmän toimijoihin Kiinan ei olisi edes mahdollista luokitella itseään kehitysmaaksi. Yksikään maa ei voi olla kehitysmaa tyhjiön kaltaisessa tilassa, vaan se edellyttää aina suhdetta ja vuorovaikutusta muihin. Myöskään puheelle rauhanomaisesta kasvusta ja harmonisen maailman kehityksestä tuskin olisi tilausta ilman maailmalla hiljalleen voimistunutta puhetta Kiinan uhka –teoriasta, jossa Kiinan nopea nousu on nähty

jopa sotilaallisena uhkana. Kansainvälisten suhteiden tieteenalalla on runsaasti toiseuden käsitteeseen pohjautuvia identiteettitutkimuksia. Toiseus on tässäkin tutkimuksessa vahvasti läsnä kansainvälisen järjestelmän kautta, johon Hu Jintao Kiinaa puheissaan asemoi. Toiseutta ei kuitenkaan käsitteellisesti nostettu tutkimuksen keskiöön, vaan tutkimuksessa on tarkasteltu nimenomaan sitä ymmärrystä ja tahtoa, mikä Kiinan presidentti Hu Jintaolla maan valtiodentiteetistä ja omakuvasta kansainvälisen järjestelmän toimijana on.

Hun käyttämä retoriikka ja argumentaatio on kauttaaltaan melko neutraalia ja toteavaa. Aineistossa ei juuri nouse esiin värikästä metaforista kielellistä ilmaisua, jollaista esimerkiksi monet yhdysvaltalaiset poliitikot puheissaan käyttävät. On toki mahdollista, ettei Kiinan kielen syvimpiä vivahteita ole saatu englanninkielisissä käännöksissä esille ja osa sanojen todellisista merkityksistä on saattanut kadota käännöksissä. Hu kuitenkin käyttää laajasti Chaim Perelmanin argumentaatioteorian eri elementtejä ja ulottuvuuksia argumenttiensa takana. Etenkin syy-seuraussuhteisiin nojaavat peräkkäisyysiteet korostuvat Hun identiteettipuheessa. Syy-seuraussuhteiden rakentaminen on Hun ja Kiinan kannalta varsin hyödyllistä ja suotuisaa, sillä syy-seuraussuhteita luomalla on helppo saada asiat näyttämään toivotun kaltaiselta. Hun puheissaan käyttämiä syy-seuraussuhteita on myös vaikea kiistää, sillä puheita ei esitetä ympäristössä, jossa niistä voisi syntyä debattia. Syy-seuraussuhteet esitetään myös hyvin toteavaan sävyyn, ikään kuin annettuina totuuksina ja asiainloina.

Tutkielman tavoitteena oli selvittää Kiinan valtiodentiteettiä presidentti Hu Jintaon ensimmäisellä presidenttikaudella. Näkemykseni ja esittämieni tutkimustulosten mukaan tämä tutkimus auttaa hahmottamaan sitä tapaa, jolla Hu pyrkii retorisesti ja argumentaation keinoin valtiodentiteettiä rakentamaan. Tässä tutkimuksessa jäätin kuitenkin tarkoituksellisesti valtiodentiteetin yleiselle tasolle eikä paneuduttu tarkemmin yksittäisiin politiikan osa-alueisiin, kuten esimerkiksi ympäristöpolitiikkaan, turvallisuuspolitiikkaan, maahanmuuttopolitiikkaan tai vaikkapa geopolitiikkaan. Näitä ja muita erilaisia politiikan yksittäisiä osa-alueita tutkimalla olisi mahdollista edelleen laajentaa ymmärrystä Kiinan valtiodentiteetistä

ja Kiinan toiminnasta kansainvälisessä järjestelmässä. Toki myös yleisen valtioidentiteetin kautta voidaan vetää suuntaviivoja yksittäisten politiikan osa-alueiden suuntaan. Esimerkiksi Kiinan kova pyrkimys määritellä itseään kehityksmaaksi kansainvälisen järjestelmän viitekehityksessä voidaan ajatella ympäristöpolitiikan näkökulmasta selväksi pyrkimykseksi lieventää Kiinan ympäristöpäästöihin liittyvää arvostelua ja vaatimuksia pienentää niitä. Kiina pyritään asemoimaan myös ympäristöpolitiikassa kehityksmaaksi, jonka päästöjä tulee arvioida ja mitata mieluummin kehityksmaan kuin kehittyneen teollisuusmaan viitekehityksestä. Yhtä lailla on mahdollista, että yksittäisiä politiikan osa-alueita tarkemmin tutkimalla voisi löytää sellaisia valtioidentiteetin ulottuvuuksia, jotka eivät ole täysin linjassa tässä tutkimuksessa tarkastellun yleisen valtioidentiteetin kanssa. Myös pelkästään esimerkiksi rooli-identiteetteihin tai kollektiiviseen identiteettiin nojaava tutkimus olisi mielenkiintoinen ja informaatioarvoltaan tärkeä laajennus Kiinan valtioidentiteettiin. Rooli-identiteettejä olisi mahdollista tarkastella esimerkiksi eri politiikan osa-alueilla, kun taas tarkempi perehtyminen kollektiivisen identiteetin rakennusprosessiin nykyisen kaltaisessa sirpaloituvassa maailmassa laajentaisi sekäin ymmärrystä Kiinan identiteettipolitiikasta. Mielestäni Kiinan valtioidentiteetin tutkimus on edelleen aihe, johon identiteettitutkimuksessa olisi syytä kiinnittää tarkasti huomiota. Esimerkiksi Kiinassa vastikään tapahtuneen vallanvaihdon jälkeen olisi mahdollista tutkia Hu Jintaon toisen presidenttikauden valtioidentiteetin retoriikkaa ja argumentaatiota. Näin olisi mahdollista selvittää niitä muutoksia ja yhtäläisyyksiä, joita Hu Jintaon kahden presidenttikauden välillä on.

Tutkimustulokset viittaavat siihen, että Wendtin valtioidentiteetin ja Ricoeur'n narratiivisen identiteetin käyttäminen ja yhdistäminen valtioidentiteetin tutkimuksessa voi olla käyttökelpoinen ratkaisu. Molemmat teoreettiset viitekehitykset antavat lähtökohtaisesti eväitä valtioidentiteetin tutkimukselle, mutta kaipaivat hieman sisällöllistä täsmennystä. Esimerkiksi Wendtin kategorioista yhtenäinen identiteetti ja tyyppi-identiteetti jäävät teoretisoinnissa vaillinaisella tavalla avatuiksi, jolloin niiden tulkintamahdollisuudet kasvavat. Sama koskee Ricoeur'n narratiivista identiteettiä. Ricoeur'n narratiivisen identiteetin empiiriset sovellutukset ovat jääneet vähiin,

osittain varmasti varsin kompleksisen teoreettisen lähestymistavan vuoksi. Myös tässä tutkimuksessa olen joutunut Ricoeur'n tulkinnassa tukeutumaan Varpu Löyttyniemen sekä Pekka Kaunismaan ja Arto Laitisen tulkintoihin ja suomennoksiin Ricoeur'n ajatuksista. Tämä asettaa tutkimusasetelman ylle pienen kysymysmerkin siitä, kuinka valideja ja oikein ymmärrettyjä Löyttyniemen, Kaunismaan ja Laitisen tulkinnat Ricoeur'n ajatuksista ovat. En kuitenkaan näe tätä merkittävänä ongelmana pro gradu –tutkimukseni kannalta, sillä Kaunismaa ja Laitinen ovat tunnettuja narratiivisen identiteetin asiantuntijoita, ja Löyttyniemikin väitöskirjassaan yksi harvoja Ricoeur'n narratiivista identiteettiä empiirisessä tutkimuksessa hyödyntäneet tutkija.

Yksi tutkimukseen liittyvä rajoitus liittyy aineiston saatavuuteen. Olen rajannut tutkimusaineiston pelkästään Hun ensimmäiselle presidenttikaudelle, sillä pyrkimyksenäni on tarkastella hänen ensimmäistä kauttaan Kiinan johtajana kokonaisuutena, ikään kuin yhtenäisenä ”identiteettiprojektina”. Kuitenkin puheita on rajatusti saatavilla englannin kielelle käännettynä. Tutkimuksen aineisto oli poimittava Kiinan ulkoministeriön Internet-sivuilta, johon oli kerätty Hun 31 puhetta hänen ensimmäisen viisivuotiskautensa ajalta. Näin ollen puheiden ja aineiston määrä oli etukäteen rajoitettu ja valikoitu. Tämän tutkimuksen perspektiivistä en pidä tätä kuitenkaan ongelmallisena seikkana. Aineiston puheet eivät nimittäin ole varmastikaan päätyneet ulkoministeriön verkkosivuille sattumalta. Tulkitsen asian niin, että ulkomaalaisen ja englanninkielisen yleisön saataville asetettujen puheiden avulla Kiinan on mahdollista välittää ulkomaalaiselle yleisölle juuri sellaista valtioidentiteetin kuvaa, kuin se itse haluaa.

LÄHTEET

PRIMÄÄRIAINEISTO

Jintao, Hu (2003). "Speech by President of the People's Republic of China H.E. Hu Jintao at 11th APEC Economic Leaders' Meeting" 20.10.2003. <http://www.fmprc.gov.cn/eng/wjdt/zyjh/t31111.shtml>. Katsottu 25.04.2013.

Jintao, Hu (2004). "Hu Jintao Addresses the Brazilian Parliament". 13.11.2004. <http://www.fmprc.gov.cn/eng/wjdt/zyjh/t170363.shtml>. Katsottu 25.04.2013.

Jintao, Hu (2004). "Written Speech delivered by President Hu Jintao Upon Arrival at the Santiago Airport". 18.11.2004. <http://www.fmprc.gov.cn/eng/wjdt/zyjh/t171156.shtml>. Katsottu 25.04.2013.

Jintao, Hu (2004). "Advancing Win-Win Cooperation for Sustainable Development". 19.11.2004. <http://www.fmprc.gov.cn/eng/wjdt/zyjh/t172475.shtml>. Katsottu 25.04.2013.

Jintao, Hu (2004). "Speech by President Hu Jintao of China at the 12th APEC Economic Leaders' Meeting". 21.11.2004. <http://www.fmprc.gov.cn/eng/wjdt/zyjh/t172477.shtml>. Katsottu 25.04.2013.

Jintao, Hu (2005). "Address by President Hu Jintao of China at the Opening Ceremony of the 2005 FORTUNE Global Forum". 30.06.2005. <http://www.fmprc.gov.cn/eng/wjdt/zyjh/t202193.shtml>. Katsottu 25.04.2013.

Jintao, Hu (2005). "Working Together Towards a Common Future Through Win-Win Cooperation". 07.07.2005. <http://www.fmprc.gov.cn/eng/wjdt/zyjh/t203660.shtml>. Katsottu 25.04.2013.

Jintao, Hu (2005). "Speech at a Meeting Marking the 60th Anniversary of the Victory of the Chinese People's War of Resistance Against Japanese Aggression and the World Anti-Fascist War. 03.09.2005. <http://www.fmprc.gov.cn/eng/wjdt/zyjh/t211664.shtml>. Katsottu 25.04.2013.

Jintao, Hu (2005). Statement by President Hu Jintao of China at the UN Security Council Summit. 15.09.2005. <http://www.fmprc.gov.cn/eng/wjdt/zyjh/t213089.shtml>. Katsottu 25.04.2013.

Jintao, Hu (2005). "Hu Jintao Delivers an Important Speech at the UN Summit". 16.09.2005. <http://www.fmprc.gov.cn/eng/wjdt/zyjh/t212614.shtml>. Katsottu 25.04.2013.

Jintao, Hu (2005). "Working Together in Closer Asia-Pacific Cooperation Towards a Harmonious Future". 18.11.2005.
<http://www.fmprc.gov.cn/eng/wjdt/zyjh/t222681.shtml>. Katsottu 25.04.2013.

Jintao, Hu (2005). "Speech by H.E. Hu Jintao President of the People's Republic of China At the APEC CEO Summit". 19.11.2005.
<http://www.fmprc.gov.cn/eng/wjdt/zyjh/t222773.shtml>. Katsottu 25.04.2013.

Jintao, Hu (2006). "Full Text of the Joint Interview of Journalists from the Shanghai Cooperation Organization Member States on President Hu Jintao". 30.05.2006.
<http://www.fmprc.gov.cn/eng/wjdt/zyjh/t256398.shtml>. Katsottu 25.04.2013.

Jintao, Hu (2006). "Hu Jintao's Address at the G8 Outreach Session". 17.07.2006.
<http://www.fmprc.gov.cn/eng/wjdt/zyjh/t264261.shtml>. Katsottu 25.04.2013.

Jintao, Hu (2006). "Deepen Asia-Europe Cooperation to Jointly Meet Challenges". 11.09.2006. <http://www.fmprc.gov.cn/eng/wjdt/zyjh/t272762.shtml>. Katsottu 25.04.2013.

Jintao, Hu (2006). "Join Hands to Create A Better Future for China-ASEAN Relations". 30.10.2006. <http://www.fmprc.gov.cn/eng/wjdt/zyjh/t278775.shtml>. Katsottu 25.04.2013.

Jintao, Hu (2006). "Address by Hu Jintao President of the People's Republic of China at the Opening Ceremony of the Beijing Summit of the Forum on China-Africa Cooperation". 04.11.2006. <http://www.fmprc.gov.cn/eng/wjdt/zyjh/t278762.shtml> . Katsottu 25.04.2013.

Jintao, Hu (2007). "Work Together to Write a New Chapter of Economic Cooperation and Trade between China and the Republic of Korea". 12.04.2007.
<http://www.fmprc.gov.cn/eng/wjdt/zyjh/t312119.shtml>. Katsottu 25.04.2013.

Jintao, Hu (2007). "The Summit of Shanghai Cooperation Organization Is Held in Bishkek Hu Jintao Delivers an Important Speech". 16.08.2007.
<http://www.fmprc.gov.cn/eng/wjdt/zyjh/t353202.shtml>. Katsottu 25.04.2013.

Jintao, Hu (2007). "Hu Jintao Delivers an Important Speech at APEC Business Summit". 06.09.2007. <http://www.fmprc.gov.cn/eng/wjdt/zyjh/t360596.shtml>. Katsottu 25.04.2013.

Jintao, Hu (2007). "Remarks at the 15th APEC Economic Leaders' Meeting". 08.09.2007. <http://www.fmprc.gov.cn/eng/wjdt/zyjh/t361217.shtml>. Katsottu 25.04.2013.

Jintao, Hu (2008). "Continuing Reform and Opening-up and Advancing Win-Win Cooperation". 12.04.2008. http://www.fmprc.gov.cn/eng/wjdt/zyjh/default_11.shtml. Katsottu 25.04.2013.

Jintao, Hu (2008). "President Hu Jintao Delivers An Important Speech at Japan's Waseda University". 08.05.2008. <http://www.fmprc.gov.cn/eng/wjdt/zyjh/t451405.shtml>. Katsottu 25.04.2013.

Jintao, Hu (2008). "Remarks at Collective Meeting of Leaders of Five Developing Countries". 08.07.2008. <http://www.fmprc.gov.cn/eng/wjdt/zyjh/t473737.shtml>. Katsottu 25.04.2013.

Jintao, Hu (2008). "Remarks at the Major Economies Meeting On Energy Security and Climate Change". 09.07.2008. <http://www.fmprc.gov.cn/eng/wjdt/zyjh/t473739.shtml>. Katsottu 25.04.2013.

Jintao, Hu (2008). "Remarks at G8 Outreach Session". 09.07.2008. <http://www.fmprc.gov.cn/eng/wjdt/zyjh/t473741.shtml>. Katsottu 25.04.2013.

Jintao, Hu (2008). "Promote the Olympic Spirit and Work Together to Build a Better World". 08.08.2008. <http://www.fmprc.gov.cn/eng/wjdt/zyjh/t485057.shtml>. Katsottu 25.04.2013.

Jintao, Hu (2008). "Toast by H.E. Hu Jintao President of the People's Republic of China At the Closing Ceremony Luncheon of The Beijing Olympic Games". 24.08.2008. <http://www.fmprc.gov.cn/eng/wjdt/zyjh/t509334.shtml>. Katsottu 25.04.2013.

Jintao, Hu (2008). "Deepen Mutually Beneficial Cooperation for a Better Future Address by President Hu Jintao at Luncheon Hosted by Four ROK Economic Associations". 26.08.2008. <http://www.fmprc.gov.cn/eng/wjdt/zyjh/t510878.shtml>. Katsottu 25.04.2013.

Jintao, Hu (2008). "Work Together for a Harmonious Region of Enduring Peace and Common Prosperity". 28.08.2008. <http://www.fmprc.gov.cn/eng/wjdt/zyjh/t512799.shtml>. Katsottu 25.04.2013.

Jintao, Hu (2008). "Promote the Paralympic Movement and Join Hands to Build a Better World". 06.09.2008. <http://www.fmprc.gov.cn/eng/wjdt/zyjh/t512146.shtml>. Katsottu 25.04.2013.

Jintao, Hu (2008). "Tide Over Difficulties Through Concerted Efforts". 15.11.2008. <http://www.fmprc.gov.cn/eng/wjdt/zyjh/t524323.shtml>. Katsottu 25.04.2013.

Jintao, Hu (2008). "Let Us Work Together to Promote Economic Development". 21.11.2008. <http://www.fmprc.gov.cn/eng/wjdt/zyjh/t524324.shtml>. Katsottu 25.04.2013.

Jintao, Hu (2008). "Adhere to Opening-up and Cooperation and Pursue Win-Win Progress". 22.11.2008. <http://www.fmprc.gov.cn/eng/wjdt/zyjh/t524325.shtml>. Katsottu 25.04.2013.

TUTKIMUSKIRJALLISUUS

Anderson, Benedict (1991). *Imagined Communities: Reflections on the Origin and Spread of Nationalism*. London: Verso.

Andrews, Bruce (1975). Social Rules and the State as a Social Actor. *World Politics* 27 (4), 521-540.

Aristoteles (1997). *Retoriikka*. Helsinki: Gaudeamus Kirja.

Barboza, David (2011). China tells U.S. it must cure its addiction to debt. http://www.nytimes.com/2011/08/07/business/global/china-a-big-creditor-says-us-has-only-itself-to-blame.html?_r=1. Katsottu 25.04.2013.

Berger, Peter L. ja Thomas Luckmann (1994). *Todellisuuden sosiaalinen rakentuminen*. Helsinki: Gaudeamus Kirja.

Berger, Thomas U. (1996). Norms, Identity and National Security in Germany and Japan. Teoksessa Peter Katzenstein (toim.), *The Culture of National Security: Norms and Identity in World Politics*, ss. 317-356. Baltimore: Johns Hopkins University Press.

Bevir, Mark ja Rod A. W. Rhodes (2010). *The State as Cultural Practice*. Oxford: Oxford University Press.

Brodsgaard, Kjeld Erik (2004). Management of Party Cadres in China. Teoksessa Kjeld Erik Brodsgaard ja Zheng Yongnian (toim.), *Bringing the Party Back In: How China is Governed*, ss. 57-91. Singapore: Eastern Universities Press.

Campbell, David (1992). *Writing Security: United States Foreign Policy and The Politics of Identity*. Minneapolis: University of Minnesota Press.

Castells, Manuel (2004). *Power of Identity: Economy, Society and Culture* (2. painos). New Jersey: Wiley-Blackwell.

Chang, Albert (2005). Revisiting the Tiananmen Square Incident: A Distorted Image From Both Sides of the Lens. *Stanford Journal of East Asian Affairs* (5) 1, 9-25.

Cheng, Joseph Y.S. (2010). China's Foreign Policy after the 17th Party Congress. Teoksessa Baogang Guo ja Dennis Hickey (toim.) *Dancing with the dragon: China's Emergence in the Developing World*, ss.23-52. Lanham, Maryland: Lexington Books.

China Today (2013). The Communist Party of China. <http://www.chinatoday.com/org/cpc>. Katsottu 25.04.2013.

CIA World Fact Book (2013). Publications. <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/ch.html>. Katsottu 25.4.2013.

Connolly, William, E. (1991). *Identity/Difference: Democratic negotiations of political paradox*. Ithaca: Cornell University Press.

Dunne, Tim – Milja Kurki, Steve Smith (2007). *International Relations Theories: Discipline and Diversity*. Oxford: Oxford University Press.

Fearon, James (1997). What is identity (as we now use the word), manuscript. Stanford: Stanford University.

Fewsmith, Joseph (2004). Promoting Scientific Development Concept. *China Leadership Monitor* 11.

Graff, Richard ja Wendy Winn (2006). Presenting "Communion" in Chaim Perelman's New Rhetoric. *Philosophy and Rhetoric* 39 (1), 45-71.

Guo, Sujian (2013). Chinese Politics and Government: Power, ideology and organization. New York: Routledge.

Hall, Stuart (2005). *Identiteetti* (5. painos). Tampere: Vastapaino.

Hopf, Ted (1998). The Promise of Constructivism in International Relations Theory. *International Security* 23 (1), 171-200.

Ilmonen, Kari (2010). Muuan diskurssianalyysi. Teoksessa Juhani Aaltola ja Raine Valli (toim.) *Ikkunoita tutkimusmetodeihin II* (3. painos), ss. 127-142. Jyväskylä: PS-kustannus.

Jokinen, Arja, Kirsi Juhila ja Eero Suoninen (1993). *Diskurssianalyysin aakkoset*. Tampere: Vastapaino.

Jokinen, Arja, Kirsi Juhila ja Eero Suoninen (2010). *Diskurssianalyysi liikkeessä* (3. painos). Tampere: Vastapaino.

Joseph, William, E. (2010). *Politics in China: An Introduction*. New York: Oxford University Press.

- Katzenstein, Peter, J. (1996). *Cultural Norms and National Security: Police and Military in Postwar Japan*. London: Cornell University Press.
- Kiinan perustuslaki (1982). Constitution of the People's Republic of China. http://www.npc.gov.cn/englishnpc/Constitution/2007-11/15/content_1372963.htm. Katsottu 25.4.2013.
- Kiinan keskushallinto (2013). The Presidency of the People's Republic of China. <http://english.gov.cn/links/presidency.htm>. Katsottu 25.04.2013.
- Kiinan ulkoministeriö (2013). Policies and Activities – Speeches. <http://www.fmprc.gov.cn/eng/wjdt/zyjh/> Katsottu 25.04.2012.
- Kratochwil, Friedrich (2000). Constructing a new orthodoxy? Wendt's "Social theory of international politics" and the constructivist challenge. *Millennium – Journal of international studies* 29 (1), 73-101.
- Lanteigne, Marc (2005). *China and International Institutions: Alternate Paths to Global Power*. London: Routledge.
- Leach, Joan (2000). Rhetorical Analysis. Teoksessa Martin W. Bauer ja George Gaskell (toim.) *Qualitative Researching with Text, Image and Sound* (1. painos), ss. 207-227. Lontoo: SAGE Publications.
- Lehti, Marko (2004). Identiteeteistä mielenmaisemaan: Kansallisten tarinoiden paluu maailmanpolitiikan tutkimukseen. *Kosmopolis* 34 (3), 51-71.
- Li, Cheng (2012). Preparing for the 18th Party Congress: Procedures and Mechanisms. *China Leadership Monitor* 11 (1), 1-17.
- Löyttyniemi, Varpu (2004). *Kerrottu identiteetti, neuvoteltu sukupuoli*. Tampere: Tampere University Press.
- McAdams, Dan P., Ruthellen Josselson ja Amia Lieblich (2001). *Turns in the Road: Narrative Studies of Lives in Transition*. Washington: American Psychological Association.
- Meyer, Michel (1993). *Question de rhétorique. Langage, raison et séduction*. Paris: Librairie Générale Française.
- Moisio, Sami (2003). *Geopoliittinen kamppailu Suomen EU-jäsenyydestä*. Turku: Turun yliopisto.
- Neumann, Iver. B. (1999) *Uses of The Other: "The East" in European Identity Formation*. Manchester: Manchester University Press.

New York Times (2009). Obama's Speech to the United Nations General Assembly. <http://www.nytimes.com/2009/09/24/us/politics/24prexy.text.html?pagewanted=all>. Katsottu 25.04.2012.

Nye Jr, Joseph S. (2004). *Soft Power: The Means to Success in World Politics*. New York: PublicAffairs.

Perelman, Chaim (1996). *Retoriikan valtakunta*. Tampere: Vastapaino.

Plantin, Christian (1990). *Essais sur l'argumentation. Introduction linguistique a l'étude de la parole argumentative*. Paris: Éditions Kimé.

Reus-Smit, Christian (2005). Constructivism. Teoksessa Scott Burchill ja Andrew Linklater (toim.), *Theories of International Relations*, ss. 209-230. New York: Palgrave.

Richards, Jennifer (2008). *Rhetoric*. New York: Routledge.

Ricoeur, Paul (1984). *Time and Narrative I*. Chicago: The University of Chicago Press.

Ricoeur, Paul (1991). *From text to action. Essays in hermeneutics, II*. Evanston: Northwestern University Press.

Ricoeur, Paul (1992). *Oneself as another*. Chicago: The University of Chicago Press.

Ruggie, John G. (1997). The Past as Prologue? Interest, Identity, and American Foreign Policy. *International Security* 21 (4), 89-125.

Smith, Karen E. (2008). *European Union Foreign Policy in a Changing World* (2. painos). Cambridge: Polity Press.

Summa, Hilikka (1996). Kolme näkökulmaa uuteen retoriikkaan: Burke, Perelman, Toulmin ja retoriikan kunnianpalautus. Teoksessa Palonen, Kari ja Hilikka Summa (toim.) *Pelkkää retoriikkaa*. Tampere: Vastapaino.

Suomen ulkoministeriö (2013). Maatiedosto Kiina: ulko- ja turvallisuuspolitiikka. <http://www.finland.cn/public/default.aspx?nodeid=44132&contentlan=1&culture=fi-FI>. Katsottu 25.4.2013.

Tuulentie, Seija (ei vl.). "Retoriikka-analyysi laadullisen tutkimuksen lähestymistapana"-luento luentosarjassa "Laadullisen tutkimuksen suuntaukset". Lapin yliopisto 6.10.2008.

Wæver, Ole (2002). Identity, communities and foreign policy: discourse analysis as foreign policy theory. Teoksessa Lene Hansen ja Ole Wæver (toim.), *European integration and national identity: the challenge of the Nordic states*, ss. 20-50. London: Routledge.

Walder, Andrew G. (2004). The Party Elite and China's Trajectory of Change. *China: an International Journal* 2 (2), 189-209.

Wallace, William (1991). Foreign Policy and National Identity in the United Kingdom. *International Affairs* 67 (1), 65-80.

Wendt, Alexander (1992). Anarchy is what states make of it: the social construction of power politics. *International Organisation* 6 (2), 391-425.

Wendt, Alexander (1996). Identity and Structural Change in International Politics. Teoksessa Yosef Lapid ja Friedrich Kratochwil (toim.), *The Return of Culture and Identity in IR Theory*, ss. 47-64. London: Lynne Rienner Publishers.

Wendt, Alexander (1999). *Social Theory of International Politics*. Cambridge: Cambridge University Press.

Wendt, Alexander (2003). Why a World State is Inevitable? *European Journal of International Relations* 9 (4), 491-542.

Wendt, Alexander (2004). The State as a Person in International Theory. *Review of International Studies* 30 (2), 289-316.

World Bank (2013). GDP growth.
<http://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.MKTP.KD.ZG>. Katsottu 05.02.2011.

Yao, Kevin ja Aileen Wang (2013). China's economy posts slowest growth since 1999. <http://www.reuters.com/article/2013/01/18/us-china-economy-gdp-idUSBRE90H03020130118>. Katsottu 25.04.2013.

Xinhuanet (2012). List of members of the 18th CPC Central Committee.
http://news.xinhuanet.com/english/special/18cpcnc/2012-11/14/c_131974817.htm. Katsottu 25.04.2013.

Zehfuss, Maja (2001). Constructivism and Identity: a Dangerous Liaison. *European Journal of International Relations* 7 (3), 315-348.

Zehfuss, Maja (2002). *Constructivism in International Relations: The Politics of Reality*. Cambridge: Cambridge University Press.

Zhang, Baohui (2010). Chinese Foreign Policy in Transition: Trends and Implications. *Journal of Current Chinese Affairs* 39 (2), 39-68.

Xie, Zhihai (2011). The rise of China and its growing role in international organizations. *Journal of Modern Chinese Studies* 4 (1), 85-96.

Zhiyue, Bo (2013). State power and governance structures. Teoksessa Ogden, Chris (toim.) *Handbook of China's Governance and Politics*, ss. 12-27. New York, Routledge.

Zhu, Zhiqun (2011). The People's Republic of China Today. Teoksessa Zhiqun Zhu (toim.) *The People's Republic of China Today: Internal and External Challengers*, ss. 1-25. Singapore: World Scientific Publishing.